ritatē & utilitatē cōmunem uideť ptinere. Quod genus ut maior annis.lx.& cui morbus cauſa eſt cognitorē det cauſæ ſuæ:qui pro eo agat. Ex hoc ſcilicet iure nouū ius conſtitui conuenit: & ex tē pore & ex hominis dignitate.hoc ī alio libro par uidetur appellari:quod eſt id quod in oēs æqua bile eſt ex pacto ius eſt ſi quid inter ſe pepigerit. ſi quid inter aliquos conuenit.Pacta q̄dam legi bus obſeruātur ut ī comitio aut in foro ante me ridiem cauſam agere.Sunt quædam quæ ſine le gibus obſeruantur ex cōuentu quæ de iure præ ſtare dicuntur.

Ius & lex differunt.ius enim dicitur.lex ſcribitur Item leges humanæ.iura diuina ſunt.Ius genera le nomen eſt:lex autem iuris eſt ſpecies.Ius uero dictum quia iuſtum eſt. Omne autē ius legibus & moribus conſtat lex eſt cōſtitutio ſcripta.Mos eſt uetuſtate ꝓbata cōſuetudo. Conſuetudo aūt ius quodam moribus īſtiſtitutū:ius naturale qđ cōmune eſt oīum nationum:ius ciuile qđ popu lus quiſq; proprium inſtituit.

Iuſgentium:bello ſeruitutes:captiuitates:dictū ꝙ eo iure fere omnes utātur gentes.

Iuſmilitare belli faciēdi ſolennitas.

Iuſquiricium proprie romanorum:quo nulli tene antur niſi quirites:cōſtat autem ex plebiſcitis cō ſtitutionibus principium & dictis ſine prudētia & reſponſis.

Ius liberoꝝ eſt coniugiū ſine liberis inuicē ꝓ loco pignoꝝ alternæ hæreditatis conſcriptio.

Ius coquinæ uel piſtorū a magiſtris iure dixerunt qa lex ē cōdimēti eius. quā græci zemam uocāt.

Ius ciuile æquitas cōſtituta his qui eiuſdem ciuita tis ſunt ad obtinendas ſuas res.

Ius ciuile ē quod ī legibus ſenatus cōſultus rebus. iudicatiſ iuriſperitorum auctoritate edictis magi ſtratuū more æquitate conſiſtit.

Ius iuris fit ex oleo uino aqua ſalſa & cæteris tali bus ut pipere.

Iuſiurandum iuratio pro iure quis iurat.

Iuſtitia eſt qua recte iudicando ſua cuiq; tribuunť dicta quaſi iuris ſtatus.

Iuſtitia eſt conſtans & perpetua uolūtas ius ſuum cuiq; tribuens.

Iuſtitia eſt habitus animi:cōmuni utilitate ſeruata ſuam cuiq; tribuens dignitatem. Iuſtitiæ partes ſunt timere deū. uenerari religionem pietate & humanitate æqui boniq; delectatio:odiū maloꝝ referendæ gratiæ ſtudium continere.

Iuſtitiū luctus publicus uel publici iuris ſilētium.

Iuſticium dicitur quaſi iuris ſtatio:ubi ius ceſſat. Nam ibi ſequitur iniuſtitia:ideo accipitur pro cō muni luctu.

Iuſtus dictus quia iura cuſtodit:& ſecundum legē uiuit:luctus actu:bonus ex eſſentia: iuſtus ex le ge:æquus ex natura deſcendit.

Iuſti dies ſunt continui.xxx.

Iuſſum inferiori parte.

Iuuā filius iaphet.a quo iones græci & mare ioniū.

Iuuo as at.iutum actiuū eſt.i.auxiliū do ſuſtento

Iuuat uero impersonale ideſt delectat.

Iuuencus bos nouellus dictus ꝙ icipiat iuuare ho minis uſus terram excolendo:uel quia ioui ſolū modo iuuenci immolabantur.

Iuuenca iuuenis fœmina.

Iuuenis dictus ꝙ iuuare poſſit.eſt enim ī ipſo æta tis incremento poſitus & ad auxilium præpara tus.Sicut autem infantia ſeptimo anno finitur: quartodecimo pueritia: adoleſcentia uero dua bus hebdomadibus propter intellectum & actio nem: ita poſt hanc ſuccendens iuuentus tribus hebdomadis permanet propter illa tria ītellectū & actionē corporiſq; uirtutē. Iſta ætas a.xxxviii. anno exoritur.xlix.conſumitur:quādo in fœmi nis partus conficitur. Sicut autem in hominibus xxx.annus perfectæ eſt ætatis: ita in pecudibus & iuuencis tertius.

Iuuentus uel iuuētas una ætatum hominum ſeu collectio iuuenum.

Iuuenta ipſa dea iunonis filia:uxor herculis.

Iuuenta & iuuentas ætas ipſa eſt: iuuentus uero multitudo iuuenum.iuuenis.inde iuuenilis uel iuuenalis.iuuenis iunior pro iuuenior facit priſ.

Iuuentus hominis ætas:iuuenta uero decus iuuē tutis ſed abutitur.

Iuuentabilis beneficus.

Iuxta ꝓpe circa.priſc.

Iuxta ſignificat παρα græcum aduerbium. Aduer bium quando per ſe uerbo iūgitur ut malorū ui tam mortemq; iuxta æſtimo.loco prope uel pro pter quod eſt eſt παρα fungitur quod & præpo ſitio ut iuxta parietem.

Ixion poſtq̄ illicitos iunonis petiit amplexus: ad rotam ſerpentibus ligatus eſt apud inferos.

Ixiō auis de genere uulturis:alba & minor q̄ uulť.

Ixion proprium regis lapytharum.

k

Et q litteræ ideo dicuntur ſup uacuæ: ꝙ c littera harū poſſit implere uocabulū.Nam antiq cū a ſequebať.K ꝓponebant:cū uero u q.Nunc aūt Kattago Ka lendæ ſolum p eam ſcribunť. Omnia autem græca qualia cunq; ſequēte uocali per K ſcri bēda ſunt.

K litterā Saluius ludi magŕ prius latinis adiecit.

Kabrata interpretatur aquila.

Kabina labrum inferens.

Kacoquina eſt corpus mali.humoribus languidū & laborans.

Kai græce & latine:kai cancelli.

Kam interpretatur poſſeſſio:unde mater eius ait Kareth:ideſt poſſedi hominem p deum.Idem & lamentatio:eo ꝙ interfecto abel.interfectus ſit:& & pœnam ſui ſceleris dederit.

Kalantum græce menta agreſtis:quæ uulgo nape ta dicitur.

Kalcatorium a calcando:ideſt torcular.

Kalceus genus calciamenti regalis.

Kalceos romulus repperit.iiii.corrigiarũ aſſutaq̧.

Kaluna cẽtenarium numerũ notabat:ꝙ initio patricii ſenatores.centum fuerunt.

Khaldæi genetliacos ſignificare dicunt:quos uulgo mathematicos dicunt.

Kalearcius lacus africæ.

Kalendaria per ſingulos menſes:eghemeris uero unius dei geſtio.

Kalendas nonas idus propter dies feſtos romani inſtituerunt uel ꝓpter officia magiſtratuum:his enim diebus conueniebant in uerbis:quidam ãt a colẽdo putãt:apud ueteres.n.ſicut apud hebræos principia menſium colebãt: uel a χαλῶ calo quod græce ſignificat uoco:qa tũc uocabat populũ aſtrologus ut uideret aſcenſionem ideſt lunæ primæ initiũ:unde dicit iſidorus ꝙ ſtabant ſacerdotes ſupra portã ciuitatis ut uiderẽt aſcenſũ lunæ:& tũc nunciabat pontifici calo:calo luna nata eſt:& qñ dicebant q̃ter:mẽſis ille quattuor nonaſ hẽbat:quando ſexies ſex nonas.

Kalendæ neomeniæ:mẽſis ĩceptio pluraliter declinatur.priſ.

Kaleph quaſi cor aut canis interpretatur.

Kalon græce bonum.

Kalo καλω græce uoco:unde Kalendæ:ideſt uocationes.

Kalculum ĩ quo mortui diferuntur: uel ueſtimentum detritum ſeu linteum.

Kaluariæ locũ quidã putãt dictum ꝙ ibi caluaria primi hominis:ideſt adam ſit ſepulta:ſed non eſt ita.Extra portam enim erat locus in quo capita damnatorũ truncabant᷑ unde caluariæ dr̄.Adam uero iuxta hebron & arbeæ ſepultus legit᷑.

Kaluus   uocatur licet Cerius & Varro caluariam dicant.Nam Kaluaria ſingulariter pluraliter uero Kaluariæ.

Kaluares aquæ ſunt.

Kalumnia per K ſcribendum quod eſt iurgiũ lis

Kalumnia cõpilatio.a Kaluendo : ideſt decipiẽdo

Kalumniari cauſare.falſo accuſare.uel crimiari decipere.exigere impedire detinere.

Kalũniator : falſi criminis accuſator. a calũniando

Kam interpretatur calidus.poſteritas enim eius calidiorem terræ partem poſſedit:unde ægyptuſ ægyptiorum lingua Kam dicitur.

Kamœnæ dulces:uel græce muſæ.

Kanaam filius Kam interptatur motus eoꝝ. pro motu enim patris ideſt opere maledictus eſt.

Kanaam olim a filio Kam ſiue a decẽ Kananeorũ gentibus uocati:nunc iudæa dicitur.

Kananeus poſſidens ſiue poſſeſſio interpretatur ita dictus eſt ſimon:qui & iudas a uico in quo natus eſt.

Kanifer:ſenex.

Kanonus ianuarius menſis hebraice.

Kantos.ideſt acutus.

Khaos græci dicũt materiã cæli & terræ: q̄ primo facta ẽ cõfuſa & informis:de qua poſtea oĩa in ꝓprias ſpecies ꝓdierunt:hanc & hylẽ appellãt quã latini materiã uocant. Omne.n.iforme unde aliqd fit materia dicit᷑.proinde poetæ eam ſyluã nominauerũt:hoc chaos decliabile.hic chaus chai.

Kappa idem & capitulũ capitis. ornamentum eſt

Kapa enim græca littera noiatur:a qua noſtrum K ſumpſimus græce ſignificat.xx.

Kapadinarius uoluntarius.

Kaparis græcis nomẽ ſumpſit ꝙ habeat in ſumitate rotunda ſeminum capitula.

Kapiſtenum quod agnis & furonibus ĩ capite ponitur & dicitur a capiendo eo ꝙ in purgãdis. fur mentis uentiletur ut purget.

Kaplere cædendum proferre.

Kata græce apud poeticos caput dicitur.

Karadath hæbraice latine idonei affectus.

Kariatharbe ciuitas dicitur.

Kariſmata gratiarum dona.hoc Kariſmatis.

Kharis χαρισ græce gratia interpretatur : unde caritas ut quibuſdam placet quod duos ĩ ſe liget quod eſt amor dei & proximi.maior autem hæc ẽ omnibus quia diligit & credit & ſperat. qui autem non diligit:quis multa bona faciat fruſtra laborat. Delectio in melioribus rebus accipi ſolet amor uero magis carnalis eſt.

Karitas uel dilectio unius rei nomen eſt.

Karitatem uoco motum animi ad fruendum deo propter ſeipm:atq; proximo propter deum.

Karitat:ꝓpe alloquitur plæbem.

Karneam pagani dixerũt ĩ domorum hoſtiis cardinalem deam.

Karthaginis ablata is genitiui aſſumit enſis Karthaginenſis.Sic tertiæ declinationis cætera.

Khartes græce maſculinum ο χαρτησ του χαρτου latine hæc charta huius chartæ.

Karus græcũ eſt ſicut & caritas.i.amabilis dilectus

Kaſſes rætia.

Kaſſiculum ræticulum.

Kaat interpretatur confirmatio uel patientia.

Katabarynon locus non longe a caſtris Alexãdri magni.ubi nillus magno ſonitu deſcendit.

Kata præpoſitio per uel contra uel ſecundum ea ſignificat.

Kata diaphoran græce:ideſt per differentiã latine.

Kata antipharſi d ictũ qđ minime liceat p cõtrariũ

Kata antilexim græce aduerbium dicitur ideſt notatio.quãdo nomẽ pro nomine ponitur:ut meta ideſt terminus gloſa dicitur.

Katago κατοτῶ græce deduco.

Kataidiopathiam.ideſt ſecundum reciprocationẽ

Kata metaphoram græce latine per tranſlationem

Katapheresin græce latine per priuantiam eius cõtrarii quod definitur dicitur.

Kataipotiſin græce latine per quandam imaginationem.

Katacreſticon græce abuſiue.

Kata analogiam græce iuxta rationem.

Katapenon græce latine per laudem.

Kataphraſin græce affirmatio.

Kacoethes:ideſt malos mores habens. nam cacos malos. ethes mores.

Kathecus perpendicularis linea uel illa quæ ducitur ab angulo ſic.

Katerizare:imbuere inſtructione ſacramenti.

Katecuminus græce auditor interpretatur uel inſtructus pro eo q̄ adhuc doctrinā fidei audit nōdum tamē baptiſmum percepit & quia primum exorationis præceptum eſt in lege:audi iſrael dominus deus tuus deus unus eſt.

Katecuminus audit tantum nōdum petit. competentes uero illi dicuntur qui poſt doctrinam fidei poſt continentiam uitæ ad gratiam percipiendā petendo feſtinant.

Kategoria eſt dilatio nominis:ut puta ſella: & ſeqtur interrogatio. Quid eſt ſella.

Kategoriæ græce prædicamenta dicuntur latine. quibus per uarias ſignificatiōes omnis ſermo cōcluſus eſt inſtrumenta kategoriarum ſunt tria. Prima. æquiuoca. Secūda uniuoca. Tertia denominatiua. Species uero ſunt decem. Subſtantia. quantitas. qualitas. relatio. ſitus. locus. tempus. habitus. agere. pati. Apellatas autem conſtat Kategorias:quia non poſſunt niſi ex ſubiectis agnoſci. Quis enim quid ſit homo poſſit agnoſcere niſi aliquem hominem ſibi ponet ante oculos quaſi ſubiectum nominis.

L Interdum pro d pōitur ut latum pro datum & calamitas pro cadamitas.

L uetuſiſ im græcorum pro u ſcribebant. unde ſignū quiquaginta:quod illi p n nos per l ſcribimus. lympha p nympha.

Labrum ſignum bellicum fuit precioſius cæteris qđ imperatorem procederet:& a militibus adoraretur:quod conſtantinus in crucem uertit.

Labrum uexilum regis.

Labat. deficit. nutat. ſoluitur. uacillat.

Labo as neutrum & labor eris deponens in una ſignificatione ponuntur.

Laban interpretatur dealbatio.

Labani nunc lybies:quondam putei uocabantur.

Labadō ut hieronymus dicit hebraice græce apollion:latine exterminans.

Labdaciſmus eſt ubi l plurimum ſonat. ſic. ſol. & luna lucent:alba lenis lactea.

Labdaciſmus eſt uel ſi pro uno l duo pronūcient uel quotiens unum l exilius duo largius ſonant nam unum largius duo exilius proferri debent.

Labdaciſmus ideſt labdæ. A. uiciū. quæ græca littera latine dr̄ & ſignificat apud græcos. xxx.

Labefactare:conquaſſare. fœdare:conuellere.

Labefacit:cōmouet. conuellit. ſubducit.

Labellum diminutiuum a labro paruum labrum:

Labens iterdū uelox. decurrēs. moriēs:a labor eris

Labeones dicunt qui ſæpe per iniuriam cadūt.

Labyrinthus eſt perflexi parietis ædificium:quale eſt apud cretam a dædalo factum:ubi fuit Minotaurus incluſus:in quem ſi quis ſine glomere introierit:exitum inuenire non poſſit. Quattuor autem ſunt labyrinthi. primus ægyptius:ſecundus creticus. tertius in lemno. quartus in Italia omnes ſic conſtructi:ut diſſoluere eos nec ſæcula poſſint.

Labyrinthus intricabilis inſtructio domus.

Labyrinthus inde dictus q̄ nemo labi inde poſſit uel quaſi labor intus.

Laberna gladiator uel fuit ferramentum latronū uel dea furū. uel qui filios alienos ſeducit.

Labes:ægritudo. ruina. morbus. a lapſu.

Labeſcit:conuellitur:mouetur uacillat.

Labia a labēdo dicta. quod autē ſupius:labiū dicit qđ inferius eo q̄ craſſius ſit labrū:a'ii mulierum labia:alii uirorum labrū dicunt.

Labilis:lubricus uanus. a labor eris.

Labina lapſum inferens dicitur alluuio.

Labina terra aquoſa & labilis in qua quis labitur dicta a labe uel quaſi lapſum inferens.

Labin filius meſatim a quo libyi q quondā putei dicebantur.

Labitur. cadit. uacillat. deficit. ſoluitur. fugit.

Labor eris deponens abſolutum.

Labor eris lapſus. & labo as. componitur ēlabor illabor. præ. pro. col. di. deriuatur labilis.

Labor ſtudium. cura. uigiliæ. miſeriæ. calamitas'.

Labor & labos ſicut honor & honos hui9 laboris.

Laborare:inſtare:uel ægrotare. contendere.

Laboro as deriuat labor laboris laborioſus laborator trix collaboro.

Labrum dictum q̄ in eo leuatio infantium fieri ſolet. diminutiuū labellum. idem & alueus uas æneum eſt.

Labrum uaſis eſt:labiū uero oris dicitur.

Labruſca uitis agreſtis dicta q̄ in labris ideſt extremitatibus rubi ſiue agrorū finibus naſcāt.

Lac a colore nominatur q̄ ſit albus liquor. leucos λευκοσ enī græce album dicitur. cuius natura ex ſanguine procreatur. nam poſt partum ſi qd ſanguinis nondum fuerit uteri nutrimento conſumptum:naturali meatu fluit in mām̄as & eaꝝ uirtute albeſcēs lactis accipit qualitatem. hoc lac lactis. Antiqui hoc lacte dixerunt. plurale non habet:nam hæ lactes partes ſunt inteſtinorum:cu' ſingularis nominatiuus hæc lactis:a græco galactides dictæ.

Lac. inde lacteus & lacto uel lacteo.

Lacedæmonia i peloponeſſo cōdita a lacedæmōe ſemeles filio. hæc ſparta a ſparto phoronei filio uocata:qui fuit filius inachi.

Lacedæmonii ſpartani dicti ſunt:qui a cadmo uocati undiq ſparſerunt ſe.

Lacedæmonium genus marmoris.

Lacæna helena a loco.

Lacænus de laconia.

Lacerāre:laniare. uexare. diuellere. conuiciari.

Lacero as.inde laceratus.tor.laceſſo is & laceſſo is & lacerus.componitur dilacero.
Lacer uel lacerus participialis a lacero.
Lacerus qui lacerat.
Laceratus qui laceratur.
Lacerna genus cucullæ ſubtilis.genus byrri utrũque uilloſi quo utũtur uiri uel fœminæ. mãtellũ.
Lacerna pallium fimbriatum: quo olim ſoli milites utebant:ide dicta quaſi amputatis capitibus fimbriaꝶ neq; ita laxis.ut ſunt penularum.
Lacerdus:clades inguinaria.
Lacheſeos ſcitũ inuitabile neceſſitatis oratio.
Lacheſis ex tribus parcis: quæ trahit filum ideſt: uitam.interpretatur ſors.
Laceſſit:affligit.detrahit. inſtigat. prouocat. exaſperat.
Laceſſo ſiui laceſſere dictũ a canibus uel feris quæ ſolent lacerando prouocare. coniugatiõis tertiæ correpta.
Laceſſo a lacero deſideratiuum ſicut arceo arceſſo
Lacerti muſculi brachiorum.
Lacertus qui iunctus eſt humero.
Lacertuoſus:ualens:conſtans.fortis.
Lacertus genus reptilis dictus eo ꝙ brachia habeat.Genera lacertorum plura ſunt ut uotrax ſalamandra ſtellio.
Lacertus genus piſcis & ſerpentis:dicitur & hæc lacerta.
Lacinũ oppidũ in calabria.conditore lacino.
Lacina:ora ueſtimenti.extrema pars ueſtium
Licinare:lacerare.frequenter laniare.
Lacinus latro fuit in ſicilia:quẽ hercules ĩterfecit
Lacinioſum: laceratum.pãnoſum.uarium.
Lacoon lacoontos græce lacoontis latine. unde laconia in græcia eſt.
Lacoon:filius priami ſacerdos apollinis.
Lacones pro laconici ſecundum græcam declinationem.Nam laconia ipſa eſt lacedæmonia.
Lachrymæ a laceratione mentis uel ut alii dicũt a græcis δακρυον.
Lachrymo as bilis:inde deriuatur lachrymabile.i. flæbile.triſte.
Lacto as unde lactens ideſt ſugo.
Lactans quæ lac præbet.lactens cui præbetur.
Lacteo lac ſugo.lacto lac præbeo nato.
Lactare:decipiendo ſeducere circunfraudare.
Lacto as actiuũ:unde lacteo abſolutũ. uñ lacteſco.
Lactentia quaſi ſucco lacteo plena.
Lacteus circulus eſt uia quæ in ſphæra uidetᷣ quaſi alba quam circuit ſol & ex ſplendoris ipſius tranſitu lucere facit.
Lactea zona circulus quidam in cælo:qui locus lucidior & albior cæteris apparet. unde lacteus uel galathia dicitᷣ uulgo ſtrata.
Lactis ſingulariter.pluraliter hæ lactes:partes inteſtinoꝝ a græco galactides.
Lactuca hærba quædam dicta:ꝙ habundet lactis uel quia nutrientes fœminas implet.hæc & ſarralia dicitur: quia deorſum eius in modum ſerræ eſt lactuca frigida eſt.non tamen noxii rigoris ĩ cibo ſumpta.faſtidioſos lãguidos iuuat: prius ꝗ habeat ſuccum.imbecillum tamen corpus facit. ex parte ſãguinem acquirit.lac plurimum nutrit fœminis. in uiris tamen uſum ueneris coercet. trita cum ſale combuſtis medetur.
Lactucæ agreſtes ualde amaræ ſunt.ſignificant flætus pro peccatis.
Lacturnum pagani aiũt deum meſſis adhuc lacteſcentis.
Laculata ueſtis ẽ:quæ lacus quadratos cum picturæ habet intextos aut additos acu.
Lacunaria quæ cameras ſubtegũt & ornãt quæ & laquearia dicuntur.
Lacunaria pendentia luminaria quaſi lucunaria.i. aere lucentia.hoc lucunar ris.
Lacuna dicitur oĩs aquarũ cõgeries:uorago.fouea aquarum in quibus piſces latere poſſunt.
Lacus dictus quaſi aquæ locus:ſtat enim nec profluit:idem ſtagnum ab eo ꝙ ſtet:cuius diminutiuum lacuna facit.
Lacus dicitur:quia per illum decurrit frugum liquor.torcular.hic lacus huius lacus a laqueatus per ſyncopam infernum ſignificat.
Lacum aperire:fraudem parere.
Lael interpretatur aſcenſio.
Lagana cibus editus piſtoria arte græcum eſt.
Laganus genus panis.primum in aqua poſt ĩ oleo frigitur.
Lageos græce genus uuæ latine præcoquæ dicũtur pro eo ꝙ cito ad maturitatem currant. Nam lagos græce lepus dicitur.
Lagos græce lepus a uelocitate ſic dictus.
Lagois græce fulica eo ꝙ caro eius leporinam ſapiat auis uel piſcis.
Lagena & ſitula græca ſunt in flexa ex parte ad latinam regulam.illi enim lagenos dicũt uel ſitilenos lagenam & ſitulam uas uinarium.
Lagruncula alii interpretes batum tranſtulerunt.
Lagus pater ptolemæi regis ægypti:qui regnauit in alexandria.
Laicus popularis.laos. λαοσ.n.populus græce.
Laios græce loquax.
Lactare lac trahere.
Lamapiſcina dicitur a quibuſdam barbaris inde lamiſio proprium.ſic multa ſunt occulta.
Lamaſſe hebræum eſt quod.lxx.interpretes tranſtulerunt in finem magis pro uictoria continent aquila uero ideſt ei ꝗ præbet uictoriam.ſymmacus triumphus uel palma.
Lambre:libare.tactu diſtrigere.lingere.abſorbere
Lambo bis.unde labium.labrum. a quo labruſca componitur.plambo.
Lamæ dicũtur cõfracturæ uiarum:quæ fieri ſolent pluuia interueniente.
Lamæ fracturæ cuiuſlibet metalli.
Lamech interpretatur percutiẽs: iſte enim pcuſſit & interfecit caim.
Lamentum:planctus:uero lecti.
Lamentari gemendo uel flendo miſeriam deplorare & memorare.

Lamentatio:gemitus . fletus lachrymæ. ululatus.
Lamia uel ſena i eſaia gēus monſtri:ut qdā dicunt.
Lamiæ quas fabulæ tradunt infantes de uētre cor
ripere ac laniare ſolitas & iterum tradere uitæ a
laniando dictæ.
Lamiſcæ id ē faſciolæ.
Lamus quidam nobilis a quo lamiæ nobiles.
Lampas græce flamma i uertice lucens: dicta ꝗ in
anis uenti motum oſtendere uideatur.
Lampas interpretat᷑ lucens uel ardens.
Lampas maior candela maius lumen:inde lampo
ideſt luceo.
Lampas ideo ſolſtitiū æſtiuū dicit᷑. qa tunc lāpas
ſolis claritatē & calorē maiorē accipiat.hæc lāpas
lāpadis accuſatiuū lampadē uel lāpada lāpades
uel lāpadas ſecundū græcos ſicut ſimilia græca.
Lampenea ſtellæ nomen.
Lāpius græce in cedula.
Lamprobius ſplendidus ex græco.
Lancuminæ carceres apud ſyracuſas:ubi eſt mons
cauatus.
Lamus titonus fuit laomedontis filius ab aurora
amatus.genuit mēnon.
Lana a laniādo dicta ideſt uelendo hic & uellus di
ctum ꝗ prius lanæ uellerentur.
Lana & lanicium idem ſignificant.
Lanarius:rætiarius.
Lances uaſa quibus ſacrificatur miſſoria.hæc lanx
lancis ſtatera.
Lancea eſt aſta habens amentum in medio:dcā ꝗ
æqua lance ideſt æquali amento uibratur.
Lanceola haſtæ ſimilis.
Lancinare:bellicare.trucidare.lacerare.
Landula:alauda genus auis.
Langobardi uulgo ferūtur nominati a lōga barba
Laniare diſcerpere.lacerare.uellere.
Lanificium pro lana.
Lanificium lanæ opificium.
Lanificæ:lanam operantes.
Lanigeræ lanam gerentes.
Laniſta laniarius carnifex a laniando corpora gla-
diator.macellarius:qui carnes laniat ferro.
Lanicium cura ouium eſt:ut lanas habeant.
Lanugo prima capillatio in barba a ſimilitudine
lanæ uel quaſi lana ſupra poma.
Lanus fluuius:fertur ultra danubum: a quo alani
dicuntur.
Lāx:uas quoddā.ſtatera.trutra.diſci genus priſc.
hæc lanx lancis.
Laos λαοσ græce populus.unde laic quod pleps
dicitur.
Laodicia ciuitas aſiæ interpretatur tribꝫ amabilis
Lappa hærbæ genus dicta ꝗ habeat caule ingētē
per terram diſpoſitū. hæc a græcis philatropos
dicitur ꝗ ueſtib us inhæreat.
Lappago genus hærbæ.Horatius.
Lapatus hærba breuis.
Lappacia uel lappella genus hærbæ:hæc in cibo,
ſu mpta ſtomachum confortat:uētrem reprimit
urinam prouocat.ructum excitat:na
ſcitur locis ſabuloſis & laterib us.
Lapis dictus ꝗ lædat pedē:dura uel mollis petra.
Lapidicina locus ubi lapides cæduntur.
Lapidices artifices lapidum.
Lapidare lapidibus obruere dilaniare . diſſipare.
Lapidarii campi in liguria eſſe dicuntur.
Lapillus paruus lapis.uel gemma.
Lapis deriuatur lapillus.lapideus.lapidoſus.
Lapido as lapidatio lapidator lapidarius.compo
nitur dilapido lapidicides lapidicidium.
Lapis uel lapides chriſtū deſignant & ſanctos diſci
pulos:& in alia parte duros corde ſignificāt
Lapides prēcioſi.xii.iſtis nominantur noibus.
Iaſpis:ſaphyrus:calcedonius.ſmaragdus:ſardōix
ſardius: chriſolitus:berilus:topacius :chryſopaſ-
ſus.ametiſthus:hiacynthus.
Lapis iaſpis uiridis eſt coloris unde dominum ſi
gnificat:qui eſt paſcua pabulum & refectio oīum
electorum.ſignificat etiam electos:quorum fides
nunꝗ̄ marceſit ſed ſemper in operationis uigore
perſeuerant.Secundus lapis ſapphyrus:licet i ſui
natura non ſit precioſus ſed in myſterio ualde ꝑ
clarus.Nam æ eum colorem habens ſignificat ſā
ctos qui cæleſtia mente petunt dicentes cum apo
ſtolo:noſtra cōuerſatio i cælis eſt.Tertius calcedo
nius:multo eſt uilior quam ſapphyrus in natura
ſed myſtice & ipſe ualde.inuenitur.precioſus.eſt
enim fortiſſimæ naturæ adeo ut omnium ſculpē
tiū argūītis reſiſtat:uñ ſignificat ſāctos fortes:&
ꝗ iuncti ſunt inter aduerſa huius ſæculi.hēt etiā
idem lapis ſimilitudinem lucernæ pallentis : in
quo ſanctorum.humilitatem ſignificat qui i præ
ſenti uita pallidi ideſt deſpicabiles habentur.ipſi
tamen in obſcuro loco lucent.aliis lumen ſciētiæ
& ardoris fidei & dilectiōis demonſtrāt. Quartus
ſmaragdus precioſus eſt in ſui natura.ſed precio
ſior in electorum figura.qui tantæ eſt uiriditatis
ut omnium ſuperet uigorem hærbarum.aerem
etiam circunfuſum uel imagines aſpitientium ui
rides reddat ſi molles eius fuerit ampla.huius ge
nera lapidis ſunt multa:ſed precioſiſſimus inue
nitur in ſcythia regione deſerti:quos tamen gry-
phes cuſtodiunt cum quibus arrimaſpi homines
unum oculum habentes bellum gerunt:ipoſqꝫ la
pides.eis auferunt.lapis itaqꝫ ſmaragdus nimiæ
uiriditatis chriſtum ſignificat:qui paſcua æternæ
refectionis ſuis daturus eſt fidelibus:& in deſer-
to.i.in ſecretis cordibus fidelium & a terrenis cu
ris remotorum reperitur.Sed gryphes idē mali
gni ſpiritus eum tollere fidelibus nitūtur:nō ſuæ
cauſa ſalutis:ſed fidelium inuidia:quem tamen
arimaſpi.i.electi unum oculum mentis habentes
cum malignis ſpiritibus pugnantes ſubripiunt
ſic quoqꝫ per hunc lapidem deſignantur quorum
fides nunquam marceſit:& alios ſuæ uiriditatis
exemplo & doctrina erudiunt : & in chriſti do-
ctrina confirmant . Quintus ſardonyx compoſi-
tum ex ſardo & onyce.cuius genera ſunt pluri-
ma:ſed precioſior tribus coloribus diſtinguitur
in ſubteriori nigro.in medio.rubicundo.in ſupe

tlori cādido uel aliter:primam partem habēt ni
gram:medianı cādidum : ſuperiorem rubeam ſi
gnificat ſanctos:qui nigri ideſt contemptibiles
uidētur ſed tamen innouati per gratiam baptiſ
mi ſplendore fidei & albedine uirtutum adeo ir
radiantur:ut ſi neceſſe fuerit p charitatis officiū
proprium ſanguinem fundāt ideſt rubeum.ſex
tus ſardius qui terræ rubeæ ſpeciem habet:& ſi
gnificat ſanctos:qui licet ad ſublima intuenda
ducantur: ſuam tamen ſemper ſtudent recogno
ſcere fragilitatem.recordātes ſe eſſe filios adæ q
terra rubea interpretat :unde & hic bene ſextus
ponitur:quia ille ſexto die creatus eſt:cui dictū
eſt.Terra es:& in terram ibis Septimus chryſoli
thus.qui quaſi aurum fulget & uidetur emitter
ex ſe quaſdam ardentes ſcintillas:cuius ſpecies
illos ſignificat qui luce ſupernæ ſapiētiæ reſplen
dent:ſuaſq; uirtutes atq; ſentētias cum uerbo ex
hortationis: uelut ſcintillas in proximos effun
dūt:quibus ad amorem dei & proximi alios accē
dunt.Octauus berillus:qui uiridem & pallētem
colorem habet:qui illos deſignat:q æternorū &
dei contemplationi inhærentes cura fratrum ad
pallorem redeūt dum exteriora,temporalia per
uitam actiuam fratribus miniſtrant.Nonus topa
tius qui lapidū omnium colores i ſe habet:unde
& dicit quia π α ρ græce totū dicitur : quo nihil
reges carius i theſauris ſuis hre poſſūt.naſciturq;
in inſula ægypti:quæ dicitur topacion:ſignificat
ſanctos oibus uirtutibus refertos multiſq; uirtu
tibus quaſi coloribus relucētes.Decimus chryſo
paſſus:q aurei & uiridis ē coloris: quod ipo noie
manifeſtatur parum diſtans a berillo.ſignificat
electos ſapientia reſplendentes & uiriditate fidei
ſemper ad cæleſtē uiriditatē tendentes.undecius
hiacynthus q ſimilis aquæ eſt radio ſolis pfuſæ:
ſignificat electos ſapia nō humana ſed diuina re
pletos:quæ ſignificat per radios ſolis aquæ imiſ
ſos.Duodecimus ametiſthus.q tribus pricipali
bus coloribus.reſpgitur idē purpureo:uiolaceo
& roſeo per quod ſignificat ſāctos:qui cæleſtem
habitum gerunt in terris:& ad ſocietatem ange
lorum uēturi ſūt cæli.quod deſignatur per pur
purā:quæ præcipuū & regale eſt indumētum.In
uiola quæ humilis eſt hærba & tamen optimum
habet odorem.humilitas illorū exprimitur cum
bonæ opinionis odore.In roſeo autem color cha
ritas ītelligitur:quæ in tantū in illis uiget:ut uſq;
ad paſſionem martyrii nō ſolum pro amicis:ſed
etiam pro inimicis ipſis proſiliat.

Lapiſtrum genus hærbæ.

Laphytæ gentes theſſaliæ fuiſſe perhibent iuxta
pelion montem a laphyta filio apollinis ,dicti hi
laphytæ centauri ſunt.

Lapſana genus hærbæ grecæ.ipſa eſt & amoracea.

Lapſus:decurſus.a labor eris.

Lapſina lapſus.laptatum potio e lacte.

Laqueare:uincire.ligare:unde laquear ideſt funis
cathæna:nam laqueus uinculum retinaculum.

Laquearia ſunt:quæ cameras ſubtegunt.hæc & la
cunaria:quod lacos quoſdam quadratos uel ro
tundo ligno uel gypſo uel coloribus hēat priſc.
hoc laquear ris ideſt tabulatum a laqueo.

Laquearia cameræ.cathænæ aureæ ornamenta te
ctorum.funiculi de quibus candelæ de camera
ſuſpenduntur ut ſtili candelarum.

Laqueus:uinculum.rætiaculum quo irrætiunt pe
des animalium:unde laqueo as ideſt implico.

Laqueatus:receptaculum.purus & ornatus.

Laqueariorum pugna erat fugiētes in ludo homi
nes iniecto laqueo impeditos:conſecutoſq; pro
ſtrare:amictos umbone pelliceo.

Lardum pro laridum dictum ꝙ in domo conſer
uetur.nam lares domos antiqui dicebant.

Lar laris maſculinum domus uel ignis.

Lares domus uel familiæ dii patrii aræ foci.ſacra
penetralia.

Larex ſpecies arboris a caſtello laricino dictus.

Largiri:tribuere.priſc.largio pro largior quod cō
mune antiquitus.

Largitio:retributio.præmium.merces.

Largitas ē donatio humanitatis:largitio uero am
bitionis.

Largius uel largiuſcule uberius.affluētius affatim
plenius.

Largus:munificus.humanus :ūde largitas elemo
ſynarum.

Laryſſa ciuitas theſſaliæ unde lariſſeus ideſt theſſa
lus.laryſſa urbs illyrici nobiliſſima.

Larius lacus ē uicinus alpibꝰ per.xl.tēditur milia.

Laruus:umbratilis.falſidicus.maleficus.

Larualis:dæmonioſus.incantator.

Laruæ ex hoibus facti dæmones dicuntur qui ma
la meriti fuerunt:quarū naturam eſſe dicunt ter
rere paruulos.in angulis garire tenebroſis.

Laruæ noxiæ umbræ:damnatorum animæ.

Larua imago:quam portant ante uultum.

Larunda.quidam lamiam dicunt.

Larus in pentatheuco gauiam ſignificat:auis quæ
ſolet ſemper ſedere aquis.

Laſſare:fatigare.grauare.

Laſſanum uaſis genus:in quo exoneratur uenter.

Laſſer hærba quæ naſcit in monte hoſco bagi:ubi
& ganges fluuius naſcit :cuius ſuccus primum di
ctus laſeridicū:qm̄ manat i modū lactis deinde
uſu deriuatiue laſer:hoc & a qbuſdam opiū cyre
naicū dr:quia apud cyrenas naſcitur.

Laſer generis neutri legumen eſt.

Laſſaſco is:laſſare incipio.infirmor.

Laſciuus a um libidinoſus.fœdus.petulans.mol
liſſimi actus homo.

Laſciuia a luxu dicit :petulantia uero ab eo ꝙ ma
le petit alienum pudorem.

Laſciuia:iocus.petulantia.

Laſciuio is laſciuiui.ideſt luxurio.

Laſſus:labore fatigatus.grauatus.

Laſſitudo:fatigatio.

Laſſus pricipiuum pro laſſatus per ſyncopam.

Lata ampla.patula ſpatioſa.

Latebra:locus occultus.a latēdo.latibulum.

Latebratim:occulte.
Lateſurens nimis furens.
Late loca omnia loca.
Late longeqꝫ quadrum eſt.
Latebroſus:obſcurus.occultus.
Latere:occultari.
Lateo es deficit futuro īfinito ſicut plæraqꝫ neutra
ſecundæ coniugationis.
Lateo.inde deriuatur latex latens latus. unde late
ralis latito as:latebræ latebroſus:latibulum late-
ſco ſcis:latrina latro latrocinium latrocinor latiū:
latinus latenter.componitur deliteo.
Lateranum palatium fuit neronis quod dictū eſt
uel a latere ſeptentrionalis plagæ qua ſitū eſt uel
a laterana quam uero dicitur peperiſſe cum tra-
didit ſe uiro.in quo pallatio nunc magna eſt ec-
cleſia romæ.
Lateres & laterculi dicti ꝙ lati formentur circum-
actis undiqꝫ tabulis quattuor.
Laterculi ſcindulæ.lateres autem crudi ſunt qui &
ipſi inde nominati ꝙ lati ligneis formis efficiun
tur.priſc.hic later lateris.
Laterculus pedis unius in latitudine.xxiiii.uncia
rum in longitudine.
Laterculum dictum ꝙ ordinem habeat ſtratū an-
norum.
Laterem unius caſus quanuis ablatiuus eius ſin-
gularis & nominatiuus & accuſatiuus plurales ī
ueniuntur.
Latero as.
Laterna dicit᷑ eo ꝙ ī ea ignis lateat.uas lacernæ ē.
Latex aqua quæ latet ī uenis.i.ꝓprie liquor fōtis
Latex uinum etiam dictum ꝙ in uaſis lateat.
Latitia:ſpatioſa aditu.
Latibulum.tenebroſum.luſtrum.
Latiæ:mundiciæ.uel latinæ.
Latiare:latinare.
Latifundus:late poſſidens.
Latini a latino rege fauni filio dicti ſunt.Nam lati
nus Italiæ rex fuit:qui ex ſuo nomie latinos' no-
minauit:qui poſtea romani appellati ſunt.hi &
quirites.
Latinus proprium regis ſoceri Aeneæ.uel gentile
a latino latinus.& poſſeſſiuum:ut latinus ager la
tina familia.latinum uerbum.latium autem uel
a latendo uel a latitudine nominatur.a latino la-
tinitas latialis uel latiaris commune trium gene
rum componitur latinigena:quomodo troiuge
na i in u propter geminationem mutato.
Latinus filius fauni filii pici:filii ſaturni. Virgil.pri
mi bere.
Latinæ ſacrificia in latio cōſtituta ioui.
Latium pars italiæ dictum:ꝙ ſaturnus a ioue fugi
ens ibi latuerit.
Latium pro italia.
Latium urbs italiæ a ſaturno condita.
Latitudo:ſuperficies.planum.
Latomi in regnorum libro lapidum cæſores græ-
cum eſt.
Latona dianæ & apollinis mater.

Lator:portator.a feror ferris.latus.
Lathos arboris genus.
Latratus eſt uox canum.
Latrare ad canes pertinet.uel indecenter.uel ipor-
tune uerba proferre.
Latrator Anubis dicitur Mercurius apud ægypti
os capite canino figuratus.
Latrefontes græce ſeruientes.
Latrenſis ſeruitus.
Latria græce dicit᷑ ſeruitus ſoli deo neqꝫ ulli creatu
ræ debita.unde idolatria dicitur.
Latria:ſeceſſus.publicus locus ubi lauari ſolebant
ſordida.locus priuati ſeceſſus a lateo.
Latro inceſſor uiarum a latendo dictus.uel a late-
ris cuſtodia.
Latro eſt qui furatur & occidit.unde a latitando
in inſidiis dicitur.fur uero ē qui alienum aliquid
occulte & timendo ſubtrahit a furuo:ideſt ni-
gro dictus.
Latro aliquando uenator.
Lattus leuus.
Latro a latēdo dictus cōis generis.latrocinor aris.
Laturnus deus lacteſcentibus frumentis p̄fectus.
Latus dictum qa iacentibus nobis latet.priſc.hoc
latus teris:unde latero as lateralis.
Latus ta tum:ſpacioſum.diffuſum.unde latior la-
tiſſimus latitudo latus tior latiſſimus.
Lauare:abluere delere.
Lauo as & lauo is in una ſignificatione ſed lauis ꝓ
humectas magis dicit᷑ & antiquitus præteritum
laui ſupinū lautum qđ ātiquitus lauatum.
Lauacrum balneorum genus.ablutio.baptiſmus
a lauando.
Laudare:celebrare.extollere.
Laudatio ē ipſa laudātis oratio:laus uero ipſa uir
tus innitens:quæ etiam ſine celebratione cōſtat.
Laudunæ eccleſiaſtica uaſa.
Laude is.proprium ciuitatis.
Lauerna dea furū.uel latro q alienos filios ſeducit.
Lauerna:ſerramenta latronum.
Lauina uxor æneæ latini regis filia:a qua lauinia
urbs unde lauinia littora.
Lauinium æneas in italia condidit cui uxoris no
men dedit.
Lauinum prius dictum a lauino fratre latini poſt
lauinium a lauinia.
Laumedon qui conſtructa troia nō ſoluit uota nu
minibus.
Laomedontia pubes troiana.
Launechil ideſt talio.
Laurus a uerbo laudis dicta:hæc.n.cum laudibus
uictorū capita coronabat.apud antiquos autem
laudea nominabatur.hanc græci daphnē uocant
ꝙ nunq̄ deponat uiriditatem.
Laurus.inde laureatus ta tum proprium laurenti
us & laurētia & cōpræhenſiuū laurentū & myrte
tū & laureus a um.hic laurus ri & laurus laurus.
Laurentum proprium ciuitatis dictū a lauro iuen
ta in arce ubi latinus ſtabat.inde patronimicum
uel poſſeſſiuum hic & hæc & hoc laureus.

Laurea:uictoria:corona:
Laureatus:coronatus.
Laureus laureolus diminutiuum priſc.uictoria.
Laus laudis ipſa uirtus innitens.
Laus:claritas:ornamentum.decus.gloria.nomen
Lauſantes:lauantes.
Lautumni:cuſtodia carceris.
Lautumniæ:uincula.cathænæ.carceres.
Lautumnium ſupplici genus a tarquinio ſupbo inuentum ad nomen ſceleratorum.
Lautus:locus generoſus:honeſtus.celebris a lauo lauas.
Laxa:luxurioſa.indulgentior.
Laxamentum:ſpatium.requies.intermiſſio.
Laxare aperire indulgere.
Lazarus interpretatur adiutuſ eo ꝙ morte a domi no fuerit reſuſcitatus.
Lea:leo fœmina leæna.
Learius leonis filius.
Lebes uas coquendi aliquid ſup ignem olla ænea
Lebes tis ſecundum regulā priſciani fœmininum eſt:ſed tamē Ouidius maſculinum facit : uiginti fuluos operoſo ex ære lebetes.
Lebetes:ænea ſunt uaſa in uſu coquendi:græcū eſt cacabi minores uel ollæ.
Lebeta olla generis fœminini.
Lebecinæ popinæ.
Lebeus interpretatur corculus a corde idem & ta dæus.ipſe & iudas iacobi.
Lebna interpretatur candor.dealbatio.
Lecebra:ſeductio.occulta blandicies.uoluptas.
Lechitus in regnorum libro ampulla olearia.
Lecitator prouocatur.
Lectica: ſtratus.ſtoria camera.cubile.grabatū pul uinar.ſpingæ.punicati.ſpona.pluteus genialis cu nabula. feretrum. capulus. ſcamnum.ſcabellum ſuppedaneum . ſcanſilia.ſedes . thorus.paluſtrū. thrōus.ſubſella.cathedra.ſoliū.ſella.ſubſellia cur rialis.tripodes.
Lectica lectus imperatorum.ſponda uero exterior ps lecti pluteus interior.
Lecticæ a lectis hærbis dicuntur:quibus conſules portabantur.
Lecticalis dicitur qui facit lectulos.
Lectio dicitur quia non cantatur ut pſalmus uel hymnus ſed legitur tm̄:hic.enim pronunciatio ſola quærit.Illic modulatio.unde oportet ut quā do pſallitur ab omnibus pſallatur:cum oratur ab omnibus oretur:cū lectio legitur facto ſilentio ab omnibus audiatur.
Lectio pro electi.primi.
Lecti filia fratris.
Lectiſternia ubi homines ſedere uel iacere conſue uerunt.
Lectito as frequenter lego.
Lectores a legendo uocati:hi enim prædicāt popu lis quid ſequantur . Idem & pronunciatores di cunt ꝙ porro annuncient.Tanta enim & tā clara erit uox eorum ut quamuis longe poſitorum au res adimpleat.quorum ordo a prophetis cœpit quibus dicitur:clama ne ceſſes . porro uox lecto ris ſimplex erit & clara & ad omne genus pronū ciationis accommodata plena ſucco uirili agreſtē & ſubruſticum fugiens ſonum.Nō humilis nec adeo ſublimis: nō fracta nō tenera nihilq; fœmi neum ſonans:non cum motu corporis:ſed tantū cum grauitatis ſpecie:Auribus enim & cordibus conſulere debet lector:non oculis:ne potius ex ipſo ſpectatores magis q̄ auditores faciat.
Lector dicitur a colligendo animo quæ legit quaſi collector.uel a legendo ideſt percurrendo.unde nauis dicitur legere quicquid tranſit.
Lectus lectulus a lectis hærbis quibus fiebat dicit̄ ſignificat requiem. Aug.uel uoluptas corporis.
Lecturio legere uolo.priſc.a lectu.lecturio medita tionem ſignificat.
Lædere:percutere.detrahere.carpere.
Lædo is læſi læſus læſura.
Ledona æſtus maris:decreſcens dicitur.
Legale ex lege ſicut imperiale.ex imperio.
Legalis rectus:talis qualem lex præcipit.
Legat: teſtamento donat uel allegat:legationem facit.
Lego as legationem facio uel mitto.lego gis electi onem lego.Eſt autem in prima ſyllaba differētia nam lego gis penultima breuiatur:lego as pēul tima longa.
Legatum:legatio defuncti.
Legatarius teſtationis eſt cui aliquid teſtamento delegatur relinquitur & donatur.
Legatus:internuncius.uel miſſus.
Leges diuinas moyſes primus omnium hebræis explicauit:phoroneus uero rex græcis. Mercuri us trimegiſtus ægyptiis.Solō Athenieſibꝫ.lycur gus lacedæmoiis.ex Apollinis auctoritate. Nūa Pompilius q̄ Romulo ſucceſſit in regno:roma nis primus leges dedit.Deide cum populus ſedi tioſos magiſtratus ferre non poſſet:decem uiros legibus ſcribendis creauit:qui leges ex libris ſo lonis in latinum tranſlatas duodeci tabulis expo ſuerunt.leges autem redigere in libris primus cō ſul Pompeius inſtituere:uoluit:ſed non potuit paulatim uero ātiquæ leges uetuſtate atq; i curia exoluerunt.Nouæ autem a conſtantino cæſare cœperunt & reliquis ſuccedentibus erantq; per mixtæ & inordinatæ:poſtea Theodoſius minor Auguſtus ad ſimilitudinem rogatiani & hermo geniani codicem factum conſtitutionem a cōſtā tini temporibus ſub proprio uniuſcuiuſq; impe ratoris titulo diſpoſuit:q theodoſiāus dicit̄ . Sed iuſtinianus melius & in integrum leges reſtitu it. Omnes autem leges aut diuinæ ſunt:aut hu manæ.diuinæ natura:humanæ moribus.Fas lex diuina eſt.Ius humana.Trāſire per alienum fas eſt.ius non eſt ius generale nomen eſt:lex autē iuris eſt ſpecies.Omne enim ius legibus & mori bus conſtat.Nam lex eſt conſtitutio ſcripta a le gendo uocata .Mos autem longa conſuetudo de moribus tracta.Conſuetudo uero ius quoddā moribus conſtitutum: quod pro lege ſuſcipitur

cum lex deficit.Nam differt: ſcriptura an ratione
conſiſtat:qñ & ratio legem commendet.Porro ſi
rõne lex conſtat:lex erit oẽ quod ratione conſtite
rit dũtaxat quod religioni congruat: quod diſci
plinæ cõueniat:quod ſaluti ꝓficiat.Conſuetudo
autẽ uocata quia in cõi eſt uſu.lex eſt conſtitutio
populi.quod maiores natu cum plebibus ſanxe
runt.Nam quod rex uel imperator edidit: conſti
tutio uel edictum uocatur.
Leges quædam ab his dñr qui eas cõdiderũt.Sati
ra lex:quæ de pluribus ſimul rebus loquit̃.Rho
diæ uero naualiũ cõmertioꝝ ſunt a Rhodo inſu
la:in qua antiquitus uſus mercatorum fuit.
Leges:ſocietas.pax.fœdus.conuentio.
Legere nauticum uerbum eſt:quia nauis dicit̃ le
gere quicquid tranſit.lectitare uero ad frequenti
am refertur:nam legere ad tempus.
Lego gis legi lectus.Ex eo cõpoſita præteritũ eiuſ
dem ſeruãt.ut colligo collegi relego relegi quod
differẽtiæ cauſa non mutat le in li: ſimiliter perle
go.Excipiuntur mutãtia ſimplicis ſignificationẽ.
Negligo neglexi diligo xi.intelligo intellexi:qd
antiqui interlego dicebant.
Legere librorum dicimus uel ad cuſtodiẽdum cõ
mendare.
Legere præterire uel colligere ſignificat.
Lego gis gi lectus lector trix tio.lex legis unde le
galis liter .componitur legitimus:legiſperitus.
Legiſdoctor:legifer:exlex:eligo:præeligo.deligo
diligo : relego:perlego : negligo: colligo.& quæ
ab his fiũt.deriuatur legumen.unde liguria.ligu
rio ris.lecturio ris.lectito & ſecundum quoſdam
lego gas:unde legatus legatarius legatio : cõpo
nitur delego:relego:collega.
Legio ſex milium armatorum eſt ab electo uocata
quaſi lecti ideſt armis electi proprie autem mace
donum lingua phalanx.caterua galloꝝ noſtra le
gio dicit̃.habet.lx.centurias uel centenarias.xxx
manipulos.xii.cohortes.cc.turmas.
Legio minor ſex milium:legio maior.xii. milium
Legionaria:legalia de legione.
Legiorecar :legis conſtitutor.
Legumen a legẽdo dictum quaſi electum ueteres
enim meliora quæq; legebant ideſt fabã: lenticu
lam:piſam.ſiue ꝙ manu legãtur nec ſecentur.
Leucos λεύκοσ ideſt albus.
Lelex lelegis penultima corripitur proprium gen
tis:uel cum lex legitur & non fit.
Lælius quidã ſeueriſſimus romanus fuit:ad quẽ
ſcripſit Cicero libros de amicitia.
Læmanus fluuius galliæ:a quo lemani.
Læmannus lacus prope laſonnam.
Lembus nauicula breuis:quæ alias dicitur cymba
& caupillus.
Lembus genus nauiculæ uelociſſimæ:quas dro
mones dicunt.
Lembus ueſtis regia.
Lemniſcæ ideſt faſciolæ purpureæ.
Lemniſcata ideſt maior palma gladiatorum.
Lemnias in lybia credunt naſci truncos ſine capite
oculos & os in pectore habẽtes.
Lemnia genus monſtri.
Lemnos inſula uulcani:inde lemnius uulcanus.
Lemnius luctuoſus dicitur.
Lemnunculus lembus.
Lemnones laruæ animæ mortuorum.
Lemnones umbræ quædã : quæ cum corporibus
morãtur:uel quaſi a remo cuius umbra iſequeba
tur fratrem ſuum Romulum.
Lemures umbræ ſugillatoꝝ dicti quaſi lareſmo.
Lemures diabolicæ imagines : quæ apparent i no
cte noxiæ.
Lepſis græce ſumptio dicitur.
Lena græce amictus uilloſus:rotũdus duplex qua
inſulati flamines ſacrificabant.huius inuentor di
citur lenas.
Lenas proprium cuiuſdam qui inuenit lenam
Lena ideſt coitus.ſagum quoddam.uel palla.
Leæna leo fœmina.læena fœmininũ leõis fœmĩa.
Leneos.martius menſis dicit̃ lingua punicorum.
Lenæus liber a leniẽdo corda . dicit̃.n.ꝙ ipſe inue
niſſet uinum.uel a lacu i quo expreſſum uuis ui
num currit:qui lenos græce dicitur.
Lenis:dulcis.manſuetus.communis.placidus
Lenire:placare.mitigare.mulcere.
Lenimetum.placatio uel ſpecies qua lenitur luna.
Lenitas:manſuetudo.miſericordia
Leno præpoſitus meretricum ſiue ſeductor:dictuſ
ꝙ mentes miſerorum blandiatur & leniendo ſe
ducat.
Leno lenunculus uel lenulus.
Leno a leniendo dictus:communis generis : inue
nitur tamen fœmininum lena.
Lenocinari:ſeducere.conciliare . turpi adulatione
blandiri.
Lenocinium:meretricatio.circunuentio.ſeductio.
Lenos græce lacus:in quo uua exprimitur
Lentare:tardare.
Lento as actiuum eſt:unde lenteo:inde lẽteſco len
teſſis it ſenſim ſe flectit.de uirgultis dicit̃.
Lentaculum:cruſtacia.
Lenterna:uincula modica.
Lentea:fouea.
Lente:paulatim.gradatim.tarde leniter:
Lenticula in regnorum libro uaſculum æreũ quo
ungebantur in regno a liniẽdo dictum
Lentis:nauis puſilla.
Lens lẽtis.legumen.
Lens dis alis.lẽtis genus leguminis dicta ꝙ humi
da & lenta ſit.uel ꝙ adhæret humida.hæc in cibo
ſumpta deducit magis uentrem.& urinam.
Lẽtigo eſt ueſtigia macularum: parua in rotũdo a
ſpecie lenticulæ dicta.
Lẽtiſcum genus uirgulti dictum ꝙ cuſpis ipſius lẽ
ta ſit & flexibilis & mollis.huius fructus oleũ de
ſudat:cortex uero reſinam:quæ maſtix dicit̃.
Lentiſcus arbor.
Lentus mõs Arcadiæ.
Lẽtum:molle.tenue.& quicquid flexibile eſt.
Lentus:tardus.ſegnis.ineffi.cax.lãguidus ocioſus.

Leo græce rex ĩterpretať eo ꝙ priceps ſit oīum beſtiaꝝ.cuius genus trifariũ dicit̃.i.breues iuba criſpa:q̃ i belles ſũt longi & coma ſimplici acres aīo.
Leo eſt corruptum:leæna uero totum græcum eſt lea uſurpatiue dicitur.
Leo quitum ſignum quem fortiſſimum hercules in græcia interfeciſſe dicitur:ideq; inter aſtra collocatum ob memoriam eius uirtutis: ſeu quia p̄ eſt quadrupedibus:uel quia ſicut leo fortior ẽ cũctis animalibus:ita ſol cũ ad hoc uenerit plus feruet. Ad caudam eius ſeptem ſunt ſtellæ in triãgulo crines Beronicis.
Leon leontos græce declinatur. Amb.
Leo piſcis eſt genus.
Leo leæna uel lea. Quinq; ſunt quæ faciũt fœmininum i a. Draco dracæna.leo leæna.leno lena.caupo caupona:ſtrabo:ſtraba.hæccommunia eſſe tã ipſa natura q̃ exempla græcorum oſtendunt niſi quia faciunt in a fœminum.
Leo ſignificat chriſtum.ĩ malo etiam diabolum ſæcularc regnum.
Leo leonis.a quo leæna.leoninus leopardus leo dacus.
Leontoſomos beſtia.cuius cinis cum carne datus leonem interficit.
Leopardus ex adulterio leænæ & pardi naſcitur & tertiam originẽ efficit:unde & dicitur.
Leochryſus gemma eſt colore aureo uena candida interueniente.
Lepidum:molle.dulce gratum.a.lepore quod eſt molliſſimum animal.
Lepidus facetus & homo mollis. Facetus uero qui iocos factis cõmendat.
Lepiſtum genus uaſis.
Lepiſtum uas uinarium antiquitus dictum.
Lepiſta genus uaſis.
Lepitudo epifora
Leporina genus hærbæ dicta & caulem mollẽ mittat ideſt faturiona.
Lepos leporis eloquentia uel facundia:hic lepus leporis.priſc.
Lepos:urbanitas iocunditas:uoluptas a lepore qđ ẽ molliſſimũ:unde gratũ aliqđ lepidum dicimus
Lepra aſperitas cutis cum pruritu & ſquamoſa laphitæ hærbæ ſimilis unde nomen ſumpſit cuius color nũc in nigredinẽ uertitur:nunc in albedinẽ nunc in ruborem. quæ ita dinoſcitur ſi uariatim inter ſanas cutis partes color diuerſus appareat: aut ſi ita ſe ubiq; diffundat:ut omnia unius coloris quis adulteri faciat.
Lepre eſt albor in cute:non candor a pruritu dicta
Leproſus a pruritu nimio ſcabiei dictus.
Leptis oppidũ africæ in prouincia tripolitana.
Leptis filius fratris.
Leptopericæ:minutæ febres.
Leptomeres græce dicunt oleum ſabinum: quod eſt oīum tenuiſſimæ uirtutis & penetrabilis.
Lepus orionis uenantis canem fugit.
Lepus blandities.
Lepus aīal timidũ quaſi leuipes dictum.quia uelociter currit.unde græce lagos dicitur.
Lepus ſignificat timentes deum & humiles.
Lepus leporis maſculinum tantum tertiæ declinationis us correpta ſolum iuenitur:unde lepos lepuſculus:unde & lepuſcellus.diminutiuum aīal timidum
Lepuſculi teſſeræ dicunť:qa exiliendo diſcurrunt.
Lepus genus piſcis de ſimilitudine capitis dicitur
Lereticæ a lertæ ideſt inuectio.
Lerna lacus uel palus ĩ arcadia:ubi fuit ſerpens hydra cum multis capitibus: quæ ab hercule interfecta eſt.
Lernæus anguis hydra:q̃ in lerna interfecta dicit̃.
Laertia regna:ĩ q̃bus laertes regnauit pater ulyxis
Laertiades ulyxes.
Leſoos inſula in troade:unde leſbos alceus.
Leſbia damnoſe bibens.interpretatur.
Leſtes ληστης græce latro.cõmune eſt.priſ.
Leſtrigones feri homines gigãtes:unde dicitur leſtrigonia populi ætnæ inſulæ.qui humana carne ueſcebantur.
Læſus a lædor ris.afflictus.offenſus triſtis.
Læta:gaudens.fertilis.luxurians.hylaris.pulchra.
Lætamur de noſtris bonis: gratulamur de amicorum.
Lætamen dictum eo ꝙ ſuo nutrimẽto læta reddat gramina:lœtale uero mortiferum nã lætũ mors dicitur.
Lætaniæ græce:latine dicuntur rogatiões: quæ inducuntur propter rogãdum deum: & impetrandum. Exhomologeſis uero pro ſola confeſſione peccatorum accipitur.
Letargia eſt oppreſſio cerebri cũ obliuiõe & ſõno a ſomno dicta.
Letargius mortifer.
Letargus genus morbi ideſt obliuio mentis quia letes obliuio dicitur græce: unde letea ideſt obliuioſa.hinc etiam leteus fluuius ĩferorum ex quo qui potat quicquid paſſus eſt obliuiſcitur & ad ſuperos reuertitur iterum corpora ingrediũtur animæ:hoc poetæ fingunt.
Letargus quo cõprimũtur ægri ad falſum ſomnũ.
Letafagi obliuionem edẽtes.
Lœtifer mortem ferens:nam lœtum ideſt mors.
Lœtiferum:mortiferum.
Lætitia eſt mentis gaudium cum uitiis mixtũ: cuius lator liber eſſe dicit:exultatio uero uerboꝝ atꝙ membrorum.
Lætor aris deponens abſolutum.
Lætor ideſt gaudeo græce ευχαριϛεω εχαριϛω eucariſto.
Lætus per æ ſcribit̃ qđ a latitudine dr:unde lætitia lætor aris:nã lætus dr eo ꝙ mẽtis gaudio dilatet̃ lœtũ uero.i.mors:qđ per œ ſcribit quidã per ſe dicunt uenire.quidã a leo les ideſt deſtruo quod tñ in uſu non eſt ſed componitur inde deleo.
Læua dicit̃ qđ aptior ſit ad leuandũ aliquid & portãdũ:ipſa.n.gerit clypeũ enſem & alia ut dextera ſit expedita.unde leuus a um ideſt ſiniſtrũ uel cõtrarium Virg. Si mens nõ leua fuiſſet.i.ſtulta: itẽ

Item ſi quæ numina leua ſint pro proſpera.
Leuare:erigere:adiuuare.ſoluere.facere:unde leuamen ideſt ſolatium.adiutorium:requies oblectamentum.
Leucas leucadis:uel leucadium pmontorium eſt: ubi pugnauit Antonius cum auguſto.
Leucate in pmõtorio epiri:in quo octauiãus uicit Antoniũ & cleopatrã.a nitore niuiũ dictus. nam λευκον græce album & eſt iuxta ambrachiam.
Leucas bellũ nauale: quod octauianus geſſit cum antonio.
Leutare mons eſt in arabia:
Leuce ciuitas iuxta hadriaticum mare.
Leucon græce album.
Leuca græce alba.
Leucas ſignificat cucullum.
Leucothoe αυτοτουοοω curro filia orcami uel leucothea ideſt alba dea:quæ aurora.
Leucrocota animal uelociſſimum in india.
Leucocinus aqua & oleum.
Leuda compoſitura in longum.
Leue:ſubtile inualidum.friuolum:
Leuga finitur paſſibus mille quingentis.
Leugas galli uocãt græci uocãt ſtadia.nos miliaria
Leui interpretatur aſſumptus ideſt ex omni populo electus uel additus ſiue appoſitus: dixit enim lyacum eum peperit:mecum erit uir meus: quia peperi ei tres filios.hic fuit duodecimus filius iſrael.qui electus eſt ex omnibus ad portanda uaſa uel miniſtrandũ deo in tabernaculo uel in templo.a quo leuitæ dicti ſunt.
Leuitan.i.ſerpens de aquis:qui in huius ſæculi mari uolubili uerſatur aſtutia.iterpretat̃ aũt hæbraice leuithan additamentum eorum hominum.ſ. quibus imparadiſo ſemel culpam præuaricatiõis intulit:& hãc uſq; ad æternã mortẽ perſuadendo quottidie adiicit.
Leuidenſis ueſtis dicta quod raro filo ſit denſata:leuiterq; extenſa:
Leuigare:polire.linire.dealbare lucẽ facere ul̃ lenẽ
Leuir uiri frater dictus quaſi a læua uiri uel leuis uir.i.ſiniſter:læuir ri a uiro componit̃.
Leuita uaſã ænea.
Leuis:inanis.uentoſus uacuus.uanus uel imberbis & lenis pulcher.
Leuis ſi inſtabilitatem mentis uel exilitatem põderis ſignificat breuis eſt le:ſi uero planum uel lenitatem tactus:unde leuigatus:longa fit le.
Leuitas.uelocitas uel incõſtantia.
Leuis lenis in uerbis dicitur.
Leuiter.ſummatim.tenuiter.
Leuite de nomine auctoris dicti:de leui enim nati ſunt.hi græce diacones. latine miniſtri dicũt̃ hic leuita leuitæ.
Leuiticus liber appellatur eo q̃ leuitarum miniſteria & diuerſitates uictimarũ totuſq; in eo ordo leuiticus annotetur.
Leuitorium:colobiũ lineũ ſine manicis qualibus monachi ægyptii utũtur.
Leuum:ſiniſtrum contrarium.
Lex eſt quam populus cẽturiatis comitiis ſciuerit & decreuerit.
Lex eſt mens & animus conſiliũ atq; ſentẽtia ciuitatis a legẽdo dicta.
Lexis græce latine locutio.i.qlibet ſyllaba uel uox quæ ſcribi poteſt.
Lexis lexeos hoc eſt dictionis uel elocutionis.
Lexa:luxurioſa quaſi laxa.i.inutilis.
Lia:amurca.
Liaues:ruina.
Lya interpretatur laborioſa:utiq; generãdo plurimos labores q̃ rachel fœcũditate pariendi experta eſt.
Liba:deguſtamẽta ſacrificiorum prima dicta eo q̃ libeant & placeant:hæc & placẽta dicunt̃.hoc libũ ſingulariter.
Libare:ſacrificare.guſtare. fundere. leuiter tãgere.
Libamina prima ſacrificiorum deguſtamẽta.
Libanus phœnicum mõs:in quo cedrorum arbores etiam maximæ & excellentiſſimæ ſũt præcæteris arboribus.
Libanus mõtibus terræ iudeæ præcelſior eſt.ſignificat chriſtum.
Libanus interpretatur candidatio.cuius ea pars q̃ eſt ſuper eum ad orientalem plagam reſpiciens: antelibanus.i.contra libanum appellatur.
Libanus quæ & thus dicitur:arbor arabiæ inmẽſa ſuccũ aromaticũ fundẽs dicta a monte arabiæ ubi ſabæi ſunt:nam mõs eorum libanus dicitur ubi thura colliguntur:unde ſcriptum eſt odor tuus ſicut odor libani.
Libanum:thus maſculum.
Libanumãnes thuris maſculi pulueres.
Libana genus chartæ ob honorẽ lybiæ puinciæ.
Libanotes.i.roſmarinus anteq̃ thus ſciret̃ hac herba deos placabant.
Libaſſius liber.
Libare proprie erat quãdo patheras mero plenas aris fundebant.Nam libare proprie fundere eſt unde liber dicitur.Nox iuxta uerborũ diſtinctionem immolamus panem libam⁹ calicem libare proprie fundere eſt ſumptum a libero. qui uitis uſum repperit.
Libella tertia pars ponderis:parua libra.
Libenos hellenorum lingua martius menſis
Libens plena uoluntate uolẽs.
Libẽter aduerbium:cum magna uolũtate.ex aĩo.
Liber unius uoluminis eſt librorum multorum liber eſt etiam interior tunica corticis quæ ligno coheret:quia ãte uſum charte de libris arborum uolumina fiebant: unde.ſcriptores a libris arborum librarios uocauerunt:qui antea bibliopolæ dicebãtur.
Librarii autem idem & antiquarii dicuntur.Sed librarii ſunt:qui noua ſcribunt & uetera:Antiquarii uero qui antiqua tãtum.unde & dicunt̃.
Liber dictus quaſi litterarum uber ideſt abundantia inde libellus librarius.
Liber eſt corticis interior.pas dictus a liberato cortice id ẽ ablato.Eſt enim quiddam medium inter

lignum & corticem.
Liber libri uolumē uel cortex corripit penultimā.
Liber a um:non seruus.producit penultimā. hic liber liberi.i.bacchus ſimiliter ꝑducit penultimā. hi liberi horum liberoꝝ.i.filii.
Liber ra rū francus hō.unde libertus & libertinus.
Libero compōitur delibero as.liberalis liberalitas & libertas.liber ior rimus:& hi liberi horum liberorum:libra libræ.libro as.libramen.tor.tio componitur bilibris.& quæ ab his fiunt.
Liberalia promiſcui ludi hēbantur apud pagāos. ob honorē liberi:pluraliter declinatur priſc.
Liberalis:largus.munificus.dictus ꝙ libenter donet.nec murmuret.
Liberalitas:donatio.humanitas.largitas.
Liberaliter magnifice.large.plene.benigne
Liberalis dictus ꝙ liber.i.largus ſit in dādo.
Liberare:eruere.redimere.eripere.
Liberi filii ideo i legibus dñr ut iſto uocabulo a ſeruis ſecernant̄:qa ſicut ſeruus in poteſtate eſt domini:ſic filius eſt in pt̄āte patris inde etiam filio fit emācipatio:ut ſit liber a pr̄e:ſicut ſeruo manumiſſio.Item liberi dicti qa ex libero ſūt matrimonio orti.Nam ex libero uel ancilla ſeruili eiuſdem cōditionis ſūt:ſemp.n.qui naſcitur deteriorem parentis ſtatum ſumit.
Libertas conditionis eſt:liberalitas uero beneficētiæ & largitatis.
Libertus uocatur quaſi liberatus.Erat enim prius iugo ſeruitutis addictus:libertoꝝ aūt filii apud antiquos libertini uocabātur.quaſi de libertis nati. Nūc uero libertinus aut libertus factus aut poſſeſſus ab alio.
Liber qui & dionyſius & poſt mortem deus habitus.hunc gentiles uitem oſtendiſſe dicunt hoſpiti ſuo in attica:hic liber quando bellauit in india multas habuit fœminas in exercitu ſuo: q̄ & bacchæ dicebātur:non tam uirtute nobiles q̄ furore.
Liber a liberamēto appellatus dicit̄ ꝙ quaſi ꝑ eius beneficia femina in coeundo liberētur. Item mu liebri & delicato corpore pigitur ꝓpter mulieres ſibi attributas & uinū propter excitādum libidinem:unde & frons eius pampino cingitur:ſed iō coronam uiteam & cornu habet quia cum moderate uinum bibit̄: lætitiam præſtat: cum uero ultra modum lites excitat:ideſt quaſi cornua dat. Idem & lyæus dicitur græce ꝙ uino multo membra ſoluantur.
Liber aliquando uicū ſignificat: qa id inueniſſe liberum poetæ finxerunt.
Liber fit tribus modis:quæ ſpēs ſūt & partes libertatis.Nam uno quolibet modo factum liberꝝ eſſe conſtat:una quidē pars ut cēſu liber fiat. cenſebātur enim.i.cōnumerabātur antiquitus ſoli ciues romani.Siquis igit̄ iubente uel conſentiente domino nomen detuliſſet & cenſum:ciuis romāus fiebat & ſeruitutis uiculo ſoluebatur Altera pars uindicta dicit̄.Vindicta uero eſt uirgula quam lictor manumittendi ſerui capiti imponēs eundē ſeruum in libertatē uidicabat.habēs quædam ſolennia uerba:ideoq; uindicta uocabat̄.Tertia uero pars eſt ſi quis ſuprema uoluntate in teſtamēti ſerie ſeruum ſuum liberꝝ ſcripſerit.
Liberum arbitrium eſt arbitrium potens retinere rectitudinem bonæ uoluntatis propter ipſam rectitudinem.
Liberū arbitriū eſt liberꝝ de uoluntate iudicium.
Liberum eſt:licet.tutum eſt.fas eſt.
Libet:placet.in aīo dulceſcit.in magna eſt uolūtate unde libens enter tius.libentiſſime.libido.
Libet impſonale a libeo es:quod mō non ē in uſu.
Libethros fōs eſt:ubi colunt̄ muſæ unde libethrides dicuntur.
Libya africa dicta ꝙ inde libs fluat.i.africus: alii dicunt epaphum iouis filium ex caſſiopa procreaſſe libyā quæ poſtea in africa regnauit:cuius ex nomine libya dicta eſt.mater fuit agenoris.
Libya tertia pars orbis & libya cirenenſis infra iſtā Libyam maiorem eſt.
Libya cyrenaica & pentapolis poſt ægyptū in parte africæ prima eſt hæc īcipit ciuitate parethonia & montibus catabathynon dicitur locus in ſecundo mari uſq; ad aras philenorum extēditur:poſt ſe habet uſq; ad oceanum meridianum gentes libyæ æthiopum & garamantum:huic eſt ab oriēte ægyptus.a ſeptentrione libycum.ab occaſu ſirtes maiores & troglodita:contra quos inſula calypſo eſt:a meridie æthiopicus oceanus.
Liby cyrenenſis prouincia eſt a cyrene urbe metropoli quæ in eius eſt finibus dicta.
Libyci a filio chaim ſunt exorti.
Libycon:habitantes littora.
Libido ꝑ b cupiditas eſt animi.liuido uero per u liuor eſt corporis. Sunt autem multæ uariæq; libidines ſicut ulciſcēdi quæ ira uocatur:uel habendi pecuniam:quæ auaritia nominatur &c. Cum igr̄ non additur cuius libido non ſolet animo occurrere niſi illa quæ in carne corruptibili plus omnibus ſæuit:hæc autem ſibi nō ſolummodo corpus uerūetiam intrinſecus totum commouet: & uendicat hominē animi affectu ſimul cum carnis appetitu coniunctio.
Libido dicta eo ꝙ libeat alienus pudor.
Libidus dictus ꝙ quid libet agat.
Libidinoſus dictus quia facit quod libeat.
Libyes & libyci dicuntur.
Libys afer uel ola ænea.
Libyſſa una de decem ſibyllis.
Libyſtis libyſticus libyca libyſticida afra ul̄ maura
Libyſticæ fabulæ ſunt dū hominū cum beſtiis aut beſtiarū cū hoībus fingitur uocis eē cōmertium
Libitina paganorum dea libidinis quam quidam uenerē infernalē dixerūt:tn̄ lectus mortuoꝝ uel locus in quo mortui conturātur libitina dicit̄
Libitina mors uel dea paganoꝝ a libando:iuxta cuius tēplum erat cimiterium mortuoꝝ.
Libitinæ:popinæ.
Libitus tus.uolūtas deſiderium.
Libitus:oblitus.immemor.
Libo as.ſacrifico: offero.libor imolor.

Libra.xii.unciis perficitur:& ide habetur pfecti pō
deris genus:qa tot cōſtat unciis quot meſibus an
nus:dicta autē ꝙ ſit libera & cūcta intra ſe habeat
pondera concluſa.

Libra ſignum in cælo dicitur:quā etiā habere bra-
chia ideſt ſcorpionis chelas græci fantur dicta ue
ro æqualitate quia octauo kalen.octobris ſol per
id ſignū currens æquinoctium facit.

Libripens libripendis a libra & pādo componit᷑ id
eſt trutinator:qui penſat aliquid.

Libra ueritas.iuſtitia.rectitudo.perfectio.

Librarii:ſcribæ qui faciunt chartas publicas.

Librare:trutinare.quatere.examinare.

Librat:criſpat.torquet.micat uibrat.

Libramentum:æquilibrium.

Libri uocātur a libertate legentiū.Remotis eni ab
hoc officio ſeruis ſolis tm̄ liberis ſtudium legen-
di dabatur:Scribebatur autem diuerſis coloribus
quos facere poteris huiuſmodi factis confectio
nibus.Argenteas litteras facies:ſi florem æris &
alumen æquis ponderibus & argento cōtriueris
Aureas facies ſi alumen & æris flos æquo ponde
re aceto infuſum de auro in auꝝ uſq̧ ad mellis at
tici craſſitudiuem triti perduxeris.Aereum colo
rem facies ſi ſal & alumen rotundum æqui pōde
ris in æreo uaſculo aceto infuſo in æramento te
ras uſq̧ ad mellis attici craſſitudinem hoc etiam
ferreum facit.

Libri hiſtoriæ.ānales mōimēta.codices.teſtamēta.

Librū dicimus pēſum lanæ:hinc libraria dicūtur:
& lampendium.

Libs uentus africus.

Libum genus dulciamenti.ſacrificium.hoc libum
& hæc liba.

Liburnæ naues dictæ a libiis.Sunt enim naues ne
gociatorum.

Liburnus nauis maxima:uel genus uehiculi.

Liburna nauis uel archa.

Liburni populi acolæ hadriatici maris:prōpti ſunt
ad moriendum.

Lycāba quidam qui ſpernit archilochū generum.

Lycaon rex quidam in græcia:qui cū iouem in ho
ſpitio ſuſcepiſſet: uoluit probare diuinitatem illi
us:unde ſecundū fabulas uerſus eſt in lupū qui ēt
pater fuit helicis ideſt urſe maioris quæ ἄρκτοσ
arctos græce:unde lycaonis ſignū dicitur.

Lycaonia regio a lycaone rege dicta.

Licanos hypaton dicta ꝙ licanos græce ide digix
tus eſt ad demōſtrādum quæ eſt quarta chorda.li
canos uero meſon ideſt tertia mediaꝝ.

Lichinus genus marmoris:idem & parius.

Licet aduerbium permittendi.

Licet:quāuis coniunctio expletiua.

Licet:fas eſt:ius eſt:uerbū īperſonale a liceo quod
non eſt in uſu.

Licetur.appretiat:non habet᷑ in uſu hoc uerbum
amplius.

Liceo & liceor:enfaticos ſignificat aliud q̈ licet.

Licentioſus cui multa licent.

Licētiora:maiorum mācipia:quibus multa licent.

Licenter:licite unde licentius.

Licæus λύκαιοσ mons archadiæ.

Liceus deus pagāorum:de quo fingūt ꝙ quidā ar
chades cū deo ſuo lyceo ſacrificaſſet.ex inde quan
dā demenetum guſtaſſe.& in lupum fuiſſe muta
tum:āno quoq; decimo in figura propria reſtitu-
tum:unde pā lyceū putāt nominatum : lupus enī
lycos λυκοσ græce dicitur.

Lycia regio in finibus aſiæ dicta ſic:eo ꝙ cyliciæ ſit
adiuncta ab oriente.ab occaſu & meridie mare &
a ſeptentrione cariā habet: ibi eſt mons chimera
qui nocturnis æſtibus ignem exhalat ſicut in ſici
lia æthna & ueſuuius in cāpania.

Lycii populi de lycia.

Licia ſunt quibus flamina tælarum ligātur quaſi li
gia dicta.

Liciata:ordinata præſeminata.

Liciecores appollinis reſponſa.

Lychiæ : oliuæ dictæ ꝙ optimum dent lumen : nā
λυχνοσ lychnos lumē eſt.unde lichniū dicitur.

Lychnius dictus quaſi lucinius.ꝙ lumen det:eſt
enim cicendela lucernæ.

Lychni:cādelæ.lucernæ.cicendelia.

Lychnos abeſtos:lucerna inextinguibilis.

Lycius ideſt lupinus:ipſe eſt pan a lycia.

Lyciniū genus ueſtimenti eſt:dictū ꝙ textura eius
ligata eſt in totum quaſi liginium.

Lycios bizātinoꝝ lingua maius menſis.

Lyciſci dicuntur canes nati ex lupis & canibus.

Lyciatur:auctionatur uel qui augmētum facit con
mutando.

Licitari:uænditione exponi.

Licitator:ſuaſor.prouocator.

Licitatio:propoſita uænditio:cum emptor ſuper
uendito augumentū facit.

Licitatio ubi licet publice uændere.

Licitū quod licet alicui.fas.

Liciunt:defluunt.

Licium fanum apud delō:unde appollo lycius no
minat᷑: uel ἀπὸ τοῦ λυκὸν.i.lupo : quia ſicut lu
pus terram ſiccat.

Luchinus lapis purpureus ī idia lucernaꝝ ſplēdēs
fulgore:unde & dr̄ : nā lychnos græce lucerna ta
ctus ſub ſole digitis paleas trahit īcēdiū extīguit.

Lictius cretenſis.

Lycius annus dicebatur:quo lites diſtermīabant᷑.

Lychini:cicendelia lucernæ.

Lychnites lapis flagrantiā excitat lucernatum.

Lycou græce dulce.

Lycos λύκοσ græce lupus.

Lycophralnus gemma quattuor colorum ex ruti
lo ſanguineo in medio nigrum candido cincta
ut lupornm oculi.

Lictor dictus quod album filum habear circa tem
pora ſerico.

Lictor ideſt uirgifer qui ante ſedem prætoris uir-
gam ferebat.

Lictor genus officii illorum qui ante iudicem pre
ces portabant.

Lictores:apparitores:præcurſores :qui ante iudicē

falcē ferebant officiales miniſtri crudelitatis.
Lictores eccleſiæ aſſertores.hi laici ſunt & in choro inter clericos in miſſa apoſtolum legūt:uel ꝙ ſub diacones faciunt:& hi faciunt.hos africa uel reliq̄ regiones habent.
Lyctos cretæ ciuitas.
Lycus lucius piſcis.
Lydia ſedes antiqua regnorum quā pactoli unda extulit in diuitias torrentibus aureis.hæc antea Mæonia dicebatur quæ dum pro breuitate duoſ fratres reges lydum & tyrrhenum fere nō poſſet hinc erſors tyrrhenus & cum ingēti multitudine profectus loca galliæ occupauit & tyrrheniā noia uit.lydia autem a lydo regis fratre qui in prouincia remanſerat cognominata eſt.Coniungitur āt ab occidēte minori frygiæ:ab ortu ſmyrnam habet:qua melos fluuius cigit:cuius campos pactolus & herinus circūfluunt aureis arenis ditiſſimi.
Lydia aſiæ minoris ꝓuincia:unde lydi.
Lyde græce aranea.
Lyderos græce maledictus.
Lyen.i.ſplen.quo ridere dicimur.priſc.hic lyen lyenis ræticula.
Lienoſus a ſplene dictū eſt:græci.n.ſplē lyen dicūt
Lyenteria dicta ꝙ per eā facilius cibus labēdo per tranſit.lyenō enim lene.interia inteſtina græci dicunt.Qualemcunq; enim cibum acceperunt icō ctum digerunt præter ſemina pomoꝝ:quæ difficile digeruntur.
Lyæus liber uel uinū dictus græce ab eo ꝙ curam ſoluat.
Ligare:innectere.inuoluere.
Ligo as atus.tor.trix.tio.turus.ligans ligādus ligamen nis:ligatura.compōitur alligo.re.ob.illi.ſubſubligat.col.religio.oſus.oſitas.
Ligaturæ:uitæ.ſacræ.teniæ.
Liger fluuius galliæ:q ex plurima parte terminus eſt aquitanicæ prouinciæ
Ligna dicta ꝙ incenſa cōuertātur in lumē.lichnos λιχνοσ.n.græce lumē eſt:unde & lichnius.
Ligna ſignificant peccatores igni deputatos.
Lignū uitæ chriſtus eſt.
Lignū ſecundū quoſdā limo genitū.unde ligneus ideſt de ligno & lignarius.cōponitur lignifer.
Lignarius generaliter ligni opifex dicit.
Lignus genus gēmæ argentis.
Ligniſios hærba uocata:quia locis humectis naſcitur folia habet oblōga anguſta lanuginoſa ſubalbida caulē cū ramis lanuginoſis i ſūmo capite caulos habet.in qbus flos uiolacius ꝓminet:cuius ſemē uino datū ad ſerpentiū morſus & ſcorpionū ictus prodeſt:adeo: ut quidā affirmāt eam ſcorpionibus ſuppoſitā:ſtuporem his langoréq; concutere.hæc a græcis centaurea dicitur.
Ligōes dicti qa terrā leuēt:quaſi leuones foſſoria.
Ligo:foſſoriū.raſtrū.ferrū.hic ligo ligonis.
Ligulati genus calciamenti:qui foliati dicuntur.
Ligulæ:corrigiæ caligaꝝ a ligando dictæ:
Ligures prope alpes colunt dura & frigida loca de liguria.
Ligures langobardi fuerunt prælati burgundiæ.
Ligura pro lingula per concionem.
Liguria a legendis leguminibus dicta:quoꝝ ferax eſt priſc.hic & hæc ligus uel ligur ris.
Liguſticum hærba hortolana a regione liguria in qua plurimū naſcitur dictum.
Liguitra flores candidi.
Liguſtꝝ græce κυκλαμεσ flos albus ſæpibꝫ plærūq; hærēs cuius orpheus ī argonauticis meminit.
Liguſtrū liguſtri genus floris uel hærbæ.
Ligurire:ſūmatim guſtare.ligere:a lingo uel lego.
Lycurgus rex legū lator propter temulentiam uini abicidi iuſſit uineta.unde per furorem bacchi ſibi crura amputauit.
Liliū lactei floris hærba unde & dicitur quaſi lacteum chriſtū ſignificat:lilia uero angelos uel confeſſores iuſtitia candidatos.
Lilium ꝓmontoriū ſiciliæ dictū ab eiuſdē nois ciuitate:quæ ibidē ſita eſt.
Lilybæum ciuitas ſiciliæ eſt.
Lima tranſuerſa omnia antiqui dicebant:inde & limites & limina:& hoc limū limi.
Lima ſemitoniū plato uocauit minus ēt accipitur.
Lima eſt unde fabri ferrū limāt a liniendo.
Lima dicta ꝙ lene faciat:nā limum lene eſt.
Limare:purgare.polire.acuere.producere.
Limatus politus.electus:magnificus.
Limax:uermis dicta ꝙ ī limo naſcat̃ hæc limax cis.
Limbus eſt quā nos ornaturam dicimus:quæ ambit extremitatē ueſtiū.aut ex filo aureo contexta aſſutaq; extrema parte ueſtimenti.limbus ora ueſtis auro texta uel fibulatoriū.
Limē patrimoniū.domus.familia.lar.uel termius.
Limen liminis oſtium domus ē per quod intratur dictum a limite nā limina ſūt ædiū:limites uero regiōis uel finium.
Limen græce portus.
Limentinū pagāi dixerūt deū qui liminibus pēſt.
Limeſta ſemitonia.
Limes terminus agris poſitus.
Limes eſt regionū:limen uero ædium priſci.hic limes limitis.limitanus.
Limina oſtiorum dicta: ꝙ trāſuerſa ſunt ut limes: & per ea ſicut in agrū per limites intrent.
Liminiū captiuitas:ſeruitū.quando quis de limine ideſt de domo aſportatur.
Limites trāſuerſæ uiæ limimum.n.tranſuerſū ē antiquitus:unde limes dicit̃:limes decumanus ab oriente ī occidentē reſpiciēs cardo a meridie ad ſeptētrionē.Nā antiqui omnia trāſuerſa lima dicebant a quo & limina oſtiorū & limites agrorū hic & limus dicit̃ cingulū quo ſerui publici cingebātur obliqua purpura.limites maximi ī agris duo ſunt cardo & decumanus .Reliqui uero limites anguſtiores & inter ſe diſtantes īparibus iterualis & nominibus deſignati.
Limitare terminare.
Limieſis quoddā genus marmoris.
Limis oculis obliquatis.uel oblique intēdentibus ſubtilibus .obliquis.

Lymina græce ſtagnum.
Lympha aqua ατωοτηϲ νυμφηϲ per y ſcribitur & n in l mutatur.
Lymphari:bacchari.diſcurrere.ſicut lympha.
Lymphaticus proprie dicitur:qui ex aqua contrahit id ē huc & illuc diſcurrere. ſed ꝓ furioſis hoc uſurpant poetæ.
Lymphaticu m latini ob aquæ metum uocāt ideſt aquaticum ſtolidum:qui aquam timet hunc græci υδροφοβαν uocant.
Limpidum:purum:præclarum:ab aquæ ſpecie dictum.manifeſtum.
Linmiſcus.i.uirgula inter geminos pūctos iacēs.
Limoi.i.peſtis.
Limo pro oblique ponitur.
Limoſum:paludoſum:lutoſum.
Limotheus flumen ſiciliæ.
Limum dicebant antiqui omne tranſuerſum.
Limus:cingulus: quē publice habent ſerui dictus quia tranſuerſus:habet purpuram.i.limam
Limus.i.lutum cœnū:dictus ꝙ lenis ſit.
Limus ueſtis quæ ab umbilico uſq; ad pedes producitur.
Limus.i.ſtrabus.i.tortis & obliquis oculis.
Linamis græce uirtus.
Linarium lignum græce.
Linaria rætia.
Linarius:rætiarius.
Linamentum:directitudo.
Lyncis beſtia uarii coloris dicta ꝙ ī luporum genere numeret̄:lycos enī græce lupus:hic & hæc lyncis:a cuius actō fit hæc lynca.priſc.
Lynx animal ex cane & lupo natum uel extremi catuli luporum.
Lynx cis & lyncis cis & lynca cælupa celebralis
Linea ueſtis quæ ex ſolo lino fit: unde & dicitur.
Linea dicitur qua lignarii utuntur:ne tortum aliquid conſtruant.
Linea ē incorporalis:quæ ita mente concipitur:ut ſola longitudine cenſeatur.latumq; habere non poſſit.
Linnæ:ſaga quadra & mollia ſunt.
Lingo gis.xi.leniter ago id ē aliquid lene ſuperduco:inde lingua.linguoſus.lingula per conciſionem ligula:componitur trilinguis. biliguis.
Linguax cis linguæ copioſus.
Linguoſus qui nimia poteſt proferre.
Lingula:parua lingua.
Lingo gis xi.priſc.
Lingere.lambere.libare.guſtare.Eſt enim impreſſa linguæ lenitate guſtare.
Linguæ ſacræ tres ſunt.hebræa:græca latina:quæ toto orbe maxime coluntur:nam priuſq̄ ſuperbia turris illius diuideret:una omnium nationū lingua fuit hebræa:modo uero īter cæteras græca clarior habetur & ſonantior : quæ quinq; partibus uariatur . prima eſt κοινοϲ id eſt permixta uel cōmunis:qua omnes utuntur:Secunda attica id eſt athenienſis:qua uſi ſūt omnes græci auctores.Tertia dorica quam habent ægyptii & ſyrii.
Quarta ionica Quinta æolica Et ſunt in obſeruatione græce linguæ huiuſmodi certa diſcrimina.Sermo enim eoꝶ ita eſt diſpartitus. Omnes oriētis gētes in gutture uerba collidunt ſicut hebræi omnes mediteraneæ in palato ſicut græci Omnes occidētis gentes uerba in dentibus frangunt ſicut itali.Latinas autem quattuor quidam dixerunt ideſt priſcam ſub ſaturno : latinam ſub latio:romanam ſub poetis : mixtam barbariſmis lingua uero a ligando cibum potūq; dicit̄: uel ꝙ inarticulatos ſonos & uerba liget.
Lingurius lapis dictus:quia fit ex urina lyncis tempore durata.
Liniamenta:effigies.figura.forma.
Liniamenta extremitates corporum ut puta ubi finitur tendēs deorſum auricula:unde pictores uocant liniamēta imaginum impreſſiones quas poſtea coloribus manifeſtant.
Linio is liniui in diuina pagina reperitur quod eſt inungere.idem ſignificat fere qđ lino.
Lino:imbuo:diſtinguo.
Linire:aliquid leniter ſuperducere:colorare: inungere leniter crepitare.
Lino uel linio.
unde litura:& quæ ab hac fiunt : cōponitur illinire.ob.priſc.
Lino is liui & leui & lini facit ſupinum litum.
Linitepia:lineus pānus tegēs pedes.hoc linitepiū.
Linoſtilia ueſtis dicta quod linum in ſtamīe habeat lanum in trama.
Linoſa uulgo auis quæ dicit̄ curuca.
Linquere:peccare.uel dimittere.
Linquo is liqui lictum linquēs præſens participiū præteritum non habet.
Lintea quibus tergebantur:hoc linteum.
Lintres nauiculæ uel carabi breuiſſimi.
Lintris:nauicula parua.caupillus.
Linter lintris ſingulare fœmininum eſt.
Linum ex terra mtenti ſpecie oritur,dictū a græco quod eſt linarium:ſiue ꝙ ſit molle & lene.
Linſa dea beſtiarum ſilueſtris.
Lynx λυνξ lupus uarii coloris ſimilis leopardo.
Liparis inſula ſiciliæ ſicut æthna.
Liparæus ab inſula lipari:quæ in æolia eſt.
Liparea genus gemmæ a liparo quodam dicta
Lype λυπη triſtitia.
Liperus:tener.mollis.delicatus.
Lyppio lyppiui oculos humidos habens.
Lippitudo eſt uitium oculorum quod humore defluente fit.
Lipſana reliquiæ.
Lipotomia ſtomachi defectio uel animi anguſtia.
Liquamen dictum.quod ſoluti in ſaluamento piſciculi eundem liquorem linquant: cuius liquor appellatur ſalſugo uel muria.
Liquet:claret:apparet.conſtat. īperſonale a liqueo es:quod nō eſt in uſu.
Liquens:fluens.aut purum.
Liquare:diſſoluere.
Liquo as:actīū.hinc liqueo licui abſolutum. unde

liqueſco.dicitur tamen & liquor eris deponens.ꝓducitur prima ſyllaba.Virg.liquit̃ humor & cum liquentia mella.

Liqueſio liqueſis liquefactus ſolutus.

Liquo a & liquor eris liquidus dior diſſimus liquamen liquor oris.componitur obliquus.

Liquida pura:perſpicua.clara.defæcata.

Liquido.clare.aduerbiū eſt.

Liquitur:defluit.manat.decurrit.

Liquis:defluxus:decurrens.

Liquor oris aqua humor ſoluta puritas.

Lyra dcā a uarietate uocū ꝙ diuerſos ſonos efficiat hanc mercurius inueniſſe dicit̃ hoc modo. Egrediente nilo reliquit teſtudinē: quæ putrefacta & exiccata neruis ī corio extēſis & a mercurio ꝑcuſſa ſonitū dedit: ad cuius ſimilitudinē mercurius lyrā faciens orpheo tradidit.

Lyra ſignū ideo inter aſtra locata dicit̃: quia a mercurio de teſtudine iūcta orpheo ē tradita a muſis inter ſydera locata.

Lirantes:arantes.

Lira ē genus aratiōis:cū agricolæ facta ſemēte dirigunt ſulcos in quos ſeges decurrit.

Lyrici poetæ dicti a uarietate carminū.

Lyricū carmen erat in quo arridēt laudes pueroſqꝫ deorum & pugiles & equi iuuenes & uiua referri

Lyricus uocatur heroicus reciprocus:cuius uerba in pricipio uerſus heroici poſita ī ultima elegiaci parte iterātur:ut ē.Vidimus ire deum reducē ſperare iubemur.In cælū qualē uidimus ire deū.

Liris fluuius campaniæ minturnenſis.

Lis inter duos cōmittit̃ & mota finitur. Rixa uero inter multos.

Lis a cōtentiōe limitis prius dicta:qui agros diſcernit:hæc lis litis.

Liſa hebraice:apoſtolus græce:latine miſſus dicit̃

Lyſa longa.

Liſias orator penultima breuis.

Liſis græce ſolutio.

Lyſimachus ſolutor litis.

Liſtrigones gētes ſunt crudeliſſimæ ut cicoples.

Liſtriſmos ē cū plures ſenſus breuiter expeditos ī unū locū coacetuat & cum quadam feſtinatione decurrit:ut cicero rempublicam quæritans: uitaqꝫ hoīum coniuges.liberos.

Lita:ilita:diſtincta linita:a lino is.

Litare:ſacrificare:immolare.

Lito litas litamen:ſacriſicium.

Litargirium ſpuma argenti purgamentum.

Littera dicta quaſi legitera:ꝙ iter legentibus præſter:uel ꝙ in legēdo iteretur: uel a litturis: quod plærūqꝫ in cæratis tabulis antiqui ſcribebāt unde & delebantur.

Littera ē minima pars uocis cōpoſitæ & litteratæ: uel ſic:littera ē uox quæ ſcribi poteſt in diuidua.

Litteræ cōmunes ſunt ut ſcribere legere quia multi eis utunt̃:liberales uero qa eis tantū nouerūt q ſciūt loquēdi dictādiqꝫ rationē litteræ aūt ſunt indices rerum ſigna uerboꝝ. quibus tāta uis eſt ut nobis facta uel dcā abſentiū ſine uoce loquantur

Litteræ græcæ & latiæ ab hebræis uidētur exortæ illi enim prius aleph. poſt græci a ſimili alphæ: nos attraximus. Hebræi. xxii.elementa. Græci. xxiiii.Latini inter utrunqꝫ.xxiii. habuerunt.

Litteræ hebræorum a lege cœperūt ꝑ Moyſen Syroꝝ & caldæorum per abraham:unde cū hebræis numero & ſono concordant.ſolis caracteribus diſcrepant.

Litterarū græcaꝝ uſū phœnices primū inuenerūt Cadmus uero agēoris filius græcas litteras a phenice in græciā.xxii.prius attulit.his palamedes & alii cæteras addiderūt:litteras uero latinas carmētis nympha prius italis tradidit ſic dicta quia futura canebat:proprie uero nicoſtrate.dicitur.

Litteræ:doctrina.ſcientia.

Litteralis ſcientia de litteris.

Litteratus uero litteras doctus.litteris plenus.

Lites:iurgia.diſcordiæ altercationes.

Lites ſunt ipſæ diſcordiæ de re: litigium uero litis actio.i.altercatio.

Litigioſum eſt:de quo litigantur.

Litigator qui litigat.

Litigioſus qui utitur litigio.

Litigare:ideſt de lite agere ideſt altercari. placitari. inde litigium.

Liticines cornicines.q cornicant̃:qui cornu canūt.

Liton græce latum.

Lipote figura quæ minus dicit & plus ſignificat ut munera ne ſpernas pro libenter ſuſcipias: uel contra cū plus dicit & minus ſignificat.

Lithos λιθοσ lapis græce.

Littorariæ amnicæ naues ſūt:quæ alio nomine trabariæ ſiue caudicæ dicuntur.

Littoſtrata:elaborata arte picturæ paruulus cruſtulus ac teſſellis tinctis in uarios colores.

Lituma:patientia calcata uel crudelitas infixa.

Liturgi miniſtri cæleſtes.

Lituus tuba curua ſiue buccina aut baculus.

Lituus uirga incurua paſtoralis.

Liturialis:latria:ſeruitium religionis.Augu.

Litura:cementum alicuius ſciſſuræ. compoſitura

Litura dicta quod liniendo teratur.

Litturæ ſunt litterarum deſtructuræ:quia in cæratis tabulis antiqui ſcribebant ideoqꝫ ſæpe delebātur:unde & dicuntur.

Littus:unda:procella uentorum.æſtus.finem ſeculi ſignificat.

Litus oris quidam dicunt:quod fiat a lito as ꝙ ibi

Leuntes & reuertentes ſoliti erant litare.

itus terra erat mari uicina:dictum quia fluctu eliditur:inde littoreus & littoralis: uel ꝙ aqua alitur.Cicero.

Liuia uxor Octaniāi cæſaris quæ habuit filios druſum & Neronem claudium primo probum: ſed poſtea.peſſimum. Druſus uero melior apud Miguntiam interemptus eſt hæc uero ante cæſarem nupſerat Tiberio neroni de quo habuit iā dictos liberos & iſti priuigni qui cæſares ſunt appellati dicuntur filii auguſti cæſaris eos diligentis.

Liuida uel inuidia nigra.

Liuens:liuidus.iratus.niger.ſubniger.inuidus hic
&hæc & hoc liuens tis.

Liuor:macula nigra:nigredo uel inuidia.

Liuor pro inuidia dicitur.nam liuidus eſt plum
beus ideſt pallidus:proprie autẽ liuor plaga uir/
garum.inflatio uulneris cũ pallore.

Liuellus liuolus de plumbo.

Liuis lenis in urbis.

Liuitium locus romæ eſt:quo occiſi gladiatores
precipitabantur.

Lix caper græce lux.

Lixa aqua dicit' ab eo ꝙ ſit ſoluta: unde & ſolutio
libidinis luxus:& mẽbra loca mota lux dicuntur

Lyxa aqua antiquitus dicta:unde & elyxa res dr.

Lyxa ſeruus militis uilis uel luxurioſus mercena/
rius dictus ab eo ꝙ ſit ſolutus.

Lyxa officiũ uiri:maſculinum eſt.

Lyxa ciuitas a lyxo flumine mauritaniæ.

Loca ſingulæ terræ ſunt partes:ſicut in corpore lo
cus eſt pars una multa in ſe continens membra.

Locare:collocare mercede conducere: conſolari.

Loco as.

Locatio eſt res ad uſum data cum definitione mer
cedis.

Locationes:fundamenta poſſeſſiones.

Locrus latine gens eſt calabrie:græce uero locros
facit nominatiuum.

Locri aiacis ſocii.inſula locrenſis.

Loculus ad aliquid ponendum factus per diminu
tionem a loco.ut ad ueſtem pecuniamue cuſtodi
endam uel fleportandum aliquid.

Locuplex dictus quaſi locis & poſſeſſionibus ple/
nus.diues.copioſus.priſc.hic & hæc & hoc locu/
plex tis.

Locus ideſt opportunitas.ſtatio.humus ager.

Locus ſingulariter maſculinũ:pluraliter maſculini
& neutri:hi loci & hæc loca.

Locus dicit' quodcũq; illud eſt qd' partes corporis
tenet.ſiue ſupra ſiue a altere.ſiue ſubter ſit & per
oẽ corpus corporis locus definit' idẽ ante & retro
dextera & ſiniſtra ſurſũ & deorſum.

Loci particulæ quæ obtinẽt ſingulas particulas
corporis ad eundẽ terminũ copulatur ad quẽ par
ticulæ corporis.

Locus eſt ſedes argumẽti uel unde ad propoſitam
queſtionẽ trahitur argumentum.

Locuſta dicta ꝙ ſit pedibus longa ut haſta: unde
græci maritimam q̃ terreſtrem aſtacon uocant.
hæc non niſi nutu diuino fert' deuaſtare: hanc
quoq; auis deuorat ſelechis cui creator inexplebi
lem deuorandi naturam dedit ſignificat populos
uel turbas.

Lodices:ſagi quibus hoies cooperiuntur.

Lodix cis fœminium ẽ.priſc.

Lodices a ludis dici putant':theatrales enim his fa
ciẽ cooperibant cũ lupanar intrabãt.

Logica græce rationalis dicitur diſcipliã ẽ quæ diſ
putationibus ſubtiliſſimis uera diſcernit a falſis

Logica rõnalis uocat' per quam diſcuſſis rerũ mo/
rũq; cauſis uim earum rõnabiliter perſcrutamur
quam plato ſubiunxit:diuidens eam in dialecti/
cam & rhetoricam.

Logice uis partitur definit:colligit:colligit uero de
monſtratiue uel diſciplinabiliter ꝓbabiliter ſiue
dialectice ſophyſtice uel cauilatorie.

Logice ces:& hæc logica cæ:quæ ſic definitur a Ci
cerone.Logica eſt differendi diligẽs ratio: hãc pe
ripathetici diuidunt in peritiam Inueniendi & iu
dicandi.Stoici nihil laborantes de inuentione in
ſola iudicatiõe cõſiſtunt de qua multipliciter pre
cepta dantes dialecticã nuncupant.Plato hãc etiã
dialecticã uocauit:quæ id quod unum eſt poſſit
in plura partiri:uel quæ multa ſunt in unũ colli/
gere.Ariſtoteles ut Cicero definiens logicã atq;
diuidens in diuerſa in probabilibus tñ ponit di/
alecticã logicæ uno quidem modo ẽ trina ptitio
nã uis logicæ aut definit aliquid aut ptit':aut col
ligit.Colligit tribus modis.aut enim ueris & ne
ceſſariis argumentationibus diſputatio decurrit
& diſciplina uel demõſtratio nominatur:aut tan
tũ ꝓbabilibus:& dialectica dicitur.Neceſſaria ta/
men & ꝓbabilia mixta utriſq; dant' aut aptiſſime
falſis & ſophyſtica uel cauillatoria dicitur.Sũt igi
tur duæ diuiſiones quæ ita ſe continẽt. Inuentio
qppe cæteris omnibꝫ uel ut materiæ loca ſuppo
nitur quia niſi hæc fuerit illa nõ erũt.Formæ enĩ
ſunt inuẽtiõi ſuperuenieẽtes & argumenta quæ
dixit faciẽteſq; hoc modo cõpoſita rurſus iudica.
tioni materia fuit.

Eteni cũ definit aliquis uel rei propoſitæ,diuiſionẽ
facit aut colligit: inuenit diuiſioni definitioniq;
dñas accomodatas atq; argumenta iã dicta. ĩter
ſe diuerſa:ſed an recte definiat diuidat aut colli
gat iudicatione perpendit.

Logos græce & ſermonẽ ſignificat & racionẽ.

Logici poetæ dicti quia in naturiſ & in moribus ra
tionem adiungunt.

Logicon græce rõnale uel dialecticum.

Logiſmus:cogitatio.

Logiũ manucle:qd latine dicitur rõale.

Logiũ pannus duplex auro & quattuor textus co
loribus habẽs magnitudinem palmi per quadrũ
cui intexti erant.xii.precioſiſſimi lapides:hic pã
nus ſupra humerali cõtra pectus pontificis anne
ctebatur.

Logotecta græce dicitur qui ſermonem facit.inpo
pulo idẽ q edictũ iperatoris foris populo nũciat.

Loiter græce luter latine.

Loi declinantes dæmones de honore angelico.

Loligo hærba amara.

Lolium & reliqua adulterina ſemina zizania ĩ euã
gelio nuucupantur:ſed ea proprium gẽus habẽt
non ex tritici ſemine tranſmutatur.

Lolium hærba amariſſima & inutilis.Virg. inſœ
lix'lolium.

Lomellum caſtrũ maximũ in liguria.

Longa longitudine poſita pſeuerans tempoer uel
loco.

Longãimis ſiue magnanimis dictus ꝙ nullis ptur
bet' paſſiõibus:ſed uniuerſa patiens ẽ ſuſtinendo.

Longanimis perſeuerantia.patientia.
Longaria ideſt longa ſcriptura.
Longe:procul.eminus.& pro ualde e longinquo
Longe lateqꝫ ex utraqꝫ parte in multas partes aut
ubique.
Longæuus ꝙ ſit longi æui id eſt temporis.
Longæui ſeniores:maiores ueteres priſci. antiqui
Longæuitas:longi temporis uita.
Longi:cantiones.
Longinquus:a longe ſe habens longe ſeparatus.
multorum annorum.
Longio inteſtinum uocatur:eo ꝙ ſit longum.
Longū:lōgo tpe: extenſū diuturnū.. innorme.
Longus logior ſimus.
Longitudo ideſt extēſio localiter uel tēporaliter.
Loquax cis non loquens ſed uerboſus & garrulus:
unde loquacitas.
Loquentium ius quattuor modis diſtinguitur.
Sunt quidam quos ſentiendi ac dicēdi āplitudo
dilatat:hæc laudanda eſt. Quoſdam ſentiendi &
dicendi ſimul inopia anguſtat : hæc miſeranda.
Quidam efficaciam dicendi habent ſed non ſen
tiendi acumen:hæc ſola deſpicienda & reprimē-
da.Quidam acute ſentiunt ſed ex inopia locutio
nis obmuteſcunt:hæc adiuuanda ē: quæ omnia
in manante aqua coſiderari poſſunt.
Loqui eſt hominis : coloqui obtrectanris:alloqui
perſuadentis hortantis uel iubentis: aloqui ora-
toris.
Loquor uerbum deponens actiuam uim habet.
locutor.locutio.loquella.loquax.ior. ſimᵘˢ loqua
citas:componitur.eloquor al.ob.præ.e.per col.
Lora retinacula iumentorum.coria.loramina.
Loramenta dicuntur tabulæ uel reliqua ligna quæ
mittūtur in parietibus: unde & ſalomon loramē
to ligneo circundatum fundamentum ædificii
non diſſoluetur.
Loramēta plura fora uel laquearia ligamenta.
Lorandrum corrupte uulgo dicitᵗ ꝙ ſit foliis lau
ri ſimilis arbor uenenata interfecit animalia. &
medetur ſerpentium uexatiōibus græce arodan
drum dicitur.
Lorarius.tortor.
Lorica uocata eo quod loris careat : ſolis enim cir-
culis ferreis contexta eſt.
Lorica uilla eſt ab urbe miliario duodecimo.
Loripes dicitur tortos habens pedes in ſimilitudi
nem lori:uel antipodes.
Loriſton græce ſignificat tempus præteritum infi
nitum:ideſt tam modo pfectam rem quam mul
to ante perfectam.
Loth interpretatur declinans ſiue uinctus: fractis
enim ſodomorum non conſenſit: ſed illicita car-
nis incendia declinauit.
Loth ipſe eū lyda ipſe eſt dioſpolis.
Lotos græce genus arboris quam latini mellam
uocant.
Lotus genus arboris uel ligni : uulgo faba ſyriaca
dicitur.
Lotium urina dictū:quod eo lota:ideſt munda ue
ſtimanta fiant.
Lotopobolū prouincia erroris.
Lotus:lauatus.mundus.
Locuſta fuit uenefica famoſiſſima:quæ de gallia
ad neronē adducta ē.ut eius propiquas doceret.
Loxos:zodiacus.
Luat:patiatur. perſoluat.
Lubentina dea a libidine.
Lubellū per dimunitionem dictum a globo corru
pte quaſi globellum.
Lubricus: labilis.luxurioſus.leuis.friuolus .deflu
ens.
Lubricus dicitur locus ab eo ꝙ ibi, labitur quis.
Lubrica:lena meretrix.
Lubrū:raſile lignum.
Lucanicæ dictæ ꝙ prius in lucania factæ ſunt:car
nis cōfectio eſt.
Lucana faba.
Lucanum matutinum.a luce.
Lucar lucus aptus uel uectigal uel æs quod ex lu
cis extrahitur.
Lucar erogatio quæ ſolebat in lucis fieri.hoc lu-
car aris
Lucar iterp̄taᵗ ipſe cōſurgēs:uel ipſe leuans.
Lucerna:ærcorum armorū ſplendor.
Luceliū paruum lucrum.
Luceſia eſt lucina.
Luceria ciuitas apuliæ.
Lucerna a lychno dicta eſt uude brenis eſt lu non
a luce ubi lu longa eſt.
Lucernarium candelabrum.
Luceo es luxi luctum debuit facere .ſed autori
tas deficit.
Lucida ſplendida .
Lucide:aperte:eleganter diſtincte
Lucidū quod aliunde illuminatur.
Lucibile quod per ſe lucet.
Lucifer dictus ꝙ inter omnia ſydera plus lucem fe
rat.Eſt autē una ex planetis quæ proprie iubar
dicitur .Fertur autem ꝙ hæc ſtella oriens . lucife
rum occidens ueſperum faciat.
Lucifer ſolem præcedens. & mane nuncians tene
bras noctis lumine ſui fulgoris aſpgit:hæc page
re circuli ſui partes annis. ix.dicitur.
Luciferiani hæretici a lucifero ſyrmiæ epiſcopo
orti ſunt qui epiſcopos catholicos qui conſtantii
perſecutione perfidiæ arrianorum conſenſerāt
& poſtea correcti redire in catholicam delege-
runt:hos recipere noleness ab eccelſiæ commu
nione rceſſerunt.
Lucifugæ:lucem fugientes.
Lucigena luce genitus uel genita.
Lucina dea quæ lucē naſcētibus præſtat hoc poe-
tæ fingunt.
Lucinam alii iunonem:alii lunam dicunt quæ par
tubus præeſt.
Lucinare:ſuadere.
Luciniū dictum ꝙ lumē det. Lachinos .n. græce
lumē eſt.Eſt aūt cicendela lucernæ.
Lichnos abeſtos fingunt poetæ quoddā Veneris

fanum atq; ibi in cādelabro lucernā ſub diuo ſic ardētem:ut nulla tempeſtate uel imbre extingueretur:unde ſicut abeiton lapis:ita iſtud lychnos abeſtos lucerna inextinguibilis dicitur.

Lucretia a poetis dicitur fuiſſe matrōa nobilis romana neptis bruti pulcherrima.quam cum uiolenter oppreſſiſſet tarquinii regis filius:illa marito collatino & propinquo ſuo bruto uiris fortiſſimis indicauit:& ad uindictā eos conſtruxit:deinde ſemetipſam peremit.

Lucretius auctoris ſermo:

Lucretilis mons in ſabinia.

Lucrinus lacus proximus bais dictus:ꝙ olim propter copiam piſcium lucra magna idest uectigalia præſtabat.

Lucrinus & auernus lacus ſunt in campania inter quos mare irrumpit.

Lucrinus mons in italia iuxta mare: unde lucrina palus.oppoſitus eſt peloro.

Lucrum ex negocio fit incrementum.

Lucroſus quæſtuoſus.

Lucrari aliqd ex negocio adaugere.adipiſci.quæſtum facere.

Luctantes dicti ꝙ electi inuicem ſe teneant q græce athletæ uocantur.

Luctationis locus palæſtra dicitur.

Lucto pro luctor.

Luctito pro luctitor.

Luctare pugnare.

Luctus dictus ꝙ ſit hūano cordi quaſi uulnus uel ulcus cui ſanando cōſolationes adhibentur.

Lucubrare:uigilare.præliari.

Lucubratio:uigilia.lucerna.quia antiqui ad lucernas uigilabant.

Lucubratio:nocturna lumina:alii lucubratiūcula diminutiue.

Lucubros dicta ꝙ lucem faciat umbris:eſt enī hærba quam latini lucernalē uocant ab eo ꝙ ad lucinia faciat.

Lucubrum dictum ꝙ luceat in umbra:eſt enim modicus ignis qui ſolet ex tenui ſtupa ceraque formari.

Luculentum:clarum.luce plenum:nā antiqui lentum pro pleno dicebant:unde ſomnolentus & temulentus.

Luculentus dictus ab eo ꝙ ſit lingua clarus & ſermone ſplendidus.

Luculleum genus marmoris albi dictum a luculo conſule.

Lucus locus amœnus:ubi multæ arbores ſunt.

Lucus dictus quia caret luce pro nimia arborꝫ umbra uel a collocando crebris uiminibus: ſiue a luce ꝙ in eo lucebāt fanalia pp nemorꝫ tenebras.

Lucuitunus:attactus.

Ludere:exultare.decipere.illudere.defluere.laſciuire:

Ludo is luſi luſum:ludo is ludus ludi:aquo ludificator.ludicrū.ludibriū.luſor.luſus compōit alludo.colludo.il.de.per.inter.e.pro:

Ludi a lydis dnt noiari ꝙ ibi primū id genus delectatiōis fuerit inuentū aduerſus famē:quo facilius ſpectaculo occupati eſuriem tolerarēt: uel ut alii dicunt a luſu quia iuuenes ſolebant per dies feſtos ludi exultatione populum delectare.

Ludus aut gymnicus eſt:aut circenſis: aut gladiatorius.aut ſcænicus.

Ludi in honore populi erant.

Ludus gladiatorius dictus ꝙ in eo iuuenes uſum armorum diuerſo motu codiſcāt:gladiis aut pugnis certantes.

Ludia uxor luſoris dicitur.

Ludificare:deridere.decipere.fallere.illicere.

Ludifico pro ludificor.cōmune.

Ludibrium eſt aliqua res quæ ludo & cōtemptui haberi digna eſt:modo uero pro omnibus criminibus ponitur.

Ludibunda adoleſcens.

Ludicrum ludibrium.turpe.

Ludicra quæ in ludis gerūtur turpia & inhoneſta ludorum certamina.

Luere:ſoluere pœnam.purgare.laxare.

Lues a labe: & luctu uocata ē enim morbus late peruatus & repentinus langor ſimul cum morte uenit eadem eſt peſtilentia.priſc.hæc lues.

Lugdunū ciuitas galliæ:dictum quaſi lucis dunū idest mons:quia ibi oratores certabāt.

Lugeo & luceo luxi præteritum facit ſupinum luctum:ſed a luceo deficit.a lugeo uero etiam luctus dicitur.

Lugere:eiulare.plorare uel mærere cū dolore habitum imitare ſordidum. lugere cum aliquibus dictu miſerabilibus:unde dictum quaſi luce egere:plorare uero cum uoce:flere autem lachrymis ubertim fluere.

Lugens dictus luce egens,

Lugubre:luctuoſum.exitiale funeſtum.

Lutio:iuris uerbum eſt pœna.

Luligo auis quæ plurima dicitur eſſe in oceano mauritaniæ.

Lumbare uocatur lumbis religetur uel erceat: hoc & renale dicitur.

Lūbatæ: brachæ modicæ.

Lumbatorium coxale.

Lumbi ob libidinis laſciuiam dicti quia ī uiris cauſa corporeæ uoluptatis in ipſis eſt:ſicut fœminis in umbilico.

Lumbulū ſuper lumbos iacens caro eſt.

Lumbricus uermis inteſtinorū dictus quaſi lubricus:quia labitur:uel quia in lumbis ſit: horū aūt tria ſunt genera:rotundi.longi & lati.

Lumentum uitrum.

Lumen eſt qd a luce manat ut dies ut cādor lucis.

Lumen:dicitur a luo quia eo omnia abluuntur ſicut a nuo numen ut uult priſc.

Lumina oculi dicuntur quod ex his lumen manat uel ꝙ clauſam teneant lumen: aut extriſecus refundant.

Luminare lumen emittere:ide dicitur hoc luminare huius luminaris & pluraliter hæc luminaria id eſt ſol & luna uel cæteræ ſtellæ & cætera.

Luminariorum genera uaſa dicuntr focus ignis
lucerna:ichinius: cādelabrum:cæreus.lacunariia
funalia.lampas.fax.laterna : lucubrum. pyra.ro·
gus.boſtar farus:lucifer

Luna dicta quaſi lucina.Sumpſit aūt nomen ꝑ de
riuationem a luce ſolis eo ꝙ ab eo lumen accipi
at & reddat.

Luna Inde lunaris lunaticus:componitur interlu
nium plenilunium.

Lunæ prima fgura bicornis .Secunda ſextilis.Ter
tia.dimidia.Quarta.plena.Quita iterum dimidia
Sexta iteꝝ ſextilis.Septima iteꝝ bicornis:

Luna ciuitas fuit italiæ in finibus liguriæ & ethru
riæ cui prælabitur macra fluuius.

Lunaris ānus idem & communis per.xii. lunares
menſes decurrit ideſt diebus.cccl xiiii.

Lunatus in modum lunæ formatus ut panis:

Lunatici dci ꝙ pro lunæ curſu comitent̄ eos iſidiæ
dæmonū:iidem & barbati:ipe & morbus comiti
alis.hic & epilepſia dicitur.

Lunulæ ſunt ornamenta mulierū in ſimilitudine
lunæ dependentes.bullæ.

Luo luis lui lutū debet facere ꝓducta penultima.

Luo duas habet ſignificatiōes & ſecundū alteram
dicit̄:inde lutū a quo luteus : cōponit̄ lutulētus
lues luxurioſus:cōponit̄ elluuies.elluo cōluuies
illuuies polluo.Secundū alteram ſignificationem
dicitur ab eo lumen.

Luſtro as.uñ cōponit̄ lupus.illuſtris.a quo lumio
as:lux luceo es ſco.lucar.lucus .lucerna.cōponit̄
luſcus luna lucina lucidus & quæ ab his fiunt cō
ponitur interluceo.col.per.re.præ. luculentus:lu
cifugus. añlucanus : cōponit alluo . per.il.ab.di.
a quo diluculum diluuium &c.

Lupa meretrix a rapacitate dicta.

Lupa animal a lupo uel meretrix:unde lupanar.

Lupanaria cell e meretricū priſc.

Lupata dicunt̄ fræna duriora iæqualium & aſper
rimoꝝ dentiū ad domandos equos.

Lupati fræni ideſt acculeati.

Lupata a lupinis dentibus & inæqalibus dicta.

Lupercus deus luporum ipſe eſt & pan:unde lup·
cal:priſc.

Lupercal appellatur locus ubi pan deus colit̄.cui
ſollennia ludicra celebrant̄ quæ luperca uocant̄
ubi meretrices conueniunt.

Lupercalia gentilium cultus lupæ nutricis martis.

Lupi genus piſciū:qui alios deuorant in mari.

Lupini genus leguminis:græcum eſt:triſtes dicte
quia amari ſunt·

Lupi beſtiæ ſunt q̄ inſidiant̄ ouibus:quaꝝ guttur
inuadūt:cito ſtrāgulent feri & rapaces: ac natura
corpis rigidiore:ut facile non poſſint ceruicem
flectere:impetu uero quodā ſuo ferunt̄ .& ideo
ſæpe luduntur:qui ſi priores hoīem uiderint uo
cē eius quadā naturæ ut feruntur eripere·unde
Virgi.in buco.lupi merim uidere priores : unde
& ſubito tacenti dicitur lupus ē in ſabula . Quod
ſi præuiſos ſenſerint: deponūt feritatis audaciā.

Lupus a græco tranſlatum eſt.græce.n.lycos dici·
tur:qd rabie rapacitatis quicquid inuenerit truci
det.Alii autē dicunt ideo dictū ꝙ quaſi leonis ſit
ei uirtus in pedibus:unde quicquid preſſerit pe
de non uiuit.Ambro.

Lupus ſcyllæ folia ſugere conſueuit.

Lupus toto anno nō amplius q̈.xii.dies coit.famē
diu portat & poſt longa ieiunia multū deuorat.

Lupus piſcis lucius.

Lupus ſignificat diabolum uel hæreticos : & in bo
no paulum.

Lupos æthiopia mittit cernice iubatos & omni co
lore fere uariatos.

Lupus qui & canicula fereus arpax dictus: quia ſi
quid in puteum ceciderit rapit & extrahit arpe
eni græce eſt rapere.

Luria genus potionis.

Luripus.pallidus.liuidus.tabidus. merens diues
ſi coloris pallens.

Luridus dictus a loro ꝙ ſit pallidus & eiuſmodi
habeat cutem.

Lurcones:deuoratores.

Lurgo:glutto.

Luſtra:lupanaria loca.uel abdita.

Luſtrum quinquennii tēpus ē apud romanos di·
ctum ꝙ cenſu per quinquennium in repu. pera·
cto urbs roma luſtrabatur:

Luſcinia auis inde dicta quia cātu ſuo ſignificat or
tū diei :quaſi lucinia :eadē & acredula.

Luſcicius q.ī die paꝝ uidet hn̄s obſcuratos oculos

Luſcicioſus qui ueſptino aut nihil uidet aut parū.

Luſcus dictus ꝙ ex parte lucem ſciat.

Luſcos coclites dixerūt ātiquituñ & caclopes cocli
tes dciq; unum oculum perhibeantur habere.

Luſit a ludo is.fefellit.decepit.

Luſcitatio:luſus breuis.cachinnus.

Luſores falſi teſtes.

Luſtra obſcura latibula ferarum per contrarium
dicta ꝙ parum illuſtrentur.

Luſtrare Illuminare.peragrare.circūſpicere.

Luſtrale dicitur a luſtrādo uel a luſtro ideſt ſpatio
quinq; annorum.

Luſus us.iocus a ludendo dictus.

Luſus frater mariti.

Luteus roſeus uel rubeus: rubicūdus uel croceus

Luteum:ſplendidum:

Lutes:ſplendentes.

Luteola crocei coloris.

Lutulentus:turbidus.

Luter ris uas æneū.xl.batos capiens a luendo.

Luteres in regnorum libro conchæ uel cantari aq̄
rum dicuntur.

Lutum dictum pantiphraſim . quidam putant ꝙ
non ſit muudum.Nam lorum eſt mundum.

Lutū ſignificat pctōꝝ glutinū& ī bono carnē xpi.

Lux ipſa ſubſtantia eſt : lumen uero quod a luce
manat:ſed hoc confundunt auctores.

Lux dies uel ſol:ſed alia ē lux diei alia ē ſolis: āb.

Lux cis qꝺ diluat tenebras dcā uñ luceo ſco.lucar
lucus:lucerna luſcus . luna . componitur lucifer
lucifugus luculētus, lucidus añlucāus iterluceo

perluceo:colluceo reluceo.

Luxa membra dũrq̃ loco mouent᷑ ideſt quaſſata.

Luxus:luxuria.uolupras. diſſolutio abundantia.

Luxus dicitur quaſi laxus.

Luxus us.inde luxuria.luxurioſus:luxurio as.

Luxuriatur:laſciuit.defluit geſtit.

Luxurior aris pro quo luxurio.

Luxuries luxuriei ubertas id quod fœcundat.

Luxurioſus quaſi ſolutus in uoluptatẽ:uñ & mem
bra loco mota luxa dicuntur : prodigus uero ſũ
ptuoſus:qui omnia ut porcus agit & proiicit.

M Litrera obſcurum in extre
mitate dictionũ ſonat:ut tẽ
plũ apertũ in principio ut
magnus:mediocre in me
diis:ut umbra. Tranſit in.n
maxime .c.d.q.t. ſequẽtib⁹
ut tandẽ anceps nunq̃ idẽ
tidẽ: aut etiã ſequente.ſ.m.
in.n.mutatur:ut anfractus ſi
cut anciſſus anquiro: uoca
li ſequente incipit.b.ut ambages.ambeſſus am
buſtus.ambitus & combuſtus : finalis ſubtrahi
tur in metro uocali ſequente in altera dictione:
ut illũ expirantẽ: licet ueruſtiſſimi non ſubtrahe
rẽt. Anceps ẽt uel liq̃da dicitur: q̃a poſt mutã po
ſita ſicut.r.l.uel i eadẽ ſyllaba cõem faciat ſyllabã.

Machabeus bellator interpretatur.

Machabei de iſrael erãt a machabeo iuda dicti.

Machamos december mẽſis bizantinorum ligua
dicitur.

Macarios græce beatus.

Macarini guidã hæretici.

Macharoneſon creta inſula ſic primũ dicta.

Machaon æſculapii filius. medicorũ maximus.

Mache grande.

Macedoniani hæretici a Macedõe cõſtãtinopoli
tano ep̃o dicti: negantes deũ eẽ ſp̃ũm ſanctum.

Macedõia ab æmatho rege prius æmathia dicta.
poſtq̃ uero macedo deucaliõis maternus nepos
ibi regnauit:a ſuo nomie uocauit eã macedoniã.

Macedonia habet ab oriente ægeum mare. a bo
rea thraciã:ab euro euboeũ & macedoicum ſinũ
a meridie achaiã.a fauonio mõtes acroceraunos
in anguſtiis hadriatici ſinus. qui mõtes ſũt cõtra
apuliam atq; brũduſium.ab occaſu dalmatiã ab
euro dardaniam.a ſeptẽtrione meſiam.

Machelath interpretatur principatus.

Macheloth interpretatur ab initio.

Macellum dictum q̃ ibi mactentur peccora.

Macellarius laniſta:qui carnes laniat ferro.

Macelare ideſt occidere : inde macellum locus &
macellarii homines.

Macænæ:rgiones.

Maceni origani.

Machæra gladius lõgus ex utraq; parte acutus.

Machæra uocatur locus in macello . ubi maxime
actiones fiebant cõmercii:unde & macellũ dicit᷑
uel a macerandis carnibus.

Machæræ petrinæ ideſt culti de ſaxis in Ieſu naue

Macerare:cruciare.lacerare.torquere:urere.

Maceriæ ſunt parietes lõgi:quibus uineæ claudũ
tur:Macron enim græce longũ dicit᷑:hæc mace
ries ſepes eſt.

Macer:exilis exoſus.tenuis:Virg.Heu heu q̃ pin
gui macer eſt.mihi taurus in aruo.

Macra:macerata.

Macer:cra.crum.cri cræ.cri

Macianũ pomũ:quod noſtri terræ malum dicunt.

Macies:corporis exilitas.

Machil eſt tunica talaris tota hiacyntiſina.

Machina fabrica inſtrumentũ manganũ: inſidiæ
compoſitio.

Machinari : moliri . cogitare . fabricare . inſtruere
cõficere.

Machinor aris.cõmune antiquitus fuit.

Machiones cõſtructiones parietum.

Machiones dicti a machinis:quibus inſiſtunt pro
pter altitudines parietum:

Macor.oris.pro macies.

Macra fluuius italiæ terminus inter lyguriam &
tuſciam.

Macrobii gens habẽs ſtaturam.xii.pedum: fertur
in India eſſe : unde & dicitur . macron eni græce
longum dicitur βιοτωσ uita dicitur eſſe : hinc
macrobii dicuntur qui ſunt longæ uitæ.

Macrologia eſt longa ſententia uel oratio : res ne
ceſſarias comprehendens.

Macronoſia longa & grauis ægritudo.

Mactare:occidere affligere.imolare.

Macto as.actiuum.

Mactatus:occiſus.

Macte maior facte magis aucte aut magne uocati
uus eſt:macte uerbum eſt bene alicui optantis:
ut Virg. Macte noua uirtute puer inquit ideſt
multum aucte.

Mactra magica græce uulgo mõſtrum dicitur.

Mactus.magis auctus:dictum eſt a ſacris:quando
enim uinum ſuper uictimam fundebat : diceba
tur mactus eſt taurus:ideſt cumulata eſt oſtia &
magis aucta.

Macula:turpitudo.peccatum.nota

Macula eſt ueſtigium in qualibet parte corporis
nigrum uel album.

Maculæ ſunt foramina rætis.

Maculare:polluere.cõtaminare.uariare . ide macu
latus contaminatus.

Maculoſa:uaria.

Madet aſperſus eſt ſanguine uel unguento humi
dum eſt.

Madentia:humida loca.

Madeo es:unde madeſco madidus componitur
madefio . madefacio.

Madefacere :undare.

Madet:exurit:coquit.

Madidus:infectus uino uel aqua ſeu qualibet re.

Madian interpretatur declinans iudicium.

Madian filius iaphet.a quo medi.

Madian & efa regiones ſunt trans arabiam abũdã

tes camelis & dromedariis:omniſq; prouinica ap pellantur ſabba.interpretatur uero madian iniq tas:eſa reſolutio uel effundens.
Madius menſis.dictus q̄ tūc terra madiat: qui.& maius.
Mador pluuia.
Maius menſis a maioribus natu dictus.uel a maie ſtate ut uult Ouidius in libro faſtorum.
Malech hebraice:latine chorus.
Magalia lingua punica caſa paſtoralis:& dicta qua ſi magaria:quia magar punici nouā uillam dicūt.
Magalicæ dicuntur a græcis ſemiſpheria in mono chordo.
Magas ægre magnus.
Magdalena dicta eſt maria a magdalo caſtello ubi orta fuit.
Magdalum:turris.
Magi ſunt qui uulgo malefici ob facinorum ma gnitudinem nuncupantur: qui q̄uis uideantur nec corpore nec aīa mutant aliquid.
Magi ſunt qui ſyderibus philoſophantur. dicti q̄ ſi magas:ideſt magni.
Mage ponitur ꝑ magis:ſed hoc poetica licentia.
Magorum primus zoroaſtres rex bactrianorum fuit:quem ninus rex aſſiriorum prælio interfe cit.Hanc artem multa poſt ſæcula Democritus ampliauit quando hipocrates medicinæ arte ef floruit.Apud aſſyrios aūt magicæ artes copioſæ ſunt:hic magus magi:unde magicus ca cū.
Magis eſt alterum e duobus præferre utrum com paret potius uero alterum damnet.
Magis aduerbium comparandi. ut magis bonus iſte q̄ ille:quis iſte ſit bonus.
Magiſter maior in ſtatione. Nam ϲδαϲιϭ græce ſtatio dicitur.
Magiſter componitur cum multis:ut magiſter mi litum:magiſter a ſecretis ideſt primus conſiliari us:a caliculis ideſt pincerna.Sic quoq; a reſpōſis qui dat regalia:ab athis q præeſt mēſuris: & mul ta alia his ſimilia quibus ſubauditur magiſter.uł aliquid tale:ut cōciuis miniſter:præfectus.& hoc ſecundum græcos.
Magiſtratus prætores uel conſules dicti q̄ maio res ſunt reliquis officiis.
Magmentum alii pinguiſſimum inteſtinum: alii ſecunda profecta: cornutus uero quicquid ma ctatur ideſt diitrahitur.
Magnalia:deſt ꝑſtantiora:magnifica ſalubria.
Magnanimis & magnanimus dicitur ideſt libera lis.& munificus.
Magnanimus dictus q̄ magni animi & magnæ uirtutis ſit:huuic contrarius eſt puſillanimus.
Manates:nobiles: præclari.potentes.
Magneſſa ciuitas theſſaliæ.
Magnetes populus theſſaliæ.
Magneſia regio ſcythiæ uicina theſſaliæ.
Magnes lapis indicus ab inuentore eiuſdem no minis dictus:cui tanta uis eſt ut ferrū ad ſe trahat q̄ ſi iuxta eum adamas poſit' fuerit: mox remit tit.Magnes tanto melior eſt:quanto magis ceru leus:anulorū quoq; ferrorū: quos rapit quaſi ca thenā.facit uelut ferro uim ſuam præbeat: hic magnes magnetis.
Magnificat:collaudat.præclarū habet.exaltat.
Magnificus:egregi' magna faciēs.magnificētiſſi tiſſimus:componitur quaſi magnificens.quod non eſt in uſu.
Magnifice:egregie.excellenter.
Magnificentia:celſitudo.ſublimitas. magnitudo dignitas:amplitudo.
Magniloquus:glorioſus.magni ſe faciēs.
Magnus maior maxius:magnitudo magnalia plu raliter.maioro as maius maiuſculū maieſtas ma gis:unde magiſter cōponitur magiſtro as:magi ſterium magiſtralis magiſtellus.componitur ma gnifico as.magnificus: tia:mis.mus.minitas.ma gniloquus.
Magnū & paruum ad dignitatē referť uel indigni tatē.Longum & breue ad quātitatē corporis uel temporis.Multi & pauci ad numerū:ſed in parti bus abutunť.
Magnopere eſt ad magnū opus ꝑtinet:
Magnū ad animū referť:grande ad corpus.
Magnū eſt oē quod rarū eſt & ſpecioſum.
Magnus annus diciť quādo oīa ſydera certis tēpo ribus:numeriſq; completis ad ſuū locum uł ordi nem reuertunť.
Magog filius iaphet:a quo arbitranť ſcythas & go thos traxiſſe originem uel maſſagetas:iterpreta tur uero decretū.
Maguderis ris rim:q̄ ſignificat gēus frugis cau lis:qui naſcitur ex ea parte unde ſcyrpus auelliť uel ſiligo.
Maguncia ciuitas germaniæ.
Maia mercurii mater. priſc:maia pro μάμμαæ. apud græcos ai diphthongus ē apud latinos pro duplici cōſonāte:ſicut aias ꝑ αιασ aeas.
Maiugena maia genitus ideſt mercurius.
Maieſtas:honor.dignitas.ſplendor dicta quaſi ma ior poteſtas.
Maiorica & minorica inſulæ hiſpaniæ maior & mi nor:quæ & baleares dicunť.
Maius mēſis dictus a maia maŕe: mercurii ſiue ma ioribus natu.nā hunc maioribus:ſequentē mino ribus conſacrauerūt.unde iunius dictus. Ante.n. in centurias maiorū & iuniorum diuiſus erat po pulus.hic maius & madius diciť.
Maius græce artemyſios:hebraice iar: ægyptiace pachon.
Mala græce obſtetrix:mala græce mela.mala.mā tica q̄ duas quaſi pēdentes maxillas habeat.
Mala poma ſunt generis neutri:mala ēt maxilla di minutiuum facit uel peſſima.
Malachias interpretatur angelus meus uel domi ni ide nuncius.Quicquid enim loquebantur q̄ſi a dn̄o mandatum credebatur. Idem etiam heſ dras ſacerdos.
Malachim qui liber eſt regum ſecundus:proinde dictus:quia reges iudæ & iſraelis geſtaq; eorū ꝑ ordinē tēporum dirigat.Malach enim hebraice

latine règnum interpretatur.

Malachias ſerenitas abſq; uento latine.

Malachia:mollicies.græcum eſt.

Malachita:emendatio.

Malagma:medicamentum:dicta ꝙ ſine igne ma
ceretur & compræhendatur.

Maleforus bizantiorũ lingua ſeptẽber mẽſis dicit.

Malach hebraice:angeli græce:nuncii latine.

Malaciana a loco unde prius portata ſunt dicta.

Malacydõia dicta ab oppido:qđ eſt ĩ inſula crete.

Malgranata ideſt punica dicta:ꝙ iterius grana ha
beant olentia quæ comeduntur.ſignificat eccleſi
am de multis gentibus congregatã uel gratias
habentes.

Mala omnia poma mollia a malis uocamus:ſed cũ
adiectione terrarum:in quibus nota ſunt:an ut p
ſica maciana:cydonia punica & cætera. Mala dul
cia uix egeruntur.flegma nutriunt : fellis ardorẽ
mouent:inflationes faciunt:quia uis frigida eſt
& humida.Mala uero acida & matura omnibus
cõmoda ſunt:& bene digeruntur. Sũt & agreſtia
mala:ſtringunt corpus.cocta bene digeruntur:
ſuccus eorũ ſuſpirioſis prodeſt.

Mala græce ouis dr.hinc malanomos paſtor ouiũ

Malaſſas:maceras.ſubigis.

Malaxatus:maxillatus aut certe ſubactus.

Malatus:maxillatus a malis.

Mabbella ueſtis quæ ex maluarum ſtamine confi
citur quam alii molocinam uocant.

Malba mauritaniæ fluuius.

Malchus interpretatur rex uel regnaturus.

Male ſunt eminentes ſub oculis partes : dictæ ꝙ ĩ
fra oculos eminent in rotunditatẽ : quæ græce
πηλα appellant:ſiue ꝙ ſint ſuper maxillas.

Malæ:maxillæ.male.inique.

Malech hebraice parturiens interpretatur.

Malea:promontorium laconiæ.

Maleum:promontorium græciæ:ad quod nemo
uenire poteſt niſi magno circuitu.

Malæus mons in ſuperiori india : ubi ſeptentrio
nes parum apparent:umbrã in ſeptẽtriõe facit.

Malle per duo.l.magis uelle.mallem etiam.

Maledicere:increpare.detahere.actiuum.

Maledictum iurgium.probra amaritudo linguæ
uel maledictio.

Malefici.uenefici.malefici ob magnitudinem facio
rum dicuntur.& hi ſanguine & uictima utuntur
& ſæpe mortuorum corpora contingunt.

Malefida:nõ tuta:periculoſa.

Maleiurus:periurus.

Malleus:mattellus uulgo dictus ꝙ dum qđ calet
& molle eſt cædit & producit illud:ide maleolus
diminutiuum.

Malleolus ẽ nouellus palmes innatus prioris ãni
flagello dictus ob ſimilitudiem rei:ꝙ in ea pte q̃
deciditur ex ueteri ſarmento prominens ſpeciẽ
mallei habeat.

Maleſuada:quæ ad malum cõpellit ideſt male ſu
adẽs.maleſuaſa uero quæ ad malum ſuadetur.

Mallidus:emollitus effectus.

Malignor aris.atus malitiã peragit.

Malignus a male.ſicut a bene benignus.

Malignus.q malitiæ uotũ uel opus peragit.

Malitia:cogitatio prauæ mentis dicitur.maligni
tas uero malitiæ uotũ uel opus appellat.

Malitioſus:calidus.uafer.aſtutus.uerſutus.ſubdo
lus inſidiolus.maliuolus.inuidus.male cupiens
alteri.

Malina creſcens æſtus maris.

Malo.magis uolo cõponitur.malo mauis mauult.
& pluraliter malumus mauultis malunt. malui.
malã futurum ſed nõ eſt in uſu.Imperatiuo defi
cit.Optatiuo mallem maluiſſem mali. Subiun
ctiuo cum malim mallem maluerim maluiſſem
maluero.Infinitiuo malle maluiſſe : participium
malens licet ſine.l.debeat eſſe.

Maloborum:genus unguenti.

Malogranatum dictum ꝙ intra corticis rotundi
tatem granorum contineat quantitatem. Idẽ &
malum punicum.

Malogranatum neutrum pomum ſignificat.malo
granata fœmininum arborem :malogranatum:
& malumgranatum dicitur.

Malomellum:genus pomi a dulcedine pomi di
ctum ꝙ fructus eius mellis ſaporem habeat:uel
ꝙ in melle ſeruetur.

Malos & ægæ ciuitates ſunt.

Malos græce coma uel lana.

Malonem græce comã capitis dicunt.q̃ nos ciros

Malua genus hærbæ hortolanæ : quæ ex græco
malache dicitur eo ꝙ mouendi aluum ſoluendi
que naturam habeat.

Malua herba:diminutiuum eius maluaceus idem
nõ bonus & uilis ut malua.

Maluauiſcus hærba dicta.ꝙ glutinoſa ſit.

Malua agreſtis.maluauiſcus ſiue altea:

Malum nullam eſſe naturã dicimus : quia natura
omnis aut incõmutabilis ẽ ſicut deus:aut cõmu
tabulis ut creatura.malum uero ideo natura nul
la ẽ.quia accidendo in bonã naturam efficit eam
uitioſam:ꝙ dum diſcedit natura manet & malũ
quod ierat nuſquã ẽ:ac per hoc malum nihil eſt:
quia ſine deo factum ẽ nihil.deus autem malum
nõ fecit.a diabolo uero inuentum eſt malum nõ
creatũ:uerũ tamen non ẽ dicendum:quia alicubĩ
aut aliquãdo erat malũ.unde fieret diabolus ma
lus:ſed quia uitium eſt:dũ eſſet angelus bonus
ſupbiendo factus ẽ angelus malus.& ideo recte
dicitur ab eo inuentum eſſe malum.

Malũ dupliciter appellatur.unum quod homo fa
cit.quod eſt peccatum.alterum quod patitur qđ
eſt pœna.Malum autem tunc plenum dicitur eẽ
cum & præteritum eſt:& impeditur:ut fit & do
lor & metus.

Malus maluum dictũ a nigro felle.quod græci με
λαν melan dicũt:unde & melãcolici dicti ſũt ho
mines:qui conuerſationem humanam refugiũt
& amicorum carorum ſuſpecti ſũt:quibus abum
nat nigrum fel.

Malus:unde malitia:litioſus.oſitas : malignus ma

lig nitas : malignor aris:maliuolus maliuolentia

Malum ſi peſſimum ſignificat breuiatur:& quæcū quæ deriuātur ab eo uel componunt̄:ut maliuol lus malignus.Si autem ſignificat arborem nauis uel pomi um,pducitur.

Malus p ulch ritudine & fructu aliis arboribꝫ præ eminet. & odore delectat:& umbra protegit ab æſtu ꝙ oīa in christo cōſiderantur.aperte.

Malum a græcis dictum.ꝙ fructus eius ſit pomo rum,rotundiſſimorum.unde hæc ſunt uera ma la quæ uehementer rotunda ſunt. Mala græce mela dicuntur.

Malum punicum dictum quia ex punica regione tranſlatum eſt. Idem & malogranatum interius rubet:& exterius candet.

Malumperſicum cui breuis uita admodicum con ceſſa eſt:trium generum fertur eē: duracinus:ar menia cus:& peſſimus:perſicum a pſia dictum.

Malum:generale placitum dicebatur: quando to tus conueniebat populus ter in anno.

Malus eſt arbor nauis:quo uela ſuſtinētur dictus ꝙ habeat inſtar mali in ſummitate uel quia qua ſi quibuſdam malleolis ligneis cingitur: quorū uolubilitate uella facilius eleuentur.

Mambreæ ciuitas iudeæ uocata ex uno amico ab rahæ:ipſa eſt & arbe ideſt hebron.

Mambræ:uiſio.

Mambres interpretatur mare pellicium ſiue mare in capite.

Mammæ mulierum dicuntur. mammillæ uirorū ubera pecudum.

Mamma:inde mammilla mammillaris mammilla ta mater:& quæ ab hoc fiunt.

Mammæ græce auia.

Mammona apud hæbreos diuitiæ dicuntur.

Mām̄ona dæmon ille dicitur qui diuitiis & lucris carnalibus præeſt.Mamo uero punice trepide di cuntur pueri:q lac diu ſugunt a parentibus.

Mām̄uræ:ciuitas duorum fratrum.

Man quod eſt māna:interpretatur quid eſt hoc cū enim deus prius plueret māna filiis iſrael:quaſi mirātes dixerunt.quid eſt hoc.

Māna hebraice ſacrificium uel uictima dicitur.

Manen interpretatur conſolans.

Manales lapides qui in modum cylindrorum p li mites trahebantur.

M anas:malas.maxillas.

Manaſſes:filius ioſeph dictus ab eo ꝙ pater eius oblitus ſit laborum ſuorum: hebraice enim ma naſſes dicitur obliuio.

Manaſſes interpretatur obliuioſus ſiue ꝙ oblitus eſt fuit enim oblitus dei.

Manare:pfluere.exire.erumpere.

Māceps ſeruus:hic manceps cipis.priſ.

Mancipi.ideſt manucapto datiuus eſt.& iungitur figurate aliis caſibus omnibus: uel eſt quod de manu in manum transfertur ut liber:& eſt om nis generis indeclinabile per omnes caſus.

Mācipi res ueteres appellabant:quæ alienabantur p quādā nexus ſolēnitatē ut adhibitis nō minus quinqꝫ teſtibus romāorum ciuium puberibus & alio eiuſdē conditionis:qui librā æneam teneat atqꝫ æs ita dicens: hoc ego ex iure quiritū meū eſſe aio:hoc quoque emptum eſt:hoc ære ænea que libra.Deniqꝫ ære percutit libram.Iſqꝫ æs dat ei:a quo accipit rem illam præcii loco:

Mancipiū non ſexū ſed conditiōem ſignificat: mā cipium dicitur quicquid manu capi ſubdiqꝫ pōt ut homo equus ouis

Mancipare: mancipiū facere.manu tradere in ſer uitutē redigere:nutrire.

Mancipare:in poteſtatē mictere:emancipare uero de ſub poteſtate emittere.

Mancipatio dicta.qui res a manu capitur.

Mancipatus eſt.uinctus eſt:

Mancipalis originis ciuis uel loci officium gerens

Minchus dicitur manu carens.

Mandare.iubere.præcipere. co mponitur cōmen dare demandare.

Mandatū eſt qd olim in cōmiſſo negocio alter al teri manū dabat.Ratū uero erat quaſi rōnabile & rectū unde quod pollicetur dicit ratū eſſe. man datū in manu depoſitū in fide traditum.

Mando is.a molo dictum:uel quaſi moueo den tes inde mandibula.componitur manduco:qua ſi mandēdo ico uel hio.

Mādere.maſticare.comedere.

Mandibulæ ſunt maxillaꝝ partes:moles dentium unde & dicuntur.

Mando as.iubeo uel cōmendo.

Mādo is:comedo.cuius præteritū qdā mādi: qdā mandidi alii mandiui.

Manducare.comedere.ad hoīes ptinet ſolum qua ſi manū ducere ad os.

Manduco: idem ſignificat antiqtus ſimiliter man do or.

Mandulus:cenus clauſuræ horti.

Mandicus lignea hominis figura igēs:quæ ſolet circenſibus malas mouere quaſi manducando.

Mandrator:cauillator.

Mandragora lœtalis ægris:tamē uigilia laboranti bus ſomnū frequenter accerſit.

Mādragora genus hærbæ:cuius pomū ſimillimū paruo peponi:quem latini malum terræ uocant: hanc prophetæ & anthropomorpheos appellāt eo ꝙ habeat radicem ad formam hominis. An thropos αντ ροποσ enim græce homo dicitur.

Mandragora:hærba aromatica:pomi eius optimi ſūt odoris in ſimilitudinem pomi māciani:q in cōmodo uigiliarum laborāt.hauſtu huius pomi releuātur.q ſecādi ſūt.ſi exteriorē huius corticē biberint.non ſentiunt.

Mane lux matura & plena nec iam crepuſculum di ctum a mana:manu enim antiqui bonū dicebāt quid enim melius luce:Alii dicūt a manibus quo rum conuerſatio a luna ad terram eſt.Alii ab ae re:quia manus ideſt ratus & pſpicuus ē.

Mane inde maturus ra rum.itas maturo as:a quo maturaſco compōitur immaturus.præmaturus matutinus.

Mane ſignificat peractis errorũ & peccatorum tenebris.
Manere: ſtare.expectare. perſeuerare. reſtare.relictum eſſe.
Maneo es.ſi.maneor ris manſus.
Manes: umbræ uel animæ mortuorũ:ifernus aut ſepulchra fauillæ quoq; malorũ aut monuméta.
Manus dicti boni a manu ideſt bonum.
Manes mortuorꝝ deos pagani dicunt:quorũ poteſtatem inter lunã & terras aſſerunt:quos putant dictos ab aere.quia manu .ideſt ratus eſt:uel q᷑ late manant per auras:uel per antiphraſim.mães .i.mites:cũ ſint immanes & terribiles.
Mãgones:idẽ negociatores.q ið pueros uel aliud emũt ut carius uendant.
Mãgon nis.ſeductor:qui uulgo dr̃ mangãus.
Mania μανια ideſt ſanæ mentis aliẽatio ſine febribus.aut hilaritatem aut uanitatem aut timorem nunciat.unde ab inſania dicta eſt:hanc enim græci maniam μανιαμ uocauerunt.ex quo nomine multæ ſignificationes poſſunt oſtendi.Nos uero a mentis turbata ſanitate ſub cuius dñio corpus agẽs ſanũ dici minime põt.
Manicorꝝ enĩ ſpes multæ ſunt.ut ſubito rideãt.iraſcantur.plãgãt.timeant.cãtent.ſaltent.
Mania ab inſania uel furore dicta.nã græcorũ uetuſtas furorem maniam μανιαν και μανικον furioſum appellauit.ſiue ab iniqtate quã græci maniam.uel a diuinatione:quia diuinare græce μαντευομαι dicitur.Maniæ hæc ſigna ſunt.alii ena loquuntur. homines timent.ĩ tenebris ſe abſcondũt.alii ferro ſe percutiunt & præcipitant. alii cõſtãter ſũt triſtes & taciti.uel quia omnia q̃ eis fuerint præcepta faciunt.alii inobedientes ſũt & nudi currunt.uel illicita:hæc cauſa naſcitur ex coloribus nigris & nimium uiridibus.aut qui biberint ſuccũ hyoſciaminis aut ſuccum της μανδραγορας mandragoræ.aut cõui:quod latine dicitur cicuta:multi etiam ſine uenenis & coleribus in hanc paſſionẽ incidũt ex nimio uino:uel quibus ſolet ſanguis ex naribꝫ aut ex æmoroidibus uenire:& non uenit aut quibus cerebrũ ſiccum eſt & calidum.Colorem habent liuidum & ſubnigrum uel ſanguineum. Qui autem taciti ſunt:humore infectantur frigido & ſicco. Qui uero loquũtur & clamant.calido & humido.ſũt etiam qui per nimium meditatiõis ſtudium maniam incurrunt:hos anteq̃ in cauſam ueniant ſic cognoſcis: primo patiũt ĩ cõſuetas uigilias:egrediuntur nocte incaſſum.Sũt enim inquieti: nec uno loco ſedere poſſunt & aſſidue male faciunt: nõnunquam ſine cauſa irati ſunt.aliquotiens ex poliant ſe incongrue & tinitus aurium ab eis frequenter auditur:nec odorem bonum nec malũ ſentiunt:ex his interrogati uera reſpondent.
Manicæ ſunt uincula quibus mãus uinculantur.licet etiã tunicatũ ſint.
Manico as per manũ tenet uel mane ſurgit.
Manticulare dolũ uel ſtrophas excogitare.
Manichæi a quodam manes dicti:hi duas naturas duoq; principia boni & mali inter ſe bellantia fingunt:& chriſtum non de uirgine natum ſed corpus habuiſſe fantaſticum credũt.blaſphemant prophetas:uetuſq; teſtamentum:nuptias quoq; ſpernunt.
Manifeſta clara.pſpicua.certa.
Manifeſtare:apire ad manũ:foras ſtare uel facere ad manum.
Manifeſtũ:conuictum:comptum.aptũ.
Manifeſtum:manet feſſis tuitio.
Manifeſtarius:nocens.
Manipulus dr̃ faſcis fœni uel culmi:ꝙ manu capiatur uel impleat.
Manipulus ducentorꝝ militũ dictus:ſiue quia bellum primo mane ĩcipiebãt:uel quia anteq̃ ſigna eſſent manipulos ideſt faſciculos alicuius hærbæ pro ſignis faciebant.
Manipulares milites dicti ſunt.
Manipulus ligatura culmorꝝ remũeratio oparii.
Manipulares:ſignorũ portitores:manipularius uero diſpenſator.
Manipulati:aggregati.
Manipuloſus:directus.
Manipolus breuis numerus militum ſex aut.xii. uiri.
Manſa:comeſta:manſueta.Aug.manſa maſticata.
Manſitat:frequenter manet.
Manſus:manſuetus.
Manſuefacit:mulcet.placat.
Manſuetus ẽ qui nulli iniuriã irrogat.Modeſtus uero qui nec læſus iraſcitur.
Mãſuetus:mitis.uel domitus.q̃ſi mãu aſſuetus.
Manſus dictus a manendo ꝙ itegrum ſit.xii.iugeribus.
Mantilia mappæ uilloſæ menſales.
Mantilia nũc ꝓ opiẽdis mẽſis ſũt:ſed ut nomẽ ipm indicat olim a tergẽdis manibus.uel quaſi mãdelia a mandẽdo.
Mancia μαντεια græce diuinatio.
Manticora aĩal in ĩdia ferox & uelociſſimũ.
Mantica:pera uiatoria:ſportella.bargilla.biſaccia uulgo.
Manticula:mãtell ria.
Mãtipara:leuata.
Mãticulare:furari.fraudare.
Mẽticulo as mẽticulatio:fallacia uel lenociniũ.
Mãtũ hiſpani uocant ꝙ manus tãgat tñ:eni breuis amictus.
Mãto tireſiæ filia uatis fuit:mãtuã cõdidiſſe dr̃.
Mãto tireſiæ filia poſt interitũ thebanorũ ĩ Italiam delata ẽ:& in uenetiã quæ gallia ciſãlpina dicitur.
Manuales.forcipes ferrarii.longũ ferrariũ.
Mãubiæ ſpolia rapinæ res de præda mãu collecte
Manubiæ dictũ ꝙ manibus detrahuntur:ideſt ueſtes mortuorum.
Mauubrium dictum ꝙ manibus teneatur:uulgo mãnicum dicitur.
Manumiſſus libertus dicit᷑ quaſi emiſſus. Apud ueteres enim quotiẽs emittebant eos alapa pcuſſos circũuagebant:& liberos confirmabãt:unde

n

dicti ꝙ manu emitterentur.
Manutergiũ a tergendo manus dictum:ſicut faci tergiũ a tergendo faciem:linei pãni ſolent eſſe.
Mãni qui & burides dicti ꝙ manſuetudinem ma nuum ſequantur.
Manus dictæ ꝙ per ipſas mãdimus:uel ꝙ ſit opti mũ membrũ:nam manum bonum.uel ꝙ muni at hominem.
Manus dicta ꝙ ſit totiuſcorporis munus.Ipſa.n. cibũ ori miniſtrat & oĩa opat̃.
Manus: multitudo.turba uel prætium. Aug.opa ſignificat.
Mans impoſitio ideo fit:ut per benedictionem de tur adouocatus ſpiritus ſactus. Tũc enim paracli tus ille poſt mundata & benedicta corpora libẽs a patre deſcendit:& quaſi ſuper baptiſmi aquam tanq̃ ſuper priſtinam ſedem recognoſcens quie ſcit:Nam legitur ꝙ in principio ſpiritus dei fere batur ſup aquas.
Manum antiqui bonum dicebant:unde & mane dicitur.qđ bonũ ſit:& manes inferi: qui non ſũt boni & immane.
Manus ſecũdum quoſdã dicta quaſi means nuda: manubrium inde manualis componit̃.manica manipulus:eminus.cõminus.cẽtimanus.mani cus.manſuetus.ma nſueſco.imanis. mantile. ma nutergiũ.mancip io.as manceps.mãcipis.manci pium & cætera.
Manzer:filius ſcotti.
Mancerinus:adulterinus.
Mappalia:paſtoralia tabernacula.
Mappæ epulatum ſic dictæ:quaſi manuppæ:cu ius diminutiuum eſt mappella:hæc mappa orati us ponit mappa:pictura uel forma ludoꝶ. unde dicitur mappa mundi.
Maran hebraice amarum.
Maranthan domini aduẽtus.ſyrum eſt.
Maranatha magis ſyrũ ẽ q̃ hebræũ:quãuis & confi ne ſit utriuſq; linguæ interpratatur dominus no ſter uenit:ut ſit ſenſus.ſi quis non amat dominũ xp̃m ſit anathema:& ſeqtur dominus noſter ue nit non cõtendamus. hoc maranatha thæ. ſicut paſcha cæ.
Marathonius cãpus. ο μαραθών in hellade prælii crudeliſſimus.
Marathon. το μάραθον græce feniculum.
Marabonei hæretici iudæoꝝ dicũt ipſum eſſe chri ſtum q docuit eos in omni re ſabbatizare.
Marca dicitur comitatus terræ alicuius unde ipſe marchio dicitur.
Marha dicitur põdus argenti minus libra.
Marcere:languere.areſcere.
Marceſcit:langueſcit.
Marcipor pro marti puer antiqui dicebãt.
Marcius primũ deriuat̃ inde mars.martius a um. martiaticus ca cum:mauors etiam ex quo mauor tius cia um.dicitur autem maſpiter martis pater ſicut dieſpiter diei pr̃ iupiter:hic & hæc martia lis.& hoc martiale.
Martius dicitur uel a marte quem romani colle bant:uel quia tunc cuncta agantur ad matrẽ & ad cõcubendi uoluptatẽ:hic mẽſis græce diſtros.he braice adar.ægyptiace famenor.
Marcioniſtæ a marcione hæretici dicti q cerdonis dogma ſecutus:alterũ bonũ:alterum iuſtũ deum eſſe aſſerunt.
Marcomãni populi quidã in europa.
Macor:defectus quidã.a marcẽdo dictus.
Marcor oris ipſa res:macor enim ẽ macies.
Marcus interpretat̃ excelſus mãdato utiq; ꝓpter euangeliũ altiſſimi.
Marcus malleus maior:dictus ꝙ maior ſit adden dum.
Mirculus:malleus puſillus.
Mare ſignificat ſæculũ uel populos.Augu. fluctus huius ſæculi.
Mare elemẽtũ ẽ totũ.maria uero partes maris.
Mare eſt aquarum generalis collectio:oĩs eni con gregatio aquaꝝ:ſiue ſallæ ſint:ſiue dulces abuſiue maria nuncupantur:proprie autẽ dictũ ẽ ꝙ aquæ eius amaræ ſint.Mare altius eſſe terris phyſici pu tant:maris certus eſt color.ſed pro uarietate uen torum mutatur ſalſum uero uel amarum iccirco dicit eum ambroſius eẽ: quia cũ diuerſi fluuii in illud currant:ſolis calore ac uentorum flatibus quicquid puꝝ ac leue eſt rapitur:quod uero gra ue ſiue terrenũ relinquitur.
Mare magnũ eſt:quod ab occaſu ex occeano fluit & i meridiẽ mergit:deinde ad ſeptẽtrionẽ tendit: quod inde magnum appellatur:quia cætera ma ria in comparatõe eius minora ſunt.Iſtud ẽ & me diteraneum ꝙ per mediam terram uſq; ad orien tem ꝓfunditur:europam & aſiã africãq; diſterni nans:cuius primæ partes quæ hiſpanos ꝓfundũt hibericus ſinus & balearicus appellatur : deinde gallicus:mox liguſticus q iuxta genuam urbem ẽ proximus.poſt hæc tyrrhenus qui italiam tãgit quem græci ionium.itali inferum uocant:inde ſi culus qui a ſicilia uſq; ad cretã uadit:inde creticus qui in pamphiliam & ægyptũ pertendit.Inde he leſpõtus:qui in ſeptẽtrionem ſe torquens anfra ctibus magnis iuxta græcias & illyricũ in angu ſtias.vii ſtadiorũ ſtringitur:quo Xerxes ponte na uibus facto in græciã cõmeauit.Ibi ẽ Abydos ĩde diffuſus æquore patenti rurius ſtringitur:facit propontidem:qui mox in quingẽtos paſſus coar tatur:fitq; boſphorus.Inde eſt ponticus ſinus am pliſſimus a tergo mæotidis paludis:hoc mar ma gnum pro diuerſis locis uariis nominibꝰ uocat̃: uel a poſitione cæli : ut ſupum & inferum. uel a memoria regis Ionicum:Ion quippe rex græciæ fuit.unde Iones athenienſes.Et ſciendũ ionicum eſſe immenſũ ab ionia uſq; ad ſiciliã:& huius par tes eſſe hadriaticum achaicum & epiraticum.Si nus dicuntur maiores receſſus maris:ut in mari magno Ionicus:in oceano arabicus:qui & mar ru brũ:quia oceão aſcribitur.Rubꝝ uero quãuis ſit tamen non talem naturam habet:ſed propter ad iacentem terram:quæ omnis rubra eſt. Ob hoc etiam rubræ gẽmæ huius littoribus inueniunt̃

quia humi inolutæ & terræ & maris colorem ha
bent.Hoc mare in duos ſinus ſcinditur:in perſi
cum ab oriente & in arabicum.

Mare mortuum dictum ꝙ nihil gignat uiuum:
nihilqꝫ recipiat ex genere uiuẽtium:ſed abiiciat
neqꝫ uẽtis mouetur reſiſtente ibi turbie bitumis
& omnia uita carentia in profundum mergũtur
niſi pro bitumine illuſtrentur.Dicunt accenſam
lucernam ſupernatari:& hoc & mare ſalinarum ſi
ue lacus aſphalti . ideſt bituminis.

Mare galilææ idẽ & tiberiadis & ſtagnũ genеſar.

Mare cũ totum ſignificat eſt proprium:cum uero
partes appellatiuum.

Maria:æra:uĩa:mella:ordea.& gtõs plurales & da
tiuos in uſu taros habent niſi apud uetuſtiſſimoſ
apud quos multa inuenies deficiẽtia.ſed oportet
nos analogiæ rationẽ ſcire:uſum tamen auctorũ
magis æmulari.

Mare ueliuolũ:ꝓ quod uelis naues uolant.

Mareotides uites a loco dictæ:mareotis enĩ regio
eſt ægypti.

Mareoticæ uuæ a regiõe ægypti:marcotides dicte
unde prius uenerunt:ſunt albæ & nigræ.

Mareoticum uinum.

Maredus.madidus.udus.

Mares:maſculini uel mariti.hic mas maris.

Marræ:ſappæ.inſtrumenta ruſticorum.

Marra terebrum:idem uerrubius.

Mareſuam hebraice october mẽſis.

Margidus:laſſus.grauatus.

Margarita:prima candidarũ gẽmarũ dicta ꝙ in cõ
chulis marinis inueniatur.

Margaritũ & margarita neutri & fœminini gñis

Margaritæ cõchæ ſũt maris:quæ cõcipiũt rore cer
to tempore:quibus captis eximit unio mox du
reſcens:nec unq̃ duo reperiunt:ũde unio dicitur

Margo ẽ pars uel ſũmitas cuiuſlibet loci & rei ma
ris:unde dicitur hic & hæc margo.

Maria mater domini.

Maria cleophe ſiue alphei uxor:quæ eſt mater Ia
cobi epiſcopi & apoſtoli:& ſimonis & tadei:& cu
iuſdam ioſeph.Maria ſalome uxor zebedei ma
ter ioannis euãgeliſtæ & iacobi . Maria magdale
næ.iſtæ.iiii.in euangelio reperiuntur.Aimo Iaco
bus & Iudas & Ioſeph filii materteræ domini fu
erunt.Iacobus quoqꝫ & Ioãnes alterius materteræ
domini.Maria iacobi minoris & ioſeph mr̃ uxor
alphei ſoror mariæ matris domini quã cleophe
Ioãnes nominat:uel a patre uel a gẽtilitatis fami
lia uł alia cauſa.Maria ſalomea a uiro uel a uico di
citur.hanc eandem quidam cleophe dicunt quia
duos uiros habuerit.

Maria illuminatrix ſiue ſtella maris interpretatur
genuit enim lumen mundi:ſermone autem ſyro
domina nuncupatur:quia genuit dominum.

Maris ſyriace domina.

Maridis græce:particulæ.

Maria multarũ aquarum congregationes appellã
tur:ut in geneſi legitur correpta penultima:inde
deriuatur marinus na num quod a mari cõtinet
ut marinum mõſtrũ:maritima uero loca mari ui
cina dicta q̃ſi maris intima uel terminus.

Marinus color cæruleus.

Mariſca:ficus ani.

Mariſcæ extra ꝓminẽtia.quæ uulgo ficus dicitur

Marica:nympha agreſtis latini mater:a qua fluui
us uel ciuitas dicitur.

Marillis:roma antiquitus dicta.

Maritus qui cõiugẽ habet amare dictus:quaſi mas
unde dicitur maritare:q̃ſi marito dare.

Maritare:fœtare.

Marmaria:ubi populi ſunt ferociſſimi:marmari
des dicti.

Marmora dicunt eximii lapides:qui maculis &
coloribus cõmẽdantur.

Marmor græce a uiriditate dictũ:q̃uiſ poſtea diuer
ſorum colorũ inueniatur.Eſt enĩ porphyreticũ:la
cedæmoniũ : ſcythicũ.ſymmatycum:chium : hoc
marmor ris.

Marmor aliquotiẽs ꝓ mare ponitur.

Marmoreũ:de marmore.

Marmoreũ:æquor idẽ ſplẽdẽs:relucẽs ut marmor

Maron:interpretatur amaritudo.

Maros:mõs epiri.

Mars tis:ꝓ pugna uel deo belli ponitur:inde hic
martius tii:a quo martialis:mauors tis:unde ma
uortius a um.

Mars quaſi maris ideſt pugna uiri dicitur.

Marſus:romanus.

Marſi gens italiæ dicta a comite liberi marſia qui
uſum uitis illis oſtendit.cui ſtatuã fecerunt.

Marſi & mauri inii iuxta fuſcinum lacũ ſunt.

Marſi populi incãtatores ſunt:quos græci uſquos
uocant:ꝙ multos ſerpentes habẽt.

Marſus pro incantatore ponitur.

Marſyas fluuius phrygiæ a nomine marſyæ ibi ſe
pulti.

Marſya fluuius lidorũ a marſya dictus ꝙ uictus ẽ
ab apolline cãtando:de cuius ſanguine fluuius
naſcitur.

Marſyda:fons in phrygia ſaxeus erat.

Marſupium ſacculus pecuniæ a græcis nomẽ iſle
xum.

Martha.irritans.prouocãs:ſyriace interpretat̃ do
minans.

Matrem deum eſſe dicũt dictũ quaſi mas:quia ꝓ
uiros pugnatur.Item quaſi effectorem mortuoꝝ
nam a marte mors dicitur.hunc adulterũ dicunt
quia belligerantibus incertus ẽ exitus:nudo pe
ctore ſtat:ut bello ſine formidine ſe quiſque obii
ciat:Gradiuus dicitur ꝙ pugnantes in bellũ gra
datim eant.

Martellus:mediocris malleus.

Martyria in mortario expice fiunt:unde & dicũt
ſciola parua.

Martia.mœnia romana palatia a marte.

Martyres græce:teſtes dicuntur:unde dicti quia ꝓ
pter teſtimoniũ chriſti mortem paſſi ſunt:unde
& teſtimonia martyria græce dicuntur μαρτῦρ
martyr martyros græce & o martyros priſc.

Mattius menſis nouorũ dicit᷑: quia initiũ ãni ẽ.Idẽ & nouũ:uel ꝓpter iitiũ germinũ:hic primus mẽ ſis apud hebræos dicitur.
Martius cãpus:uallis quæ poſſeſſio fuit qrini & ro muli:in quo colebat mars:& romana iuuẽtus ex ercebatur:qui olim fuit tarquini ſuperbi: quo re iecto marti conſecratus eſt.
Marrubiũ hærba cãpeſtris amara:græce praſiũ dr̃
Marrubii:populi marſoꝝ iuxta mare.
Mas ris.ideſt uir:cuius diminutiuũ maſculus: ide maſculinuſ na num dicitur marituſ.& marito as.
Mas uictus quaſi maioris ſapientiæ q̃ uxor:ũde & eius caput dicitur.
Maſſa:magnitudo.collectio: priſc. maſſa ꝓ maya græco dicimus.
Maſſagetæ pluraliter ſytharũ origine populi ſunt dicti quaſi graues & fortes getæ:hi iter ſcythas & albanos ſunt.
Maſculus per diminutionem a mas fit addita cu lus. Maſculinus uero dicit᷑ qui ad maſculũ ptiet.
Maſculus dicitur ſuccus arboriſ arabicæ:quæ uoca tur thus dictum ꝙ ſit natura rotundum inmodũ teſticulorum.
Maſicus mons campaniæ ferax uini optimi.
Maſſylia ciuitas africæ ẽ nõ longe ab atlante heſpe ridum.a qua maſſyli dicũtur:quos maſſulos nos corrupte uocamus.
Maſſyliã urbẽ phocenſes acyro expugnati & ĩ ulti mos galliæ ſinus nauibꝰ ꝓfecti: armiſq; ſe aduer ſus gallicã feritatẽ tuentes cõdiderũt:& noĩe du cis nuncupauerũt:hos uarro trilingues eẽ ait:qđ græce loquant᷑ & latine & gallice.
Maſſyli:gens maurorum.
Maſaniſſa rex numidaꝝ fuit.
Maſlingua.genus auis parieth dicitur.
Maſlot hebræi:græci parabolas.latini ꝓuerbia di cunt.
Maſphat hebraice iudiciũ interpretatur.
Maſpiter martis pater.
Maſpiter huius maſpiteris & maſpitris:ideſt mars
Maſtigia:corrigia qua mãtellũ cõglutinat᷑.
Maſtigia taurea flagella.uel malus ſeruus nequã.
Maſticiala dicta ꝙ colorẽ maſticis habeat:crocea ẽ.
Maſtix reſina lentiſci gutta ẽ:hæc granomaſticis dicta quaſi in modum granoꝝ ẽ.
Maſticon græce uirorum fortium.
Maſticare.comedere.
Maſtruga a barbaris latinis nomẽ eſt inſertum ue ſtis germanica ex pelliculis feraꝝ:dicta quaſi mẽ ſtruoſa:q ea induũtur quaſi in feraꝝ habitũ trãſ formant᷑.maſtruga fortis ualde lingua ſardorũ.
Maſſucus:edax.
Mataxa dicta q̃ſi metaxa circuitu ſcilicet filiorum nam meta circuitus ẽ:uel ꝙ trãſfert᷑: inſtrumẽtũ eſt texendi.
Mata:tapetum.
Mata uulgo cella dicitur: grego.in dialogo.inde matula pro culcitr .Hiero.
Mateca noua mors interpretatur.
Mathematica latine dicitur doctrinalis ſcientia q̃ abſtractã conſiderat quantitatem Abſtracta eni quantitas ẽ:quã intellectu a materia ſeparãtes uel ab aliis accidentibus.ut ẽ par impar.uel aliis hu iuſmodi in ſola ratione tractamus:cuius ſpẽs ſũt quattuor.Arithmetica.Muſica Geometria.Aſtro nomia.
Mathematici iidẽ & genethliaci dicti ꝙ de naturiſ hominũ diſputãt.primo magi dicti ſũt:poſt uul go mathemathici.quorũ ſuperſtitionis genus cõ ſtellationes latini uocant.ideſt notatiões ſyderũ.
Mateſis ſine aſpiratione dicitur inſtrumẽtalis ſciẽ tia ut facere oſtiũ quod aperiri nõ poſſit.cũ aſpi ratiõe uero doctrinalis.
Mathemathicũ:corpus inſubſtantiale.
Matoũ ματον θεον per deum: ματον Δια ꝑ lo uem.ματον απολλω per apollinẽ.
Mater dicitur ꝙ inde efficiatur aliqđ.mater eni q̃ ſi materia ẽ:pater uero cauſa.
Mater mãma dicta quaſi mãmas terẽs.
Mater græcum eſt μητηρ: inde dicitur maricula. matertera:maternus na nũ.matrimoniũ. matro na.matrina.componitur cõmater. matricida.ma tricidiũ.materia.
Matertera matris ſoror dicta q̃ſi altera mater.
Materia quaſi mater dicta:ꝙ exea aliquid efficiat᷑ ſicut:elemẽta materiã reꝝ dicimus.
Materia occaſio uel ſylua.
Materia uel materies dr̃:ſed materies artificiorum materia uero cõſilioꝝ.
Maternus ex pte matris.
Mattheuſ hebraice donatus exprimitur.idẽ appel latur leui:ex qua tribu fuit ortus.In latio autem publicanus uocatur:qa ex publicanis ad apoſto latum electus ẽ.Mattheus ſortitus ẽ æthiopiam.
Mattheus apoſtolus & euãgeliſta ex publicão ele ctus primum prædicauit in iudæa:poſtmodum in macedõia & paſſus ĩ pſida:.qeuit in montibus parthoꝝ.xi.Kal.octobris.
Mattheus & matthias per duo t ſũt ſcribẽda quia græci p τ & θ ſcribũt ματθαιοσ.
Matheſin μαθησιν tetraden ideſt doctrinã qua ternariam.
Matthias qui iter apoſtolos ſolus habetur ſiue co gnomine donatus interpretatur.pro iuda eni do natus eſt & reſtitutus loco eius.Matthias iterpre tur dei paruus de.lxx. diſcipulis unus:pro iuda ſubrogatus ſorte electus:cuiuſ natalicius dies eſt vi.Kal.martii.
Matia inteſtina quæ ſordes emittunt:unde matia rii dicũtur q eadẽ tractãt ac uendunt.
Matina ſaltus in calabria.
Martinus:qui matrẽ habet.
Maton uel maten ubi dicit græcus iurat.ſicut ma tontheon.
Matrona ẽ quæ iam nupſit.dicta quaſi mater nati uel quia iam fieri mater põt:quia in matrimoniũ conuenit.mater uero familias dicitur quæ ꝑ quã dam iuris ſolẽnitatem in familiam uiri tranſiuit. Item matrona dicitur mater primi pueri.
Materfamilias uero quæ plures peperit:Alii dixe

runt matronam dici:quæ i matrimoniũ cum ui
ro uenerit:& ideo matrimõium dictum.matrem
uero familias eam eẽ quæ i mariti manu manci
pioq; eſſet i familiamq; quoq; mariti & ſui hære
dis ueiſſe.matronæ autẽ etiam nobiles uirgines
dicuntur.quæ matres iam fieri poſſunt.
Matrimonium eſt nubilium iuſta cõditio & cõuẽ
tio:fœdus nuptiarum coniugium.
Matrimonium idem eſt quod nuptiæ.
Matriſarnimola dicta:ꝙ menſtrua moueat.
Eſt genus herbæ:q̃ alio nomine herpillus dr̃.
Matrix dicitur ꝙ fœtus in ea generetur. Semẽ eni
receptũ cõfouet & corporat.
Mathuitu græce de deo corpore induto uel de pe
ritia dei.
Matura dicuntur:quæ apta ſunt ad manendum.
Maturare:accelerare.repræſentare.gubernare.
Matura dea paganorum quam leucothean græci
dicunt.
Matura uirgo uiripotens ideſt nubilis.
Maturus nunc dicit᷑.antiqui matur:unde maturiſ
ſimus & maturrimus.
Mature:ex templo feſtinanter.
Maturius:citius.
Matuſalem interpretatur mortuus eſt.Quidã eni
eum putãt præteriiſſe diluuium:ſed ideo hoc no
mine dictus eſt:ut ſignificetur nõ uixiſſe eũ poſt
diluuiũ:ſed eodẽ cataclismo fuiſſe defunctũ.
Matutam pagani dixerũt deã eſſe quæ matureſcẽ
tibus meſſibus præſit.
Matura ſignificat aurorã:uel ut quidã dicũt leuco
thean ideſt albam deam.
Matutinũ ẽ iter abſceſſum tenebrarum & auroræ ad
uẽtũ.dictũ ꝙ hoc tẽpore icohate mane ſit
Matutinum a matuta ideſt aurora:uel a mane pro
manu.
Mauors mars belligerator:inde mauortius fortis
bellicoſus.
Mauortia martia res:quæ ad pugnã pertinet belli
coſa uel romana.
Mauorte matronale opimentum quod caput ope
rit.uocatũ autẽ ſic quaſi marte.
Mauorte ſignũ ẽ maritalis dignitatis:idem & ſtola
dicitur.
Mauortini ideſt excuſſio eqtis de equo.
Mauri prius medi dicti ſunt qui medi & armenii
ad Libyes iuncti fuerunt.Perſæ uero cum getu
lis:mauri & numidæ ſic ſumpſere exordium:me
di enim & armenii & perſæ i hiſpaniã amiſſo du
ce hercule tranſuecti ſũt in africam nauibus ꝓxi
mos noſtro mari locos occupãtes.Nam in initio
getuli africam & libyes habuere:ſed perſæ ſecũ
getulos miſcuerũt:qui per ſolitudies diuerſas ua
gantes:ſemetipſos numidas:appellauerunt:ideſt
uagos & icertos : medi autem & armeni acceſſe
re libyis:qui prius mare africũ agitabant. Getuli
uero magis ſub ſole nomen eorum paulatim li
byes corrupere barbara ligua.mauros pro medis
appellantes:licet mauri ob colorẽ a græcis uocen
tur.græci enim nigrum maurõ dicunt.calore ꝗp
ppe afflati ſpeciem atri coloris ducũt.
Mauritaniæ tres ſunt id eſt ſitifenſis quæ ſitifi op
pidum habuit:& cæſarienſis ubi ciuitas cæſarea
fuit:& tingitania a tingi ciuitate:quæ utræq; pro
uinciæ ſibi coniunctæ ab oriente numidiam ha
bent.a ſeptentrione mare magnum:ab occaſu flu
men malbam:a meridie mõtem atrixim: qui di
ſcernit inter fæcundam terram & harenas iacen
tes uſq; ad oceanum.Mauritania uero tingitania
ultima africæ exurgita montibus ſeptem habẽs
ab oriente flumen malbam : a ſeptentrione fretũ
gaditanum:ab occiduo atlãticum:a meridie gau
lalum gentes uſq; ad oceanum heſperium.
Mauritania ob colorem populi dicta eſt : mauron
enim græce nigrum ſignificat.
Mauron:equus niger
Mauroſia:gens maurorum:
Mauſolea ſũt ſepulchra a mauſoleo rege ægyptio
rum dicta:quo defuncto uxor eius miræ magni
tudinis & pulchritudinis extruxit ſepulchrũ: un
de adhuc præcioſa monumẽta eodem nomine
nuncapãtur.
Mauſeolum:buſtũ.monumentũ.ſepulchrum.
Mauult:magis uult.
Maxillæ ꝑ diminutionẽ a malis dictæ . mãdibulæ.
Maximus meritis:aut ætate:aut honore uel uirtu
te ſeu oĩbus rebus dicitur.
Mazeloledan filii rema nepotis cham.
Mazites populi ſunt africæ qui naturali ferocitate
ſanguinem fundũt humanum.
Mazinorla: plaſmus hebræum eſt.
Mazuroth i iob zodiacus:quem duodecim ſigna
mathematici aſſerunt.
Mazonomum genus uaſis ſcutella.
Mæãder amnis aſiæ:ide dictus ꝙ ſit flexuoſus:na
ſcit᷑ in campiſ meſiaticis & currens milia.lxxxiiii
in mare fluit cycladum.
Mæander inter cariam currens & Ioniam præci
pitatur in ſinũ qui melitum diuidit & prienam
Mæandro duplici ideſt recuruo a mæandro flu
uio qui i ſe recurrit.
Meapte.tuapte.ſuapte.i. mea tua ſua . ꝓpria cauſa
Meare:ꝓficiſci:exire.a meo as.
Meare unde meatus tus & mare & ſecũdum quoſ
dam manus componit᷑ quaſi means nuda: cõpo
nit᷑ cõmeo as re per.cõmeatus tus fames comes
comitia comitor ris:& quæ ex his fiunt.
Meatus inde dictus.quia per eum meãt ideſt ege
runtur ſtercora.
Meatus uena modice recurrens:meatus tranſitus
cuiuſlibet rei.locus tranſitionis.
Menacha græcum:unde & mechania ideſt igenia
fabrorum.
Mechanica eſt quædam doctrina ad quã ſubtiliter
fabricam omnium rerum cõcurrere dicunt.
Mechaon.æſculapii filius medicorum maximus.
Mechanemata uocantur quædam mirifica huma
nis actibus facta de dei creatura:quæ qui neſciũt
opinantur eſſe diuina.
Mechapus fatuus.

Mœchatur:adulteratur.

Mœchus:adulter cum maritata.

Mœchia græce adulterium.Nam græci mœchos
non niſi adulteros dicunt:quod tamē pro latino
utitur:& pōt ſignificare fornicationem.

Mœcenas atis:nomen cuiuſdam nobilis uiri roma
ni: cui uirgilius georgica inſcripſit ut in princi
pio ait.Quid faciat lætas ſegetes quo uertere ter
ram Mecœnas &c.& ad quem horatius plurales
ex odis direxit primum ſic.mecœnas attauis edi
te regibus.

Meconethin regum fulturæ:quas baſes dicimus.

Mecum quod eſt a me ꝓnomine per c ſolam ſcri
bendum :mœchus uero qui eſt adulter per œ.

Mechanites gēma papauera exprimit.

Medenagan μηδεναγαν ne qd nimis græcū ē

Medea:malefica q̄dā fuit uñ & medóas dicimus.

Mederi curare.

Meda:curatio remedium:

Medeor & medicor tibi dicimus.actiuā uim hn̄t
dicitur tñ medico & medicor te & medior te.

Medeth nomen loci.

Media:regio aſiæ a medio rege qui eā bellādo ag
greſſus eſt hæc ab occaſu tranſuerſa parthia re
gna amplectitur.a ſeptētrione armenia cingitur
caſpios uidet:a meridie pſida.huius terra medi
cā arborē gignit:quā nulla alia regio habet.Sunt
aūt duæ mediæ maior & minor.

Media a medo priuigno iaſonis rege athenienſiū
prius dicta.Sed iuenimus in geneſi ꝙ madai fili
us iaphet auctor generis medorum fuit.unde &
dicuntur.

Median urbem medius ægæi filius cōſtruxit:ūde
& regno eius media dicta eſt.

Mediacon:cōfectio olei omnia cōburens.

Media:gēma nigra eſt a medea illa fabuloſe iuēta.

Media noīa dicta quia ex pte græca ſunt & ex par
te latina :eadem & notha:quia corrunpunt ulti
mas ſyllabas prioribus manentibꝰ ut alexādros
græce latine alexander.

Medianus qui in medio eſt.

Mediamna:a medio & amne.

Medica dicta a medis tranſlata ſit in græciam.hæc
ſemel ſerit̄ & decē annis pmanet:ita ut quatuor
uel plus poſſit recidi per annum.

Medica genus leguminis opulenti.

Medica arbor primū aſportata a medis.hanc græ
ci cedromella:latini citriam dicunt ꝙ eius poma
& folia odorem cedri referant.malum eius inimi
cū uenenis:hæc pene oī tpe plena ē pomis:q̄ par
tim matura:parti acerba ſunt:ptim in florem.

Medicina eſt ſcientia curationū:quæ corporis uel
tuetur uel reſtaurat ſalutē:cuius materia uerſatur
ī morbis & uulneribus.Ad hāc ptinēt nō ſolum
ea quæ ars eoꝝ exhibet qui medici nominātur :
ſed ēt cibi & potus regimen & oīs munitio:Nom̄
aūt medicinæ a modo.i.tēperamento tractum ut
non ſatis ſed paulatim adhibeatur. Nā in multo
cōtriſtatur natura mediocri āt gaudet.

Medicinæ artis reptor apud græcos ꝓhibet̄ Apol
lo.hanc filiuſ eius æſculapius laude uel opere am
pliauit.Sed poſtquam fulmis ictu periit æſculapi
us:interdicta fertur medendi cura:& ars ſimul cū
auctore defecit:latuitq; per annos pene quingen
tos uſq; ad tempus artaxerxis.tunc eam in lucē
reuocauit hippocrates ab aſclepio patre genitus
in inſola choo.hi itaq; tres uiri totidem hæreſes
inuenerunt.prima methodica:quæ remedia ſe
ctatur & carmia nec obſeruat alias cauſas ſed ſo
las morborum ſubſtantias. Tribꝰ enim generi
bus conſtat ideſt diætico pharmaceutico chirur
gio.Diæta eſt quā latini regulam uocāt:quod ſit
legis acutæ obſeruatio. Pharmatia φαρμακεια
ideſt quam latini medicamina nuncupant:ꝙ ſit
medicamentorum curatio. Chirurgia eſt ferra
mentorum inciſio : hæc latine manum opera
tio dicitur.manus enī apud græcos chir uocatur
hæc aūt metholica:quæ & prima dicitur ab apol
line inuenta eſt.Secunda emperica ideſt experiē
tiſſima ab æſculapio inuenta eſt:quæ nō iudicio
rum ſignis ſed ſolis conſtat experimētis. Tertia
logica ideſt rationalis ab hippocrate inuenta eſt
Omnis autem curatio aut ex contrariis:aut ex ſi
milibus adhibetur. Quæritur autē a quibuſdam
quare inter cæteras liberales diſciplinas medi
cinæ ars nō contineatur.propter qd' illæ ſingulaſ
contineant cauſas:iſta uero omniū. Grāmaticam
uidelicet ut intelligere poſſit. Rhetoricam pro
pter uera argumenta.Dialecticā ꝓpter infirmita
tum cauſas ratione adhibita pſcrutandas Aryth
meticam propter qualitates regionum: Muſi
cam quoq; & aſtronomia ad cognoſcendam ueri
tatem naturæ.hinc eſt ꝙ medicina ſecunda phī
loſophia dicitur:ſicut enim illa animam:ita hæc
corpus curat:utraq; ergo totū hominem ſibi uen
dicat. Medicinæ curatio ſpernenda non eſt:me
minimus.n.ezechiæ languenti Eſaiam medicina
le quid mādaſſe:& Paulum Timotheo modico
uino utendum. Medicina alia theorica alia pra
ctica.theorica alia theologica alia ſenectica alia
phyſiologica.Phyſiologica i.vi.conſtat.In hūo
ribus ut calidū frigidum ſiccū humidum. In uir
tutibus ut animalis in cerebro : uitalis in corde
nutribilis in corpore.In elementis ut ignis aqua
terra aer.In membris ut homoymira:ſicut oſſa
uenæ nerui .uel alia.quæ dicuntur organica ſicut
cutis manus.In pfectione ſicut in artibus.In natu
ris ſicut de hærbis medicamibus metallis: pra
ctica uero in duo diuidit̄ in diætā ut nutrire īfan
tes ſenes moderari poſt ægritudines homines re
parari.In curam ſicut in medicaminibus:quæ de
ītra accipiuntur ut per oſ uel meatū:uel foris po
nuntur:& in chirurgiā uelut ſecare & incendere
Virtutes aliæ pertinent ad animam:aliæ ad na
turam.Ad animam pertinentes:aliæ principales
ut quæ phantaſias ideſt figuras omnium perci
piunt.intellectu:& memoria retinent quæ audi
unt uel uident.Aliæ ſenſuales ſicut quæ quinq;
ſenſibus īſunt:aliæ motuales quæ per neruos flu
unt:& extendere corpus aut circunferre aut fle

ctere poſſunt.naturæ uero uirtutes partiuntur in duo: in nutribilem & uitalē.Nutribilis i quat tnor:una quæ trahit:altera quæ tenet:tertia quæ digerit: quarta quæ impellit.uitalis uirtus habet ſubiacentes pulſus:qui aperiuntur & extrahunt aera:clauduntur & expellunt fumum per ſectiones uirtutes ſequūtur ethiotica peregumina ſenectica.

Medicus qui medicinam nouit:medicinale uero quod ad medicinā ptinet uel adiuuat medicinā ut hærba ferramentum.

Mediaſtini:qui in medio lauantiū ſtant:eiſq; ſeruiunt:& balnea cuſtodiunt.

Medieſtinus media ſtans urbe:priſc.

Medieſtinus a medio & ſto uel tuendo compre. producit penultimam.

Medimna mēſura eſt quinque modiorū dicta ꝙ medietur decem modiis:qui ſunt pfecti numeri ideſt.x.medietas.

Mediocris:tēperatus ſuauis modicus communis dictus ꝙ modicum illi ſufficiat. uel ꝙ mediū teneat:unde mediocritas temperantia.

Medioximus dicit̃ quaſi medius proximus.

Mediolanū galli quidam propriis ſedibus expulſi:& adItaliā pfecti condiderunt necnon & alias urbes:dictum ob id ꝙ ibi ſus media lanea perhi etur inuenta.

Meditari:cogitari:exponere.exercere imitari.

Meditor cōe antiqtus:pro quo medito dicitur.

Meditamen:ingreſſus rationis.

Meditatio: deliberatio cogitatio. commentatio.

Meditatiua a meditandis ſenſu dicta ut lecturio.

Meditatiua uerba dicta a meditando i urio quartæ ſunt cōiugationis & cætera.deficiuntq; præteritis:& quæ ab eis deriuantur duobus extremis ſupinis & ab his deriuatis participiis.

Mediterraneus a diuerſis caſibus componitur ſicut multa alia: ideſt a medio & terræ.

Meditulium in medio campo eminens locus.

Meditulium locus meditationis ad docendum uel diſcendum:uel in quolibet alio loco.

Medius.internuncius:pacificator:uel auctor concordiæ.

Medius ſpeciei adiectiuæ & ad aliquid & mobile & uidet̃ eſſe deriuatum a modo & hoc eſt a mēſura:& differentiæ cauſa mutat o i e uel a græco μεσοστοῦ ideſt medius deriuat̃. Inde aduerbiū medie:medietas:mediocris: meditulliū: medicus quoq; propter temperantiam ex cōtrariis elementis.

Mediator componitur inde medieſtinus & mediterraneus medimna & dimidio as.

Medius fidius dicitur hercules ideſt ſemideus. quidam dicunt iouis.Nam ātiqui d.pro l ponūt. uel dicitur quaſi filius dios.Nam iouis græce di os ideſt clarus dicitur.

Medula dicta:ꝙ eam cū medefaciant oſſa:irrigant enim & confortant.

Medullus mons hiſpaniæ.

Medus dictus quaſi melus qui ex melle fit & aqua ſicut calamitas pro cadamitas.

Meduſa iterpretatur obliuio:quæ omnes ſe aſpicientes in ſaxa dicta eſt conuertere.

Mephitis dea cuius fons eſt:qui grauiſſimum ſulphureumq; reddit odorem.

Miphitis proprie eſt terræ putor:qui de aquis naſcitur ſulphuratis.

Megan græce magna.

Megas magnus.

Megara: caſtellum ſyracuſanorum.

Megale ciuitas græciæ apud quā primum ludi reperti ſunt.unde megalenſia ꝓ ludis dicitur.

Megæra una de tribus furiis interpretatur iuidia

Magiſtros græce maximus priſ.

Meio as & meio is minxi:quod eſt mingere.

Mel græce ab apibus nominatum probatur. nam apis græce μελισσα meliſſa dicit̃ antea mella de rore inueniebatur in arundinis foliis.Omne autem mel dulce: Sardum uero amarum eſt pro copia abſynthii.priſ. hoc mel addita lis mellis ſicut fel fellis.

Mel melculū facit diminutiuū priſ.

Mælla galliæ fluuius eſt:

Mella græce.μηλα mala latine.

Melan græce nigrum:inde deriuatur malum.

Melancolia dicta ꝙ ſit ex nigri ſāguinis fæce admixta abundantia fellis:græci.n.melan nigrum:fel autem colen appellant.

Melanconia mania eſt.

Melancholicus nigri coloris eſt a melancholia dictus melan græce nigrum fellis dicitur hic & melancholia nigra colera dicitur.

Mella:arbor fructum habens dulcem: unde & dicit̃ quæ uulgo ꝑpter formā & colorē faba ſyriaca dr:hanc græci laton appellant.

Melampus mons uel niger campus.

Melāpous melāpodos græce.hic melampus podū

Melantes lapis dictus:ꝙ melleum & dulcem ſuccum emittat.

Melantus:græce fuſcus.

Melanurus piſcis dictus ꝙ nigram caudam hēat & pinnas:& in corpore lineas nigras.

Melax fluuius qui de theſſalia exit.

Melchiſedech.interpretat̃ rex iuſtus.Rex qa imperauit ſalem:iuſtus ꝓ eo qa diſcernēs ſacramēta legis & euangelii non pecudū uictimas ad oblationem panis & calicis in ſacrificium obtulit.

Melchiani hæretici:qui putauerūt melchiſedech non hominem fuiſſe ſed dei uirtutem.

Mellecrhyſis gemma dicta:ꝙ ueluti per aurū ſincerum transluceat.

Meleſe græce apis.

Meleſias compoſitor cantus.

Meleto græce meditor.

Meletopian græce mel.

Meletontas.græce meditantes.

Meli græce mel.

Meliboea ciuitas theſſaliæ:unde fuit Philoctetes cui dedit hercules ſagittas ſuas.

Meliboea prouincia eſt.

Melibœlis dictus ο τῖμ ἐλῖλτοι βοlσ idest. quia curam gerit bouum.
Melibœus nomen eſt a cuſtodia bouum.
Melicerta palæmon græce latine portunus dictus eſt deus.
Melicraton græci uocant potionem:quæ ex aqua & melle efficitur : quam latini mulſum uocant.
Melicus cantio carminis muſicus.
Melinum metalli genus dictum a melo īſula quæ eius eſt ferax.
Melipepo græcum eſt:& origo eius latinis incerta
Melipſylla genus hærbæ:quā uarro apiaſtrū dicit.
Melimella poma a loco uel a dulcedine dicta.
Melior dictus quaſi mollior:nō durus uel ferreus
Meliuſcula parū melior diminutiuum.
Melo animal quadrupes armatum ungulis:dictus ꝙ ſit rotundiſſimus membro:ut malum. uel ꝙ male captet.
Melo prius dictus eſt nilus fluuius.
Melodia:dulcedo:cantus: ſuauitas uocis uel melo dama uel a conuenientia chordarū tanquā mem brorum:quæ græci τ α μ ε λ η uocant.
Melos ſuaue ſonus dulcis cantilenæ a ſuauitate & melle dictum.
Melodoritis:gratiſſimus ſonus.
Melos una cycladum omniū inſulaꝝ rotundiſſi ma:unde & nuncupata.
Melophos arbor in africa punica ligua uocata ex qua profluit lentus ſuccus:qui a loco hammoni acus nominatur.
Melopeos quaſi carminis factor.
Melopæum:dulce compoſitum.
Melones:genus pomi.hic melo nis.
Melotes.pelles ouium ſordidæ.
Melota:lanuta.
Melotis quæ & pera uocat̄:pellis ē caprina a collo pendēs uſq; ad lūbos præcincta.eſt uero neceſſa ria ꝓprie ad operis exercitiū.Fiebat aūt prius ex pelliculis melonū.ut quidam eſtimant:unde & melotis dicta.
Melota ex pellibus caprinis eſſe dicit̄:ex una uero parte dependens.Alii uero dicūt ꝙ ex pellibus aſpis taxi: qui melus dr̄ fiat unde melota uocatur qua utunt̄ monachi in ægypto ꝓpter aſperitatē
Melpomene tragico proclamat mæſta boatu:mu ſarum una eſt.
Menalia mons orientis:ubi amomum naſcitur.
Memaſteron aprilis menſis tenedum lingua.
Memana ſolaria de cænaculoꝝ parietibus eminē tia a quodam inuentore dicta.
Membra partes ſunt corporis.
Mēbratim:particulati ꝑ ſingulas uices ſingulatim
Mēbrorū oratio:ſenſus uerbis cōcluſus a toto cor pore per ſe nihil efficiens.
Membrana fœmininum a membra uel mēbrum Priſcianus.
Membrana purgamenta dicta quia ex mēbris pe cudū detrahūtur.Sunt autem membrana cādida lutea purpurea.
Memphomai μεμφομαι græce queror.
Memphim ciuitatē ægypti ædificauit Epaphos Io uis filius ubi optimi mathematici fuerunt:ubi uſus chartæ inuentus ē primum.
Memphitis lapis uocatur a loco ægypti:hic tritus atq; in his quæ adurenda & ſecanda ſunt ex ace to illinitus ita obſtupeſcere facit:ut non ſentian tur cruciatus.
Memini totū ꝑteriti tp̄is ē quod ante actā rem in ꝑ ſens reuocat:unde ſemp fere cū pſenti uerbo iun gitur:ut memini me uidere:habet tamē memen to & mementote futurū idest mēte habetote.
Memini inde deriuatur mentio.Memor unde me moro memóras memorabilis memoria memo riter memoriale aliter.Componitur īmemor cō memoro cōmemoras:mens inde cōponit̄ demēs tia.amēs.tia.mētecaptus reminiſcor: cōminiſcor cōmentū:cōmētarius.cōmentor taris:cōmētator trix.tio.priſ.memini illā rē & illius rei dicimus.
Memnō Tithonis & Auroræ filius rex iudæorum fuit uel æthiopiæ.
Memnō memnones græce memnō memnōis di citur latine.
Memnoides aues ægypti appellatæ a loco ubi mē non periit.Ad ſepulchrum enim eius quinto an no dicuntur cateruatim uenire & biduo circūuo lantes poſt unguibus ſe lacerant.
Memorare:ī memoria habere:exponere:referre.
Memoratq ſæpius memoriæ cōſeruādū tradit.
Memorantur pauca:cōmemorantur multa.
Memoror mēoraris depones quādoq; inueniť.
Memorabile:laudandum celebre.
Memoria:eſt rei inuentæ recordatio.
Memor memoris:immemor īmemoris a memo ro uerbo deriuatum corripit penultimam quod ſolum in or deſinens habuit comparatiuum me morior:coniungitur etiam neutro ſed figurate. nam non ſunt communia trium generū quæcū que non faciunt in a pluralia neutra ut pauper: actor:memor:quæ non faciunt paupera:auctora memora:ſicut uetus uetera felix felicia & cætera
Memorioſus qui memoriam habet:memor uero beneficus uel qui defenſionis memor eſt.
Memolicinenos græce incæſtus.
Mena nigra uel iouis filia:quam pagani dixerunt deam eſſe.quæ menſtruis fluoribus præeſſe dice batur fœminis.
Mena næ genus piſcis.menas uero proprium me natis.proprium maris uel duplex ueſtimentum mene dicitur liber:inde menades ſacerdotiſſæ di cuntur bacchi.
Menalus & liceus montes arcadiæ ſunt απoτoῦ μηλων idest bubus qbus plenus ē dictus.priſci.
Menala pluraliter.menalus ſingulariter idē ſigni ficat.
Menalii paſtorales:uerſus loquaces.
Menandros græce menāder dr̄.latine ꝓpriū ē.
Menandriani hæretici:qui ab angelis mūdū abſq; dei cōſilio aſſerunt factum:a menandro mago di ſcipulo ſimonis nominati.
Menceps:mentecaptus.

Mendacium:fingere quod uerum non eſt.
Menda in culpa operis uel corporis:mendum uero mendacium.
Mendaciorꝫ octo ſunt genera:capitale:longeqꝫ fugiendum:quod fit in doctrina religiōis:ad quod nulla cōditione qs debet adduci. Secundū quod aliquē iiuſte lædat & nulli proſit. Tertium quod ita prodeſt alteri:ut obſit alteri quis non ad imūdiciam corporalem. Quartū quod ſit in ſola mentiendi fallēdiqꝫ libidine:quod uerū mendacium eſt. Quintū qđ fit placendi cupiditate de ſuauiloquio:qa nec ipſa ueritas placendi cupiditate enūcianda eſt.his omnibus penitus euitatis ſequit̄ ſextum:qđ nulli obeſt:& ꝓdeſt alicui:uelut cū iniuſte tollēdā alicuius pecuniā qs ubi ſit ſciens neſcire ſe mentiatur quocunqꝫ iterrogāte:qđ fit pro tpali modo. Septimū qđ nulli obeſt & prodeſt alicui uelut ſi nolēs hoiem ad mortē qſitū prodere mentiatur ſiue iuſtus ſiue reus ſit. Nec ſi quiſquā in recte factis noſtris moueatur:ut homo peior fiat qa xpianæ diſciplinæ ē ut neqꝫ de cuiuſq̄ correctōe deſpet̄:neqꝫ cuiq̄ pœnitēdi aditus iterclu dat̄. In his duobus non eſt mētiendū qrenti:ſed potius ſuſcipiendæ & fortiter tolerādæ qlibet incōmoditates: fortiuſqꝫ ꝛndendum nec ꝓdā: nec mētiar. Octauum genus eſt qđ nulli obeſt:& ad hoc ꝓdeſt ut ab immundicia corpali aliquē tueatur:nec hoc mentiendum eſt qa in bonis caſtitas animi & pudicitia corpis ꝑferenda eſt & i malis id qđ ipe facimus eo quod fieri ſinimus maius eſt in his octo generibus tanto minus quiſqꝫ peccat cum mentitur:qto emergit̄ ad octauum tanto āplius qto. mergit ad primum. omne igitur genus mendacii peccatum eſt.
Mendax:negator ueritatis:dictus ꝙ mentem alterius fallat.
Mendum in libris proprie:unde emendare dr̄.nā mendacium in cæteris rebus eſt.
Mendicus dr̄ quia minus habet unde uitā agat:ſiue agat:ſiue quia mos erat apud antiquos egeū os claudere & manus extendere quaſi manu dicere debent.
Mendicare:egere ab aliis neceſſaria quærere.
Menæ: nigri coloris aquilæ.
Mene uero pro an me:uel pro me ergo.
Mene græce luna:unde mēſis uocatus eſt:ide mēſtruus & menſuinus.
Menecus dicit̄ portus iuxta britaniā uel potiꝰ galliam ubi expectāt herculē. Hercules enim menecus dicitur:quia ibi ſolus hēat templum.
Menetus ꝓprium gentis uel loci.
Menetes gubernator gyæ.
Mœnia ſunt muri ciuitatis dicta ab eo ꝙ muniāt ciuitatem qſi munimēta: pluraliter hæc mœnia.
Mœnia interdum dicūt̄ abuſiue oīa ædificia publica ciuitatis :ꝓprie aūt muri :inde mœnio.is.ꝛ.ædificat:munit.
Meniana dicta a meniano collega craſſi qui ea primus inuenit:hæc & ſolaria quia ſola apparent: hæc romani rhipheas dicunt.
Menia græce membranula cerebri uel uentris dicuntur.
Mænades furiæ ſacerdotiſſæ menatis.bacchi.
Menigan græci uocant mēbranā capitis.
Mens uocat̄ ꝙ emineat i anima:uel ꝙ meminit:unde & imemores amētes : qpropter nō aīa ſed qđ excel it i aīa mēs uocat̄ tanq̄ caput eius uel oculus:unde & ipſe homo ſecūdū mentē imago dei dr̄. Ita aūt hæc oīa adiuncta ſunt aiæ:ut una res ſit. Pro efficientiis eni cāꝝ diuerſa noīa ſortita eſt aīa. Dū.n.uiuificat corpus aīa ē:dum uult aīus eſt dū ſcit mens ē:dū recolit mēoria ē:dū rectum iudicat rō ē:dū ſpirat ſpūs ē: dū aliquid ſētit ſēſus ē
Mentē ab aīo antiqui ſeparauerūt. mentē ut ſciat aīum ut uelit:ut poſſit dicere:uel pro uiribus ponitur interdum animus.
Mens eſt pars animæ præſtātior a qua ꝓcedit intelligētia: Ratō uero quidā ē motus animi uiſū mētis acuens:ueraqꝫ a falſis diſtinguens:mens.n.eſt ſenſus aīæ:aīus uero uolūtas ipſius.
Menſam primus dædalus fecit:uocabulum uero a comeſu factum eſt.
Menſale dicitur:qđ in menſa eſt.
Menſa maior cibus.i.doctrina:ſacram ſcripturam ſignificat Auguſtinus.
Menſi ſumus:nauigauimus quaſi mēſurauimus.
Menſis græcū eſt a luna tractū.luna eni græce mene dr̄:uñ apud hebræos mēſes legitimi ex lunæ curſu uocātur quod eſt de noua ad nouam.ægyptii aūt primi ne error cōputatiōis fieret propter ueIociorem curſum lunæ ex ſolis curſu dies mēſis adinuenerunt.
Menſis dr̄ quattuor modis:ab idolo:ut ianuarius a iano:uel a re ꝙ ſit ianua āni. A regibus ut iulius auguſtus:A numero ut ſeptember october.
Menſis nouorum martius menſis qui apud hebreos anni eſt principium.
Menſorium : quod eſt in menſa : ſicut motorium quod eſt in motu.
Menſurnū unius menſis : ſicut diurnū unius diei
Menſtruus a menſe pro menſuus cauſa euphonie. aſſumit t r.
Menſtrua ſupuacuus mulieꝝ ſāguis:dicta a circuitu lunaris luminis:quo ſolet hoc ꝓuenire ꝓfluuium:luna.n.grace mene dicit̄:hæc & muliebria nuncupant̄. Nam mulier ſolum animal menſtruale eſt:cuius cruoris contactu hærbæ moriuntur
Menſtruum tempus unius menſis.
Menſule:paruæ menſæ.
Menſura eſt quicqd pondere capacitate animoqꝫ & longitudine finitur.
Menſura eſt res aliqua motu ſuo uel tēpore circūſcripta.hæc aut corporis aut temporis eſt:proprie autē menſura uocata ꝙ ea fruges metiantur atqꝫ frumenta:humida etiam & ſicca.
Menſura quaſi in paſſiua ſignificatione quicquid menſuratur : deus uero ſolus omniū uiſibiliū & inuiſibilium eſt menſura qui oīa metitur.
Mēta genus hærbæ odiriferæ:cuius genera ſūt ſex.
Menta:agreſtis quam græci calamentū:noſtri uero

nepetam dicunt.
Menta uirtutem habet refrigeratoriam. nam ſuc cus eius cum aceto & ſulphure aguinaciam tollit
Mentitur:qui uult uideri quod non eſt. Qui auté non uolens aliud putat q̃ eſt:non mentitur:ſed fallit:ſicut lapis aliquando.
Mentior & mentio idem ſignificat antiquitus.
Mēticulare:dolis & fallaciis attēptare uel diuiare
Mentiriosus:fallax aut mendax.
Mentor:inuentor.
Mentum dictum ꝙ inde mandibulæ oriātur:uel ibi iungantur.
Menum dictū ꝙ ſit colore nigro.græci.n.nigꝝ me lan dicunt.
Meones lidii q añ a meōe rege meones dicti ſunt.
Meonia labia iuxra fryges.uñ homerus fert̃ fuiſſe
Meonius:homerus dicit̃ a meonia.
Meroros græce ineptus.
Meotis palus ſcythiæ ē ſub plaga ſeptētrionis ī eu ropa:ubi aqua nimio frigore adeo cōgelaſcit: ut paluſtris iter ꝓbeat:inde mæotica deriuatur.
Mæotia uel mæotica ſcythia dicitur a mæotide pa lude quæ ibi eſt.
Mephitis.tis.proprium eſt fetidæ paludis a græco meſitis f in ph mutato.
Mera:ſyncera:manifeſta:pura:probata.
Meraca potio dr̃:meroſum aūt uinum appellatur.
Mercari:emere:nundinari.
Mercatus a cōmertio nominatus:ibi enim res uel emere uel uendere ſolitū eſt.
Mercedarius q.p labore ſibi impenſo dat mercedē.
Mercenarius:qui accipit mercedem:negociator:in ſtitutor.
Mercen rius ab officio dicitur ſicut cærarius: ſagit tarius:oſtiarius.
Mercena rii:ſunt qui ſeruiūt accepta mercede:idē & barones id eſt fortes græce.
Mercedes:præmia:munera:commoda.
Merces:compiendnm:lucrum:emolumētum red ditus
Merces.dis.præmium:merx uero mercis lucrum
Mercimonia:cōmertia.
Mercolion murorum a græco.
Mercurialis:hærba eſt ſimilis ozymo.
Mercurius nepos atlātis ex maia filia. hic tempori bus moyſi.ꝑhibetur fuiſſe multarū artium peri tus:quas & hoībus tradidit:unde poſt mortem deū eſſe uoluerunt mercurius uero ſermo inter pretatur.Nam mercurius quaſi medius currens dicitur ꝙ ſermo īter homines medius ſit.ideo di cit̃ & hermes græce:ꝙ ſermo uel īterpretatio q̃ ad ſermōem ꝑtiet.hermenia dicitur: ideo & mer cibus pēſſe dicit̃:quia inter uendentes & emen tes ſermo fit medius.habere pēnas fingitur:quia ſermo citius diſcurrit:furti magiſter dicit̃ q̃a ſer mo aīos audiētium fallit.Virgā tenet:quia ſerpē tes.i.uenena diuidit. Nā diſſidētes īterpretanti um ratiōe ſedant̃:ob uirtutem quoq; multarum artiū trimegiſtus .i.ter maximus dicitur:capite cāino fingit̃:quia cāis ſagaciſſimus & ꝑſpicax eſt
Mecurius quaſi incrementum kyrios dicitur:quē præeſſe negociis uolūt:uel medius currens uel ſermo diſcurrens.
Mercurius lapidū congeries in cacumīe mōtium
Mercurius dicitur interpres diuum.
Mercules mel album.
Merēdare.i.meridie edere:quaſi poſt prandium Inde merenda cibus qui declinante die ſumitur quaſi poſt meridiem edenda dicta.
Merenda dicta ꝙ pura ſit:quia panis purus daba tur pueris.
Mereo rui:& mereor meritus idem ſignificat ſicut multa alia in eadem ſignificatione protulerunt mereor a te deponēs paſſiuam uim habēs & me reo idem ſignificant:mereo unde mereor merui debuit facere:ſed non eſt in uſu.
Mæreo mæſtus ſum:ſed tamen mæſtus potius eſt nomen.
Mæſtus.ior.ſtiſſimus mæſticia.
Mereri promereri dignus fieri. militare.unde de riuatur meritum.
Merito aduerbium.
Meritus ta tū.cōponitur meretrix unde meretricu la meritoriū meretricalis meretricius meretricor aris.Merere uero triſtari:cum ſilentio dolere.
Mereris dignus.uel triſtaris.
Mererigæ:manifeſte turpitudines ſiue ī gratæ ma culæ.
Meretrices a merēdo ſtipēdia libidinis dictæ: hæc meretrix meretricis.meretricatio fornicatio.
Mergi aues nigræ ab aſſiduitate in aquam mergē di dictæ.unde & cibum quærunt.Sæpe enim de miſſo capite ī profundum tempeſtatum & aura rum ſigna colligentes cum clamore ad littora tē dunt & fugiunt ſicut fulicæ & ardea.Ambr.
Merges a mergo māipulus.uel lignū quo colligi tur meſſis.uel id totum quod meſſor metendo ſi mul mergit.unde & dicitur.
Mergites faſces ſpicarum & lini.priſ.hic mergers gitis.
Meridies ei dictus q̃ſi medidies ideſt medius dies uel quia tunc merus dies eſt ideſt purior:merum enim græce.purum latine.
Meridior aris & meridio idem ſignificat antiqtus quod eſt quieſcere media die.
Meridies:particulæ græce.
Meriopes dicunt græci parum uidentes ī die me ra enim pro die græci dicunt.
Merior turpis uel timidior uel temerior propter fœditatem.
Meriſtæ hæretici iudeorum græce dicti ꝙ ſeparēt ſcripturas omnibus prophetis non credentes di centes aliis & aliis ſpiritibus illos prophetaſſe.
Merizein μεριζειν enim græce ſeparare eſt
Meritū:beneficiū.ꝑmiū:qd̃ quiſq; meretur.
Meritoria loco tabernaria uel ubi fornicationes cō mittunt̃ a merēdo:loca ī qbus fiūt mercimonia.
Merito as at:frequenter meretur.
Meroe inſula niſi:quam medio ſui fluens ad occa ſum facit.habet aquas calidas.

Merois eſt primum clima cæli:
Meropes genus auium.idem & gauli.qui parẽtes ſuos recondere & alere dicũtur. Sunt aũt uirides & uocantur apiaſtær.
Meropes groſſior picus:auis ẽ & uermis & uelox piſcis.
Mæror amaritudo cordis cum ſilentio atq̃ triſtitia dictus ꝙ moueat mentem priſc.
Meror a merco es deriuatur.
Merotheta:domus unguenti.
Merſare:frequenter mergere.obruere.
Merſo as.a mergo frequentatiuum.
Merula genus auis nigrũ.dicta quaſi modula.
Merula antiquitus medula eo ꝙ moduletur. Alii dicunt quia ſola uola.qa mera uolans hæc omnibus locis nigra:in achaia candida eſt.
Merum dicit̃ qcqd nulli rei admixtum eſt.
Merum uinum purum ſignificat.nam meꝝ dicimus quicqd purũ eſt:ſicut aqua mera nulli utiq̃ rei iniecta.hinc & merenda & meridies.
Mes filius aram:a quo meones orti ſunt.
Meſſala quidam perfectus orator cauſarum.
Meſaphat hebraice interpretatur iniquitas.
Meſapus fuit filius neptuni.
Meſſas nunc paniſicus deorum ſignifer.
Meſſe octaua chorda eſt:& interpretatur media ſcilicet inter ſeptem nouem.
Meſſes quaſi tonſas de oibus dictum eſt.
Meſerroth interpretatur excludens.
Meſembria μεσημβρια græce meridiem ſignificat.
Meſembrinos circulus:qui efficit diem medium
Meſſias hebraice:græce chriſtus:unctus latine dr̃
Meſſia:ciuitas phrygiæ nõ longe a troia.Nã miſia prouincia.
Meſſia regio eſt iuxta macedoniã.
Meſida marrubium.
Meſſis a merendo dicta.
Meſſis ſignificat ubertatem & copiam fidelium & conſumatione ẽ ſæculi:meſſores uero angelos.
Meſos græce:medius.
Meſomelia:genus gemmæ nigrioris.
Meſomelia nigra uena quenlibet colorem ſecans per medium.
Meſopicatum:dimidium picatum.
Meſopontus terra iuxta pontũ ſextum clima cæli
Meſopotamia græce dicta ꝙ duobus fluuiis ambiatur:nam ab oriente tigrim habet:ab occiduo euphraten.incipit autẽ a ſeptentrione inter montẽ taurum & caucaſum:cuius merediem ſequit̃ babylonia:deinde chaldæa.nouiſſime arabia.
Meſopotamiam eleuatam uocatam quidam interpretantur.
Meſores ægyptiace iulius menſis.
Meſpila arbor ſpinoſa:dicta ꝙ pilulæ formam habeant eius poma:quamuis minora.
Meſraim filius cham a quo ægyptii orti ſunt.
Meſticia eſt cordis:triſtitia uero uultus.Item mæſticia temporis eſt & fit quandoq̃ ex aliquo accidenti dolore:triſtitia uero uitium naturæ perpetuum.
Meſtica deifica.
Meſtorium:triſtitia.
Mæſtus naturaliter:triſtis uero caſu.Eſt enim natura animi & mentis:ũde metus mæſtus ior mæſtiſſimus.mæſticia.
Meſtouol ciuitas in tribu iuda:ubi :ſepultus eſt Sampſon.
Miſſum:ſectum.ſecatum.
Meta græce de ꝓpoſitio:uel poſt quando ordinẽ ſignificat.
Metabatita græce tranſitiua.
Metalla ut aurum argẽtum æs ferrũ græce dictũ απο του μεταλλαν ꝙ natura ea ſit ut ubi una uena apparuerit ibi ſpes ſit alterius inquirendi Septem ſunt genera metallorum.aurum. argentum.æs.electrum.ſtãnũ.plumbum. & quod domat omnia ferrum.
Metallum eſt ubi exules deportantur ad eruendã uenam marmoraq̃ ſecanda.
Metalloꝝ fæminũ uel humidoꝝ nomina ad menſuram uel ad penſum pertinentiũ plæraq̃ ſingularia ſemp inueniũtur ut aurũ. argentum.æs:electrum.auricalcum.uitrum.plumbum. ſtannum triticum.eruum opiza.faba.lens.piſum.conchis acetum.liquamẽ. mulſum.oleum. Adeo autem hæc ex uſu non ex regula perhibentur:quod quidã propria auctoritate hoꝝ pluralia protulerũt ut frumenta ordea fabæ uina mella.
Metaciſmus eſt quotiẽs uocalis ſequitur m. ut bonum aurum:dictũ α μετα græca præpoſitiõe .i. trans.& κιζο cizo:unde fit μετακιζο metacizo ideſt habitationem muto.
Meta finis circuitus:dicta quaſi menſa a metiẽdo.
Meta ſignum recurſus.
Meta tæ.inde deriuat̃ metor ris.metior itis.
Metafraſis græce interpretatio.
Metaurus fluuius in piceno orit̃.
Metaphora eſt uerbi alicuius tranſlatio uſurpatas hæc quattuor modis fit ab animali ad aĩale ut aligeros conſcendit equos: ab inanimali ad inanimale:ut pontũ pinus arat:ſulcũ premit alta carina:ab inaĩali ad aĩale:ut florida iuuẽta.ab animali ad inanimale: uti neptũe pater cui tempora cana crepanti Cicta ſalo reſonant:magnus cui præpete mento Profluit oceanus & flumina crinibꝰ errant.Sic & aliaꝝ reꝝ noĩa de alio genere ad aliud genus dicentiſſime decoris gratia transferuntur:ut oratio perornet̃.Metaphora autẽ aut partis unius eſt:ut fluctuare ſegetes:quia non poſſumus dicere ſegetare fluctus:aut ãtiſtropha.i.reciproca:ut remigium alarũ:nã alæ nauiũ & alarũ remigia dicuntur.
Metabole iteratio unius rei ſub uarietate uerboꝝ
Metanoea μετανοια pœnitentia & incõſtãtia.
Met.te.pte.adiectiones ſyllabicæ ſunt:adiungunt̃ tm̃ ꝓnomibus:uel diſcretionis cauſa plærũq̃ uel ſignificãtiæ:ut egomet feci & nõ alius.Tute facis pro tuipſe per te & nõ per aliũ: & breuiat̃ te adiecta. Similiter meapte tuapte ſuapte noſtrapte

ueſtrapte:ce etiam ut uiuſce hoſce antiquitus & hoccine:e.in.i.mutato cauſa euphoniæ:ũde qua ſi cum duabus c producitur hocce.
Metalepſis tropus dicta ab ꝺο.ꝙ precedit id quod ſequitur:ut ſcelus expendiſſe merentẽ.ſcelus enĩ pro pœna.Itẽ perſius.Vtq̧ manus chartæ nodo ſaq̧ uenit arundo:per manum uerba:per arundinem litteræ ſignificatæ ſunt.Itẽ mirabor ariſtas: per ariſtas grana:per grana annos ſignificat:
Metamorphoſis græce tranſformatio interpretat̃
Metaplaſmus græce tranſformatio dr̃:quæ fit in uno uerbo propter metri neceſſitatem & licentiã poetarũ.huius ſpecies ſunt. xiiii. proteſis. epentheſis. paragoge. aphæreſis. ſyncope. apocopẽ ectaſis.ſyſtole. diæreſis. epyſinaleophe: ideſt ſynereſis.ſynaloephe.eclypſis.antitheſis. metatheſis. Barbariſmus uero inproſa uitium. In carmine metaplaſmus eſt.
Metatheſis tranſmutatio:cum rem a nobis remouemus alio.
Metatheſis ẽ quæ mittit animos iudicũ in res preteritas aut futuras:hoc mõ Recordamini malorum quæ fecit aut prouidete:quid euẽturum ſit cædes rapinæ.
Metatheſis eſt tranſlatio litterarũ in alienũ locum ut euandere pro euander metri neceſſitate.
Metangiſmonti hæretici iõ ſic dicti: qꝛ αγγειοσ angios græce uas dicitur:Aſſerunt enim ſic eſſe filium intra patrẽ q̃ſi uas minimum intra maius
Metari:conſtituere:locare:mutare:
Metatur dictum:quia mutatur:unde eſt & caſtra metati ſunt:pro mutauerunt.
Metator qui locũ præparat aduentui poteſtatis.
Metator menſionis præparator.
Metator dictus quia caſtra deſignat a metiendo ſcilicet.
Metellus mercenarius a metendo dicitur.
Metere:ſeccare.ſuccidere.priſc.
Meto & metor idem ſignificabãt antiquitus.
Meto is ſui uel meſſem feci ſecundum quoſdam.
Metior tiris menſus ſum.
Metiri.perpendere.menſurare.
Metor aris terminũ pono cõe antiquitus.
Metor aris metatus.
Meticuloſus:timidus metu plenus.
Methymna ciuitas in leſbo abundans uitibus.
Metoche μετοχη græce.latine participium.
Methodus:diſciplina.remedium.
Methodici:medici aliquo oppoſito curantes.
Metonymia tranſnominatio ab alia ſignificatione ad aliam proximitatem tranſlata. Huius multæ ſunt ſpecies:aut enĩ per hoc quod cõtinet: id qđ continetur oſtendit:ut pateras libant:aut contra ut uina coronant:aut per inuentorem id quod inuentum eſt:ut ſine cerere & libero friget uenus aut contra:ut uinum p̃catur Item per efficientẽ id quod efficitur.ut pigrum frigus:quia pigros facit homines.Item contra:ut ſpumantia fræna. hoc exempli cauſa reliqua monſtrabit.
Metra dicta qꝛ certis menſuris pedum terminentur menſura enim græce metrũ dicitur.
Metra inſtituta ſunt pro delectatione aurium:ꝑterea tã apud græcos q̃ apud latinos prius omnia uerſibus condebant̃.Primus autẽ apud græcos pherecydes ſoluta oratione ſcripſit. Apud romanos aũt appius.Omnibꝰ autem metris heroicus prior eſt.hunc Atheſius mileſius fertur primus condidiſſe:uel ut alii putant pherecydes.
Metra uel a pedibus nominata: ut dactylica.iambica.trochaica a dactylo.Iambo trocheo. uel a numero:ut exametrum pentametrum trimetrum nam quos nos ſenarios a numero pedum uocamus:hos græci trimetros dicunt:quia geminos ferunt pro uno:uel ab inuentoribus ut anacreõticum ſapphicum archilochichum ab anachreonte ſappho archilocho.uel a frequentatoribus ut aſclepiadea.nã nõ ea aſclepiades inuenit ſed elegantiſſime uſus ẽ.uel a rebus quæ ſcribuntur:ut heroicũ elegiacũ bucolicum.
Metra uulua.priſc.
Metra græce matrix.
Metreta menſura liquidorũ hẽns ſextarios decẽ a menſura dicta μετρον. metron enim menſurã græci dicunt:licet amphora & quicquid plus minuſue capit mẽſura ſit:tamẽ hoc nomẽ ſpecialiter ſibi aſſũpſit:ꝙ ſit mẽſura pfecti numeri ideſt.x. Notãdũ mẽſurã hebræũ nomen eſſe.
Metræ uuluæ.
Metreos bithynienſiũ lingua october mẽſis dicit̃.
Methrydates rex põti:qui inuenit antidotum methrydaticum:quoddã genus pigmenti eſt.
Metriaſmos eſt medietas:quando rem magnam humiliato uoto dicit.
Mentron μετρον græce menſura.
Metropolis:humilitas inanis:uel reſponſio inãis nuncupatur.
Metropolis ciuitas ideo dicitur:ꝙ ſit caput & quaſi mater cæterarum ſibi ſubiectarum.
Metropolitani a menſura ciuitatũ dicti: ſingulis enim prouĩciis p̃eminẽt:quorum auctoritati & doctrinæ cæteri ſacerdotes ſubiecti ſunt:ſine quibus nihil cæteros epiſcopos agere licet. Sollicitudo enim totius prouinciæ ipſis ſubiecta eſt.
Metuere:timere:uereri.
Metuor te & metuor a te in actiua uoce paſſiuam in paſſiua uim actiuam habet. Abſolutũ eſt cum nõ iũgitur accuſatiuo ſed datiuo:ut tibi metuo deficit futuro infinito ſicut & timeo.
Metus eſt motus animi interior ſubitus factus ex aliqua triſti recordatione ſiue quolibet terrore:
Meuania:pars tuſciæ.
Meuania:inſula proxima hiberniæ.
Meus:a.um.a genitiuo mei deriuatur.a quo meapte meaptim componitur.
Mutuum unde mutuo as.
Mia græce una & myia græce muſica eſt.
Michael interpretatur quis ut deus.Quãdo enim aliquid in mũdo miræ uirtutis fit: archangelus michael mitti perhibetur:& ex ipſo opere nomẽ eius ẽ.qꝛ nẽo ualet facere quod deus poteſt facerẽ

Micare.ſplendere:radiare:uibrare.
Mica dicta quaſi minimũ cadens de pane:
Micheas iterpretatur quis ille quis iſte:commina
tus eſt enim ſamariæ ob cauſam ſimulacrorum
illo modo quo de helia dicitur. Quis eſt iſte uol
uens ſententias.
Miche:quis eſt iſte.
Micenæ ciuitas græciæ:unde agamemnõ plurali
ter declinatur:dr tamẽ mycena ſingulariter.
Micipſa rex fuit numidarum.
Miconus & gyarus nomina cycladarum inſularum ſte
riles:quibus exulabant.
Microcoſmus μεκροκοσ μοσ a græcis homo ap
pellatur ideſt minor mundus nam ſicut mũdus
ex eadem & diuerſa & mixta natura:ſic homo:&
ſicut mundus ex quattuor elementis: ſic homo
ex quatuor humoribus & cætera.
Michronum unius temporis.
Micropſis. μικροψυχοσ: puſilanimis: parui aĩ.
Mictos μικτοσ græce mixtũ uelut eſt poeta cum
introductis loquit̃ perſonis.
Micticon uero imitatiuũ:ĩ quo poeta nuſq̃ loquit̃.
Micturio & mictito a mictu deriuatur.micturio
mingere uolo.
Mictito:frequenter mingo.
Mida quidam rex fuit.
Midas quidam rex fuit.
Midra auri lamina.
Miſuus ideſt conſcius.
Migale ignota beſtia quæ tamẽ cameleon dicitur
uel ſerpens.
Mygdon rex frygiæ:unde mygdoniæ opes.
Mygdonides mygdonis filius uel ex mygdonia.
Mygdonia regio ẽ iuxta troiam. eadem mæonia
uel bithynia poſt dicta.
Migma hebræum eſt:ideſt mixtura: palea minu
ta uel tritura frumento permixta.
Migma μιγμα græce comixtum latine.
Migrare.proficiſci.ire.ambulare.exire.
Milago genus piſcis dictus:qa euolat ſuper aquã
qui quotiens cernit̃ tempeſtas ſignificat̃.
Mille a multitudine dicit̃:unde & millia:qd' græ
ci,mutata littera myriades uocant.pluraliter in
declinabile per omnes caſus & eſt adiectiuum ge
neris omnis millia quoq; pluraliter declinatur ꝓ
prie neutrum.
Mille inde deriuat̃ millenus milleſimus millena
rius. Millies uero & milliarium a millia deri
uantur.
Mille pro multis finitus pro infinito ponitur
Miles dictus:quia mille ante ĩ uno numero erant
uel quia unius ex mille electus eſt.Romulus pri
mus milites ex populo ſumpſit & appellauit.
Miles aut ordinarius aut extraordinarius.priſc.
hic & hæc miles.
Millienarius dicit̃:qui mille militibus p̃eſt:quos
græci chiliarchas uocant.
Mileſia ciuitas uel iſula: ũde fuit mileſius thales
unus de ſeptẽ ſapientibus.
Miletus ciuitas eſt aſiæ: ubi lanæ optime tingũt̃:
unde mileſia uellera dicuntur.
Milite ciuitas eſt iuxta ſiciliã:in quam deſcẽdit ſan
ctus paulus in tyrrheno mari.
Miletos Ioniæ caput.
Miliaria nos dicimus mẽſuras uiarũ:græci ſtadia
galli leucas:ægyptii ſignes:perſæ perſangas Mili
arium uero mille paſſibus terminat̃ dictũ. uaſi
miliadum hẽns pedes quinq; millia. q
Miliſſæ apes.
Militare ſub ſtipẽdiis agere arma portare milito
militas.
Militaris caſtrẽſis hoſtilis.uetus miles.
Militia dicta a multis quaſi multicia:aut a mole
rerum quaſi molecia.huius tria ſunt genera: ſa
cramentum:euocatio:coniuratio.
Milimindrum uulgus uocat pro eo ꝙ alienatio
nem mentis inducat:hæc hærba hyoſcianus ap
pellatur.
Milium genus ſæminis minuti a multitudine fru
ctus dictũ:huius farina cũ ſicca eſt reſtingit:cum
caricis mixta fortiter medet̃.uolentes uero ipſũ
miliũ edere ſignat quidẽ & nõ egerit̃:& replet:
neq; reſtringit.
Miluius piſcis genus.
Miluius pons romæ eſt.
Miluus dicit̃ a molli uolatu uel a molli uoce & eſt
onomatopeion.i.nomẽ de ſono factũ.
Miluus dicitur quaſi mollis auis & uiribꝰ & uola
tu rapaciſſimus: tamẽ domeſticis inſidiatur aui
bus.ſignificat rapacem elatum.
Mimi græce dicti:ꝙ rerũ humanarũ ſint imitato
res:nam habebãt ſuum auctorẽ qui anteq̃ mimũ
agere fabulam pronunciaret:nam fabulæ ita cõ
ponebãt̃ a poetis:ut aptæ eſſent motui corporis
Mimus ioculator.
Mimæ fœmininum ẽ.
Mimologus:qui mimos docet.
Mimographus:qui mimos ſcribit.
Mina quæ græce mna dicitur c.drachmis appen
ditur:& habet.lx.ſiclos:qui faciunt obolos mil
le & ducentos.
Mina hebraice caldaice ſyriace computus dicitur
Minas mons non longe ab epheſo.
Minatur:ĩminet.promittit.pollicetur.
Minator cũ nunciat aduerſa. monitor uero cũ bo
na pronunciat.
Minare:ducere:de loco ad locum promouere.
Minerua apud græcos athena dicitur.i. fœmina:
apud latinos autem minerua uocata quaſi dea &
multarum artium inuentrix ideſt lanificii oliuæ &
fabrice.unde eam artẽ & rationem interpretatur
ideo dicunt eam de capite iouis naſci:quia ſẽſus
ſapientes qui omnia inuenit ĩ capite eſt:in cuius
corpore caput gorgõis fingitur:qa illi ẽ oĩs ꝓru
dentia.qui confundit alios & imperitos ac ſaxe
os comprobat.hæc & titon dicitur propter titõi
da africæ paludẽ:circa quam fertur habitu uirgi
nali apparuiſſe:unde tanto procliuius dea credi
ta eſt quãto minus origo eius innotuit.pallas au
tem dicta uel ab inſula pallene in thracia:in qua

nutrita eſt uel ἀπὸ τοῦ πάλλειν apotoy pallei
ideſt haſturū concuſſione uel ꝙ pallantem gigā
tem interfecit.
Minerua ideſt non moralis.Nam min græce non
erua moralis dicitur.
Minæ terrores clamor.uociferatio altitudines mu
rorum:hæ minæ harꝝ naꝝ:unde minor naris mi
nans:minitor:unde componitur miles miſer iter
minor.
Miniū genus pigmenti plus ī hiſpania abūdat un
de nomen flumini dedit.huius diſtilatio argētū
liquidum gignit.
Mineus enim fluuius eſt galliciæ a colore pigmē
ti dictus quod in eo plurimū inuenitur.
Mineus rubicūdus.
Miniatus rubricatus.
Minyæ populi ſunt theſſali a quodam rege ſic di
cti uel a terra quæ dicit̄ minya:uel ab habitu ſci
licet a rubore:quia capillos rubicundos habebāt
ſicut eſt minium.
Minos iouis & europæ filius rex cretenſium.
Mincius amnis italiæ mātuam preterfluit e bena
co ueronēſi lacu labens.
Mincius hericius
Mingo is xi ctum mingere:urinam facere
Minimus dicitur a nomine monadis ꝙ āte eū nu
merum non ſit alter.
Minime gentium:uiliſſime gentiū omniū idē ho
minum nuſquam.
Miniſter minor in ſtatione ſiue ꝙ officium debitū
manibus exequitur.
Miniſtrat:qui obſequium reddit.Subminiſtrat ue
ro qui ſubſidium ꝓrogat.
Miniſteriū obſequium.
Minitari:frequenter minari.
Minos minoos græce minos minois rex cretenſiū
unde minoia regna.
Minotaurus mōſtrum dictum ꝙ ex homine.i.pa
ſiphe & tauro natus fuerit.caput fuit taurinum.
per cætera homo fuit.
Minotarctos ſtella quæ bootes dicitur.
Minores eē res aliquas aliis dicimus.mīoris uero
æſtimatum uel emptum ſubauditur prætii.
Minor iunior:poſterior magis paruus.
Minorare:minuere.
Minor aris & mino idem ſignificant antiquitus.
Minito uero & minitor ſimiliter frequentatiuum
mino.
Mino as at uulgo ſignificat ducit.
Minturnæ proprium ciuitatis inde minturnēſis.
Minuere minus facere.minorare.
Minuor eris minutus.
Minus nomen & aduerbium comparandi.qđ eſt
deterius.
Minus aduerbiū cū poſitiuo iūctū:qn̄ ſignificat cō
patiuū cōtrariæ ſignificatōis. ut mīus ſtultus pru
dētior & ꝓ nō ponit̄:ut mīus bōus.i.nō bonus.
Minutatim paulatim lente circūſcripte.
Minutal dictū quod fiat de piſcibus oleribuſqꝫ cō
ciſis.
Minutal ſpecies cibi:hoc nomine etiam fragmēta
panis dicuntur.
Minutalia pluraliter modica.
Minutus quadrans:ideſt unus nūmus.
Myoparo barcha ſcapha nauicula.nauis piratica.
Myoparo dictus quaſi minimus paro:ē eni ſcapha
ex uiminibus facta:quæ contecta crudo corio na
uigium præbet.
Myrrha arbor arabiæ:unde mortuoꝝ corpora cō
diuntur ne uermibus putreſcāt. habet enim gut
tam nauantem.
Myrrhā unguētū pigmētum uel genus odoramē
toꝝ:inde myrrhatū.
Myrrha & aloe hærbæ ſunt.
Miramur opera:admiramur uirtutes.
Miror illum illius & illo.
Miraculum ut ſuſcitare mortuū.Mirabile uero ut
ī aqua ignem accendi:auriculas hominem poſſe
mouere.
Mirabilia audi.Apud garamātes eſt quidam fons
tam frigidus diebus:ut nō bibatur:tā feruidus
noctibus:ut non tangat̄.lignum cuiuſdam ægy
ptiæ ficus in aqua prius mergitur & poſt aliquātu
lū ſupnatat.poma in terra ſodomoꝝ gignunt̄ &
ad maturitatis ſpeciem ꝓueniūt ſed morſu preſ
ſuqꝫ tēptata in fumū & fauillam corio fatiſcente
uaneſcūt.In cappadocia equæ uento concipiūt &
trēnio ſeu decēnio uiuūt.In tilo indiæ iſula nul
la arbor tegmine foliorū ſpoliatur.In epiro fons
ē in quo faces ut ī cæteris extingunt̄ accēſæ:ſed
nō ut in cæteris accēdūt̄ extinctæ. Deaſbeſto.py
rete.adamante magnete.
Mirandina bithynia olim uocata eſt.
Mire:egregie excellenter.
Myrrhine μυρρινη græce myrtus.
Myrrheum amarum.myrrha perfuſum.
Myrias græce una de decem ſibillis.
Myrias una hoc ē decem millia
Myriades plura dena millia.
Myrrhinū genus optimi uitri & ſaphyrini coloris
inde myrrina uaſa dicuntur.
Myrrhina potio diuina:quæ a græcis nectar dicit̄
Myrica quam latini tamaritiū uocant ex amaritu
dine noiata.guſtus eni eius nimis amarus ē hæc
in ſolitudine & humo amara naſcitur.
Myricæ generis fœminini uirgulta humillima.
Myrites gēma eſt dicta ꝙ ī ea myrrhæ color ſit cō
preſſa autē uſqꝫ ad odorē nardi ſpirat ſuauitatē.
Myrſylon quæ & balauſticon ideſt centifolia.
Myrmidones gēs græca dolopes dicti ꝓpter aſtu
tiam:quaſi myrmicæ græce.i.formicæ.uel a myr
midone duce iouis & eurimenes filio.
Myrmidones:doloſi ſunt.
Myrmicæ grecæ formicæ.
Myrmicoleon aial maius formica dctū quaſi for
mica & leo:uel formicarum leo:abſcōdit enim ſe
in puluere & uenientes deuorat.
Myrmicites gēma:quæ formicæ reptantis effigiē
imitatur.
Mycon es fantaſiæ miratores.

Myroplaſion græce in numeris unum uocatur.
Myropolion græce dicuntur ſtationes:ubi pigmē ta uænundantur.
Myropola unguentarius:qui unguenta portat.
Myrobalanū incenſum dictū:qa fit ex glande odo rata uel ex grandi odoratu latine ſeplaſum dicit.
Myrtus tēperatiuæ uirtutis eſt ut diſſoluta mēbra conſtringat:ſignificat eos qui proximis compati untur per conſolationem.
Myrtus ſpecies arboris bōi odoris amari dicta eo ꝙ ſit magis littorea.hinc & a græcis myrene dici tur.medicorum uero libri appellatam eam dicūt a mulierum neceſſitatibus plurimis.
Myrta pluraliter.myrtum ſingulariter.
Myrteuſ de myrto.myrtetū uero ubi myrti naſcūt
Myrtoum mare dictū a mytili lapſu ꝙ illuc ab oe nomao præcipitatus ſit.
Myrteus.equus eſt preſſus in purpura.
Mirtum bene olens.
Myrū mirabile cōponitur quaſi mihi rarum : uel multum rarum : inde miror aris unde mirabilis ior.liter:miraculum cōponit mirifico admiror.
Miſſa tempore ſacrificii eſt : quando cathecumini foras mittuntur clamante leuita:Si quis cathecu minus remanſit:exeat foras:& ide miſſa quia ſa cramentis altaris intereſſe non poſſunt:quia nō dum regenerati ſunt.Ordo autem miſſæ uel ora tionum quibus oblata deo ſacrificia conſecrant primum a ſancto petro ē iſtitutus:cuius celebra tio uno eodēq; modo ē in uniuerſo pariter orbe. Orationem dominicā iccirco mox poſt precem dicimus:quia mos apoſtolorum fuit ut ad ipſam ſolūmodo orationem oblationis hoſtiam conſe crarent:& ualde mihi inconueniēs uiſum eſt ut p cem quam ſcolaſticus cōpoſuerat ſuper oblatio nem diceremus & ipſam orationem quā redem ptor noſter cōpoſuit ſuper eius corpus & ſangui nē non diceremus:ſed & dnica oratio apud græ cos ab omni populo dicitur: apd nos uero a ſolo ſacerdote.Miſſæ totū officium:ideſt ordo:i quat tuor diuiditur ſpecies.precationes.orationes.po ſtulationes.gratiarū actiones:quicqd.n.agitur in officio miſſæ anteq̄ oblatæ ponantur ſuper alta re precatio nomiatur:quia precantur bona popu lo.quicqd ab hora fit:qua ſecreta canitur uſq; ad agnus dei oratio dicit:& oratio quæ poſt agnus dei dicitur poſtulatio appellatur:quod autem i fi ne miſſæ a populo reſpōdetur deo gratias:gratia rum actio nominatur.
Miſahel qui populus domini ipſe & miſach q iter pretatur riſus uel gaudium.
Miſcere:turbare:confundere ſimul fundere.
Miſceo ſces miſcui mixtus:ſed melius ſecundū re gulam priſciani miſtus.
Miſcitare:frequenter miſcere.
Miſcillani cōmiſtitii.
Miſcilaneum cōmiſtum cæna gladiatorum.
Miſer infelix dictus a miſeret imperſonale:uel mi nus aptus.inde miſereor.rimus miſeria.
Miſelus diminutiuum.

Miſereor reris & miſereor aris cōponit miſericors corditer.cordia.
Miſereor tui & tibi dicimus deponens eſt : actiuā uim habet:pro miſero : ūde miſeret & miſeretur imperſonalia.
Miſereor aris accuſatiuo ſeruit:unde miſeratus.
Miſereor reris miſertus indoluit.ignouit. miſeri cordiam fecit.
Miſeret me te ſe dicimus.
Miſerabilis cui miſereri debemus. Miſericors ue ro qui miſeretur corde: uel qui miſerum.i.cōpa patiens cor habet erga alium'.
Miſellus:qui miſer:aut minor eſt:aut mortuus di minutiuum.
Miſerandum:dolendum.timendum.
Miſeratus:miſericordiam habens doluit.
Miſer dictus ꝑprie:q omnē felicitatem amiſerit.
Miſeremur quantum neceſſe eſt.Miſereſcimus ue ro rogati.
Miſericors uero a compatiendo alienæ miſeriæ di ctus:hinc & appellata eſt miſericordia : ꝙ miſerū cor faciat dolendo alienam miſeriā:in deo uero ſine cordis miſeria miſericordia eſt.
Miſerere eſt bene uelle:miſerationis uero bene fa cere eſt:miſeratio enim dicitur quaſi miſericor die actio.nam miſericordia affectus cordis tan tum eſt.
Miſeria calamitas.labor caſus aduerſus.
Miſerum adhuc uiuentem dicimus:miſellum ue ro mortuum.
Miſenus mons a miſeno uiro dictus.
Miſenum ciuitas ſiciliæ.
Myſius fluuius quidam.
Myſia prouincia eſt europæ quā danubius inclu dit a meſſium prouentu dicta.unde horreum an tiquitus dictum græce.
Miſſina græce latine mirifica.
Miſſius qui mittitur.
Miſſilia hoſtilia tæla quæ mittuntur.hoc miſſile lis a præterito miſi dicitur.
Miſi a mitto tis præteritum:unde miſſus ſa ſum: unde miſito tas frequentatiuum.
Myſterium græce dictum.ꝙ ſecretam & recondi tam habeat diſputationem.
Myſticum græce ſecretum ideſt corpus & ſāguis chriſti.
Myſta græce myſterii auctor.Symyſta uero aliqs ab eo eſt.ſiue qui conſcius myſterii eſt.
Miſtra odia menſura.
Miſtum confuſum concretum.
Mitere.dirigere.ponere.
Mitte pro dimitte.
Mitto tis miſi miſſum.
Miteſcere: quieſcere.qui cedit improbitatibus & non deſiſtit mitis fieri.
Mittier pro mitti duæ breues pro una longa ſicut populariter pro populari.
Mychicon fabulare græce.mychos enim fabula.
Mitificat.mitē facit.mitigat.
Mitigare cōpeſcere.ſedare.miſericordiam facere.

Mitis communis ē mediocris.humilis .hic & hæc mitis & hoc mite.
Mitis eſt q pietate nō contradicit ſentētiis diuinis quæ in ſua peccata pro feruntur.neq; illis dei ſermonibus:quos nondum intelligit: ſed tñ nullum beneficiū præſtat ei:cui non contradicit nec reſiſtit.miſericors uero ita non reſiſtit:ut propter eius correctionem ita faciat:quem redderet reſiſtendo peiore.
Mitis maturus.
Mitis:lenis : & ad ſuſtinendam iniuriam patiens ꝑ quaſi mutus.
Mitis mitior tiſſimus.
Miteo mites:unde miteſco cōponit̄ mitis mitigo
Mitulus piſcis genus digeſtibilis.
Mythos græce fabula:hic mytologiarum liber.
Mitra frygium pileum:ideſt tiara eadem & citharis uel metalla.
Mitra funis eſt:quo nauis medio cingitur.
Mitre cappadocum lingua october menſis.
Mitridax lapis eufratræ ſole repcuſſus coloribus micat uariis.
Mixtum:confuſum concretum.
Mia græce latine mina dicit̄ quæ habet.lx.ſiclos qui faciunt obolos.m.cc.
Mna habet libram unam & ſemiunciam:qui ſunt ſolidi.lxxy.
Mna duas libras & ſemis appendit.
Mnaſiterna urna aquæ ideſt urceus.
Mnema græce monumentum dictum ꝑ pter recordationem defuncti.
Mneſtheus unus de pricipibus troianis.
Maob & Amō filii loth a quibus moabitæ & amanitæ nati ex filiabus eius.
Moab interpretatur ex parte:amon filius generis mei:uel ut in hebræo eſt filius populi mei.
Mobilis motioni habilis
Mobilitas motus celeritas qſi mouilis a motu dr̄
Mocum:ſimile eſt fabæ legumen eſt.
Moderare:temperare.cohercere.cōpeſcere.
Modero & moderor idem ſignificat antiquitus.
Moderatur.frænat.gubernat.ſub cōditiōe habet.
Moderatus:mediocris leuis cōmunis.
Moderatus tior tiſſimus.
Moderate modeſte.parce.æquo animo.
Moderatio irrephēſio. auaritiæ fruēs liberaliter.
Modeſtia.manſuetudo. uerecundia. Modeſtiæ ꝑtes ſūt frugalitas.pudor.caſtitas.
Modeſtus dicitur qui nec iraſcitur.moderatuſ uero a modo & tempore nec plus quicq̄ nec minus faciens.
Modi a motu dicti ꝙ unus moueatur in alterum.
Modi ſunt diuerſæ inclinatiōes animi uarios eius affectus demōſtrantes.hos ſequitur uaria declinatio uerbi.Sunt aūt quinq;.indicatiuus.imperatiuus.optatiuus.coniunctiuus.infinitiuus.
Modicus moderatus.a modo enim deriuatur: nā modicus pro paruus abuſiue dicitur.
Modicat uel modificat temperat.
Modius a modo dictus:eſt autem menſura librarum.xliiii.ideſt ſextariorum uiginti duorum cuius numeri cauſa a moyſe ab hoc inuēta eſt: quia in principio deus uiginti duo opera fecit.i.materiam infōrmē angelos.cælos ſuperiores.terram. aquam.lucem.& aerem.prima die.Secūda firmamentum ſolū.Tertia die quattuor.maria fæmia. ſationes.& plantaria.Quarta tria.ſolē & lunam & ſtellas.Quinta tria piſces.reptilia aquarum & uolatilia.Sexta die quattuor.beſtias.pecudes reptilia terræ.& hominem.Et quia uiginti duæ generationes ſunt ab adam uſq; ad iacob & uigiti duo libri ueteris teſtamenti & uiginti duo elemēta:q̄uis.n.aliæ gentes huic mēſuræ:uel adiiciāt ignoranter uel detrahāt.apud hebræos conſtitutio diuina tali ratione ſeruatur.
Modius eſt cui arbor nauis inſiſtit ob ſimilitudinē menſuralis uaſis dictus.
Modi artis muſicæ ſunt octo.lydius. hyppolidius frygius.hyppofrygius.dorius.hippodorius: mixolydius.hypomixolydius.
Modix:chorus.
Modo pro nunc uel pro tantummodo.
Modditio quoddam aīal i gange maius elephāto
Modus.obſeruatio:finis uel termīus. tropus.τρο πος græce dicitur.
Modus ūde modius modulus:modulor laris. modulamen.Merula quaſi modula.
Moderor raris moderamen componitur modernus modernitas modicus imodicus.commodus commodo as:a quo accommodo as
Modo:unde cōponitur a modo poſtmodum quēamodum quomodo quodāmodo multimodus.
Modulatur:librat cantat.
Modulatio:dulcedo.ſuauitas.uocis.
Modulo & modulor idem ſignificat antiquitus.
Modulamina cantiones.ſuauitates.
Mœchus quod eſt adulter per œ ſcribitur.
Mœchatur:adulteratur.
Mœnia tutamenta urbis per œ ſcribitur priſcianus pluraliter ſemper declinatur.
Mœnio is niui:mœnia conſtruo:uel tale aliquid.
Mœnicare:communicare:
Mœri pro muri.Virg.
Mœſiia ciuitas phrygyæ.
Mœfora interrogatio.
Mogilalus:mutus.
Mos ægyptiace aqua:unde moſes.
Muſa muſicus ca cum.muſica priſc.μοῦσα. græci nos muſa.
Moſes dicitur.aquaticus:quia de μῶσ aqua de qua ſublatus eſt dicitur.
Moſes interpretatur ſumptus ex aqua.inuenit.n. eum ad ripam fluminis expoſitum filia pharaonis quē colligēs adoptauit ſibi:unde ſic dictus ē
Moſes interpretatur aſſūptio uel liniēs.
Moſchos μοσχοσ græce uitulus.
Mœchia μοιχεια adulterium.
Mola a rotunditate ſui uocata quaſi mala pomorum.ſic & græci.
Molares ultimi dentes qui confracta a prioribus

molunt:unde molares dicunt: hi ſūt maxillares.
Molaris lapis in parietibus utilis: quia eſt quædā pinguior natura eius duraq; & aſpera ex quo mo le fiunt:unde & dicitur.huius genera ſunt quattu or.albus.niger.permixtus fiſtuloſus.
Mola far cū ſale erat.
Molaris quando adiectiuū eſt cōmune. pro dente uero maſculinum eſt.
Mola uel molares ſignificat uolubilitatem huius ſæculi.
Molæ pro dentes maxillares dicuntur.
Molle tenerum.fragile ſinuatū.blādū.iucundum.
Molere.frangere.cōterere.a mola.i.lapide dictum unde molendinus a molēdo dictus .i. molinus.
Moleſtus.inuſitatus grauis.
Moleſte.indigne.grauiter.
Moleſtor aris atur.iniuriam facit.
Moles:magnitudo.uaſtitas.congeries. hæc moles lis difficultas.
Moliri.conari.diſponere parare & aliud cum mora agere.
Molior liris litus.priſc.molio pro molior.
Molimina:cōatus artificia a moliēdo dicta hoc mo limen.molitio diſpoſitio.cogitatio.
Mollire.mulcere.linire.blādiri.temperare.mollem facere.
Mollio lis liui actiuū.molior liris paſſ.
Mollis dictus ꝙ uigorem corporis dedecoret & q̄ſi mulier molliat.hic & hæc mollis & hoc molle.i de mollicies ciei.effœminatio.
Mollis:imberbis.lenis.effœminatus :iucundus: blandus.Mollis ior.iſſimus.molliter.
Mollio is inde molliſco mollimen mollicies.unde mulier muliercula muliebris.briter cōponit mol liſico as & miluus.
Moly μωλα indeclinabile cuius poſterior ſyllaba breuis ſit: eſt autē hærba & flos albus.
Molliarcere:extrahere.parcere.
Molycina ueſtis quæ albo ſtamine ſit: quā alii mal bellam uocant.
Molo lis lui multū debuit facere.
Molo conterere ſignificat.
Molo lis dicitur a mola:unde & molaris & molen dinus molendinaris cōponitur emolo emolis un de æmulus pro inuidus unde æmulor ris a quo emulumentum.
Molo lis ideſt mando dis.
Malache agria μαλαχη αγρεῖα mala agreſtis.
Molochites lapis ſpiſſus uirēs a colore maluæ dī.
Molochius lapis uiridis & grandis.
Molocrus:morbus quē græci molion dicunt.
Molorchus paſtor quidā qui hoſpitio ſuſcepit her culē dum necauit nœmeū leonem.
Moloſi dentes molares.
Moloſus canis ruſticus.
Moloſſia epirus prouīcia græcie prius a moloſſo fi lio pyrrhi & ādromachæ dicta moloſſia chaonia.
Moloſſus pes dictus a ſaltatione moloſſoꝝ quam exercebant armati.conſtat ex tribus longis ſylla bis ut æneas.

Moloch idolum amnitaꝝ fuit.
Momētū minimū tempus a motu ſydeꝝ dictū qua ſi mouimentum.
Momētū dictum a temporis breuitate ut in aliqua mora nullo modo producatur
Momentaneū:incertū.uarium.uolubile.mutabile uel ad momentū factū tranſitoriū non durabile ir ritamentū & uanum.
Momentū:ſtilus a quo momētana quia cito admo dum ſtili inclinat:ſumpſit nomen.
Momētana duabus lancibus & uno in medio ſtilo librata æqualiter conſtat dicta ꝙ parua modicaq; pecunia in ea ſolita ſit appendi.
Monas græce unitas:ſimiliter & enas. Sed monas ꝓprie ipſa unitas eſt: ex qua omnes numeri ꝓce dunt:principiū quippe & cā eſt totius numeroſi tatis.enas uero eſt ipſa unitas ſubſtantiarum ſiue in ſupereſſentiali eſſentia:quæ deus ē ſiue generi bus ſiue in formis & ſimpliciter ī oībus quæ unā eandemq; participant eſſentiam.
Monocaſmū genus uehiculi dictum ꝙ ab uno iu mēto ducatur.
Monachus græce ſingularis.monos enim ſingula riter.Monachorum ſex ſunt genera: tria optima reliqua teterrima primum cœnobitarū κοινοβυτων ideſt commune uiuentium. Secundum he remitarum qui deſerta inhabitant. Tertium ana choritarum:quæ optima ſūt. Quartum genus te terrimorū: qui ſe imagine anachoritaꝝ blandiun tur.Quintū circuncellionum:qui ſub habitu mo nachorum circūquaq; uagantur. Sextum q̄d per anania & ſaphyrā pullulauit .i. ſarabarthæ q̄q; ab eo ꝙ cœnobiali diſciplina ſemetipſos ſequeſtrēt ſuaſq; liberi appetunt uoluptates. abuſiue cænui tæ dicti ſunt lingua ægyptiaca. monachorū quat tuor ſunt genera. primū cœnobitarum ideſt mo naſteriale militans ſub regula uel abbate. Secun dum anachoritarum ideſt heremitarum qui diu turna pugna contra diabolum ſecūdum multoꝝ ſolatia docti pugnare ad ſingularē pugnam here mi inſtructi ſine conſolatione alterius ſola manu uel brachio contra uitia deo auxiliante carnis uel cogitationum pugnare ſufficiunt.Tertium eſt te terrimū genus ſarabartaꝝ qui nulla regula appro bati adhuc operibus ſeruientes ſæculo fidē menti unt deo per tōſuram qui bini aut terni uel certe ſinguli non dominicis ſed ſuis incluſi ouilibus ꝑ lege eis deſideriorum uoluptas eſt. Quartum ge nus dicitur gyrouagū:qui tota uita ſua per diuer ſas prouincias ternis uel quaternis diebus per di uerſorum cellulas hoſpitantur.
Monachus græce dicitur quaſi monos ideſt unus achos.i.triſtis.
Monaſterium:monachoꝝ habitatio:nam monos unus ſteron habitatio dicitur.
Monarchæ ſunt qui ſingularē poſſident principa tū:qualis alexander apud græcos & Cæſar apud romanos.hinc monarchia dicitur unius principa tus.monas quippe ſingularis græce αρχη archæ principatus dicitur.

o

Monedula auis quædã quaſi monetula dicta quia cum aurũ inuenit aufert & occultat.

Monet qui præcipit:admonet uero qui quod exci derat ad memoriam reducit.

Monemus futura:admonemus præſentia: cõmonemus præterita.

Moneo nes nui moneor monitus tor trix mõitio: monimentũ mouimẽtũ mouimẽ moneta monetarius.componitur admoneo præ.com.ſub.inde cõmonefacio.

Moneta eadẽ & trutina dicta: ꝙ admonet ne qua fraus in metallo uel in pondere fiat locus ubi denarii fiunt inde monetarii dicuntur.

Moneta ſimilitudo.

Monycus gigas qdam theſſaliæ.

Monile ornamentũ ex gẽmis:quod ſolet fœminarũ pendere collo.dictũ uel a munio uel a munere plærunq; oẽ ornamentũ muliebre ſignificat

Monimen monitio.

Monimentũ amoris pignus.

Monocerõ græce latine unicornis dicit᷑: eo ꝙ unũ cornu habeat in media fronte.monos enim græce unum κερoτα cornua.

Monocerus ſignificat chriſtum uel ſanctos: quí tenent unicum dei uerbum.

Monocẽtaurus nomẽ ſumpſit ex tauro & homine

Monocẽtaurus:hõ caput habens bouis.

Monodia græce cum unus canit:quod latine dicitur cincinium.

Monogamus dicitur quia uni tantũ uxori nupſit: gamos,n.græce nuptiæ:inde monogama uidua ſemel nupta.

Monodian:longum carmen.

Monometrũ:uerſus unius pedis.

Monoplima ſtatio ubi una res uenditur.

Monopolium:pigmentalium.

Monoptota:nomina dicta ꝙ uno tantũ caſu utuntur:ut frugi.Nã monos græce unus.ptoſis caſus. Monoptota uero ſunt: quæ ꝓ omni caſu una tm̃ terminatiõe fungũt᷑:ut gumi neq̃.quot.tot.& literaꝝ nomina.a.b.c.uł numeroꝝ:ut q̃ttuor quinque,& barbara ut iob.monos græce ſolus.

Monois ſingulis.

Monoſceniũ:genus carnis.

Monoſticon:opus unius uerſus.

Monoſyllaba pars oratiõis ſi naturaliter longa fuerit ut tres circunflectitur: ſi uero naturaliter breuis:ut uir aut poſitione longa ut ars acutum accẽtum habet.

Monoſyllaba præpoſitiua fere oſa habẽt grauẽ accentum niſi differentia prohibeat.

Monotaſmon:luſeus.

Monotanus:rigidus.

Monſtrum eſt ꝙ extra naturã naſcitur:dictũ a mõſtrando.

Monſtra dicta ꝙ nos moneant in futurum:abutitur tamen.

Mõſtruoſũ inuſitatũ ſimile a mõſtro cõtra naturã.

Mõſilicis urbs uenetiæ.

Mõſtranſelis:equus deteſtabilis.

Mons dictus a mouendo per cõtrarium:uel motũ non habens:inde monticulus.

Mons ſignificat ſupereminentẽ charitatem chriſti uel iuſtitiam.

Mõs ſignificat dominiũ uel iuſtitiam uel ẽcleſiã.

Mõtanus na num.cõponitur mõticola.

Montigena:mõtiuagus.mõtuoſus.

Monſtrare.oſtẽdere.indicare.

Mõtana circũcaſtella in montibus poſita.

Mõtanus dicit᷑ a mõte uelut lupus de montibus.

Mõtani hæretici dicti ꝙ tẽpore ꝑſecutionis ĩ mõtibus latuerũt.uñ ſe diuiſerũt a catholica eccleſia.

Mõtes ſunt tumores terraꝝ altiſſimi dicti ꝙ ſint eminẽtes:Colles uero iuga montium.

Montes ſignificat apoſtolos uel ſanctos ĩ celſitudine uirtutũ:& in mala pte hæreticos diabolos.

Montuoſa:arida.macra.aſpera.uel inculta:montibus plena.

Monumenta:memoriã dicta:eo ꝙ moneant mentem annales libri hiſtoriæ.

Monumentum nunc ſepulchrum:nunc hiſtoriaꝝ geſtarum ordinem demõſtrat.Monumentũ autẽ dictum ꝙ mentẽ moneat: uel ad recordationem rei ſcriptæ.

Mopſus nomen proprium.

Mora:poma ſunt agreſtia uel de arbore celſa.

Mora impedimentum,uel tarditas.

Mora ẽ quæ impedit.tarditas quæ ĩpedit᷑:inde mora in te:tarditas in homine.

Mora ræ.unde morula diminutiuum.

Moror aris.componitur emoror demoror.cõmoror imoror. A mora mos moris.inde moſculus moratus moroſus morigerus ror.aris.moralis.

Morari:ꝓtellare.differre ꝓtrahere.moram facere.

Morator.ceſſator:ſegnis.piger.

Morale eſt ubi morũ informatio continet.

Moros græce μοн dicitur.

Moralis intelligentia ẽ quæ de moribus diſputat.

Moralis dicitur: per quẽ mos uiuẽdi honeſtus appetit᷑:& inſtituta ad uirtutẽ tẽdentia præparãtur hic & hæc moralis & hoc morale.unde moralitas

Moragiis:nutibus longis:

Moraſtin ũde moraſtitẽ ciuitas uel uicus paleſtiæ.

Morbi generaliter oẽs paſſiões corporis ſignificãt: dicti ꝙ ex eis mors naſcatur:ũde morbidus ideſt morbo datus:& morboſus.i.morbo plenus.

Morbus regius:genus quoddam morbi: inde dictus quia potior & deterior ẽ cæteriſ uel ut quidã putant quod uino bono:& regalibus cibis faciliu s curetur.

Morho:ideſt homicidium in abſconſo:in lege longobarda.

Mordere:rodere:detrahere.lædere.maledicere.

Mordeo es.mordeſco.

Mordax.cior.ciſſimus.aciter.citas.

Morſus ſus unde mors:a qua mortalis mortalitas componitur ĩmortalis:morticinus: inde morior reris: unde moribundus.componitur emorior cõmorior A morte componitur mortifico.a mordeo dicitur morbus uel componitur mordẽs mẽ

bra uel mortis uia.
Mordicus:quaſi morſu tenens uel mordaciter.
Moreni:gens iuxta britãnos.
Mores:uiuendi cõſuetudo.
Morhoſis : tranſſormatio.morſe μορφη .n. græce forma dicit̃:hinc eumorfos.i.beneformatus.
Morgnicaph.i.quarta pars in lege longobardoꝝ.
Moribundus:morienti ſimilis.
Morigera:moribus concordans.
Morigerare:mores gerere.
Morigeror aris.
Morina quæ diuina appellat̃ potio : a græcis faler num uinum.
Morio amens.
Moron græci fatuum dicunt.
Moriones uulgo dicũtur fatui : non multum a pe coribus diſtãtes:morio a morte uocatus:eo ꝙ nõ uigeat intellectu.
Morior deponens abſolutũ eſt:morior & orios ſe cundũ tertiã & quartã cõiugationẽ declinauerũt antiqui morior moreris & moriris: nunc aũt ſecũ dum tertiam morior moreris.
Moror:morã facio.cõmune eſt abſolutũ aliquãdo ut moror te.& moror a te:& ut quid moror.
Moroſus:difficilis.faſtidioſus.quærulus . tardus.
Mors dicta quaſi amara:uel a marte.ul̃ a morſu pri mi hoĩs:quia uetitæ arboris pomũ mordens mor tem incurrerit.
Mors priuatio ẽ uitæ.Sicut autẽ tenebræ nihil ſunt ſed ubi lux non eſt tenebræ dicuntur: ita nihil eſt mors ſed priuatio uitæ hoc nomen accepit.
Mortariũ dictũ ꝙ ibi ſemina iam ĩ puluerem reda cta mortua condantur.
Mortariũ dicit̃ a morte & tero : quicquid enim ibi teritur ſæmen uel hærba.moritur.
Morticinũ dr̃ in quo aĩæ ſanguinis ĩmortuus eſt.
Morticina de mortuis dicunt̃.mortalia autẽ uiuẽ tium.Morticiniũ qđ ab hoĩbus nõ utit̃.eo ꝙ nõ occiſoꝝ : ſed mortuoꝝ aĩalium eſt morbida caro: nec apta ad ſalutẽ corporis:cuius cã ſumitur : pri uſ qdem obſeruatũ,ppter unitatẽ duoꝝ parietum Sed nunc quis chriſtianus obſeruat: ut turdos ul̃ minutiores auiculas nõ attingat:niſi quaꝝ ſãguis effuſus eſt:aut leporẽ non edat:ſi manu a ceruice percuſſus nullo cruento uulnere occiſus eſt.
Mortiferum dictum ꝙ ferat mortem.ut uirus.
Mortuus:defunctus.
Morunt pro mouerunt:ſicut moſſes,p mouiſſes.
Morus a græcis uocata quam latini rubrum appel lant:eo ꝙ fructus uel uirgulta eius rubeat : cuius fructu fames paſtorum in deſerto fouet̃ cuius fo lia ſerpenti ſuperiecta feruntur interimere eum.
Morus ſpecies arboris cuius poma ſtomacho uti lia ſunt:eo ꝙ refrigerent.
Morus arbor:mora uero eius poma ſunt.
Mos : lex quædam eſt uiuendi nullo uinculo aſtri cta:ſiue lex non ſcripta.ſed tantũ uſu æui retenta.
Mos eſt uetuſta probata conſuetudo ſiue lex non ſcripta.
Mos qđ in ciuitate ſolitum ẽ fieri:hic mos moris.
Moyſes q legẽ ſcripſit filiis iſrael:unde moſaica lex.
Moſoch filius iaphet.ex quo cappadoces perhibẽ tur exorti.unde urbs apud eos moſocha dicitur.
Moſilon emporum:locus eſt in quo nilus emerge re uidetur.
Moth aquæ ſunt ubi populus domino cõtradixit: moyſes offendit dominum.
Motare frequenter mouere.
Molire:conuertere.uiolare.aut ſemitruncare:uel ſi ne cornibus facere.
Motorium dicitur : quod in motu.ſicut menſoriũ quod in menſa:collarium:quod in collo priſc.
Mouere:uoluere:curare tractare.
Moueo ues moui motus ta motum actiuum eſt in de motus tus motio . unde mons cum ſuis deri uatiuis.
Monſtro monſtras monſtrum mobilis mobilior liſſimus liter . litas : unde componitur immobi lis.moto as componitur admoueo.per com.præ. ſub.re.di.am.
Mox:non multo poſt uel ſtatim.ex inde.aduerbi um temporis.
Mozel moretanea.
Mozica quaſi modica unde mozus.z.pro.d.ſicut ſolent itali dicere hodie pro hozie:Nam antiqui hozie dicebant.
Mucales dactyli palmarum.
Mucida dicuntur fruſtra panis mucorem habẽtia & lãuginem propter uetuſtatem.
Mucor quædam lanugo quæ naſcitur ĩ uetuſto pa ne unde mucidus panis dicitur.
Mutius proprium cuiuſdam q omnia patiebatur.
Mucro non tm̃ gladius eſt:ſed cuiuſlibet tæli acu men:dictus a longitudine:nam μακρὸν macrõ græci longum uocant.hic mucro onis.
Mugillatio:tarditas.
Mugillaris mutus a mugio.
Mugire neutrũ.,pprium bouis.
Mugillis piſcis uelociſſimus eſt inteſtina ingredi ens.Mugillis ĩde dictus ꝙ multum ſit agilis.hic enĩ piſcis ubi ſenſerit inſidias piſcatorũ: ſtatim reſilit:ita ut uolare uideatur.
Mugiſſor.fallax.callidus.murmurator.
Mugitus tus:uox boum eſt.mu.adhuc in conſue tudine eſt unde mugire dicitur.
Mulcare affligere.uexare.calcare.cædere.
Mulcator perẽptor qui corpora afficit uel cruciat
Mulco cas.cor aris unde mulcata.i.damnata Virg.
Mulcator dictus ꝙ blãdis uerbis mulceat animũ tranſlatũ a mulſo:ꝙ ſolet fauces dolentes lenire.
Mulcere:lenire.placare.blandiri.
Mulceo & mulgeo mulſi facit quis quidã a mul geo mulxi quaſi cauſa differentiæ protulerunt. mulſi uero mulctũ & mulſum facit.
Mulciber.iuppiter mulcifer uero uulcanus dicit̃
Mulciber beris & mulciber bris a mulcẽdo imbrẽ.
Mulcifer a mulcẽdo ferꝝ.i.igni s q omnia mulcet.
Mulctra:uas ubi lac mulgetur :uel hora qua mul get̃:etiam dicit̃ hoc mulctrare & hæc mulctra. un de mulctrariæ pluraliter.

Mullei calciamẽti genus dicti a rubeo colore mul lorum piſcium.
Mulgere:lac detrahere.
Mulgitur dicitur.
Mulgarium:uas in quo mulget᷑:idẽ & mulctra.
Muliebria:ſupuacuus mulierũ ſanguis pluraliter
Mulierariũ.uiꝝ fœmelariũ antiqui dicebant.
Muliebre dicitur aliquid a mulieribus factum uꝉ ipſis conueniens.
Muliebriaꝝ uero per mulieres ordinatum & per uiros geſtum.
Mulierolus:.adulter.
Mulier a mollicie dicta.quaſi molier ſicut uir a uir tute propter diſcretionẽ.dicta eſt igitur ſecundũ fœmineum ſexum non ſecũdum corruptionẽ in tegritatiſ.Et hæc ex ſacra ſcriptura:nam ſtatim fa cta de latere uiri ſui nondum contacta a uiro mu lier dicta eſt:& formauit eã in mulierem.
Mulio mulionis.onicus.Nam mullio piſcem ſigni ficat:cuius pelliſ fit.
Mulio dictus a mulis quorum præſidet uehiculis
Mulio ſeſſor muli.
Mulſum ex melle dictũ ẽ.Eſt enĩ potio ex aqua & melle:quã græci mellicratũ dicũt.
Mulctũ & mulſum idẽ eſt a mulceo uel mulgeo.
Mulctare:cõdẽnare.lacerare.contaminare.
Mulctauit condẽnauit.
Mulctatur:condemnatur.ſeducitur.
Mulctata:quaſſata:afflicta.multam uim paſſa.
Mulctatio & ſine ſanguĩe poteſt eſſe in dãno pecu niæ.ſupplicium autem cũ ſanguĩe.pœna uero & dolor in ſanguine.
Multicia ueſtes ſubtiles ſũt camiſiæ lucidæ ueſtes ex ſerico & lana:dicta ꝙ mulceant ſuauitate ſua.
Multiuida:multa uidens.
Multifariam & multifarie aduerbialiter utrunque dicimus:ideſt multis locutionibus.
Multico frequẽter mulceo.mulcere.n. blandiri eſt tranſlatũ a mulſo.i.molle.
Multitudo fit numero:turba uero loco:poſſunt.n. pauci in anguſto turbã facere.
Multipes uermis terrenus a multitudine pedum uocatus:q cõtractus in globum cõplicatur.naſci tur ex humore & terra ſub petris.
Multiplex:ĩuolutus.uarius multas plicas habens. ge.omnis:unde multipliciter & multiplico as. actiuum.
Multiuolus:deſideria habẽs in multis.
Multiuolã:multis delectationibus auidam.
Multo ꝓ multum aduerbium quantitatis.
Multus ta tum infinitum.ſatis longum.
Mulus a græco tractum & dictũ ꝙ iugo piſtoꝝ ſub actus:tardas ad molendum ducat in gyrũ molas Iudæi aſſerunt nepotem eſau primũ feciſſe equo rum greges aſcendi ab aſinis in deſerto & contra naturam mulum naſci.
Mulus & mula ſpecies animalium ab equa & aſino generant᷑ nec generant.
Mullus genus piſcis qui & ſtrigla dicit᷑.
Mullus genus piſcis dictus ꝙ mollis ſit & tenerri mus:cuius cibũ tradunt libidinem inhibere:oculorum aciem hebetare:in uino necatus tedium ui ni dat bibentibus:inde.
Mundare:tergere.exuere.
Munda ciuitas uel fluuius in fine hiſpaniæ:ubi a ceſare uictus eſt filius pompei.
Mundus dictus quia ſemper ĩ motu eſt.Nulla enĩ requies eius elementis conceſſa eſt.
Mundus eſt uniuerſitas omnis:quæ conſtat ex cæ lo & terra:de quo apoſtolus ait.præteriit fuga hu ius mũdi:Mũdus aũt græce coſmos κοσμοσ ho mo uero microcoſmos μικροκοσμοσ.i.minor mũdus uocat᷑.Sicut.n.mũdus cõcretus ẽ ex qttu or elemẽtis.ita hoĩem cõſtare ex quattuor hũori bus uno tẽperamẽto ueteres cõſtituerũt.Mundi formatio ita demõſtrat᷑ ſicut erigitur in ſeptẽtrio nem.ita declinat᷑ in auſtrũ.Prima pars mũdi qua ſi caput & facies ẽ oriẽs.Secunda meridiana.Ter tia occidentalis : ultima uero ſeptentrionalis.In definitione autem mundi circulos aiunt phi loſophi quinq;:quos græci paralellos ideſt zonas uocant in quibus diuiditur orbis terræ: de qbus bus uirgilius ait.Quinq; tenent cælum zonæ: has fingamus in modum deſtrenſem: ut polex ſit primus circulus ideſt arcticos frigore inhabi tabilis.ſecundus circulus temperatus habitabilis medius himerinos torridus inhabitabilis.
Quartus exhimeros temperatus habitabilis: mi nimus circulus antarticus frigidus inhabitabiliſ.
Horum primus a latinis ſeptentrionalis uocatur: Secundus ſolſtitialis.Tertius æquĩoctialis.Quar tus hyemalis.Quintus auſtralis.
Mundus latine a philoſophis dictus: ꝙ in ſempi terno motu ſit:ut cælum ſol luna aer maria Nul la enim requies eius elementis cõceſſa eſt.Græci uero de ornamento mũdo nomen impoſuerunt propter diuerſitatem elementorum & pulchritu dinem ſyderꝝ.Appellatur enĩ apud illos coſmos: quod ſignificat ornamentũ Mundus ãt habet diſ tantiam inter creationem & formationem: quia originaliter ſecundũ materiæ ſubſtantiam ſimul cuncta creata ſunt.Secundum diſtinctionem ue ro rerum per ſex dierum alternationem formata ſunt:nam primum materies cæli & terræ confuſa facta eſt atq; informis:quam græci chaos appella uerunt:de quo poſt per ſpecies uarias formaſq; ꝓ prias prodiderunt:ſed materia facta eſt de nihilo mundi uero ſpecies de informi materia.Proinde duas res ante omnia condidit deus angelos & in formem materiam:quod quidem ex nihilo factũ proceſſit:tamen ex ſe factas res nõ æternitate ſed ſola origine:ſicut ſonus cantum:itaq; non omnia ex nihilo condidit deus: ſed quædam fecit ex ni hilo:quædam ex aliquo.De nihilo mundum an gelos & animam:ex aliquo hominem & alias mũ di creaturas.
Mundus da dum:terſus abſq; ſorde:innocẽs.
Mundus quaſi munitus terſus undis: inde mũdo as munditiæ.
Mundum muliebre liniamentum mulierum dici

tur quod tēpore ungere ſe debeant uariis pigmē tis & indui ueſtibus regalibus.
Múdiburdia:regum uel principum ſunt præcepta
Munera hoibus dantur:dona uero offerunt.
Munera obſeqa quæ pauperes diuitibus loco mu nerum ſoluūt: itaq; munus hominibus : donum deo datur unde in templis donaria dicimus: mu nera autem dicta quia manibus accipiuntur uel dantur.
Munera.dona:emolumenta præmia.
Munerarius qui munera dat.
Munerare præmia dare:munero & muneror eiuſ dem ſignificationis antiquitus.
Munia:officia.ciuitatum tributa.
Muniaci.i.regis conſiliarii.
Muniacorum:aciei uox.
Munire:conſeruare:ædificare.
Munio is:inde munimen.mœnia componitur cō munio is.inde cōmunico as:ſecūdum quoſdam. munitio:murus cōponitur antemurale.
Munimen:firmamentū.munitio.
Munit:tuetur.molitur:inuenit.machinatur.
Munitiones quæ uallo ſunt munitæ uel muris operta.
Municipes ſūt i eodem municipio nati . ab officio munerę dicti eo q; publica munera accipiāt . mu nia enim officia ſunt.unde immunes dicūtur qui nullum officiū gerūt.
Municipales originales ciues : & in loco officium gerentes.
Municipes ſunt curialium maiores dicti eo q; fiſci munera publica accipiant.priſc.hic & hæc muni cipes:ſicut princeps parēs:quæ tamen nō ſunt ad iectiua.
Municips cipis dicitur munera capiens uel munia ideſt officia implēs uel adminiſtrans: municipes uero quædam erāt gētes ſocii romanorum qui i oī bus eis cōmunicabāt excepto in ſuffragatiōe idē fideiuſſiōe hic græce polites πωλιτησ dicturi ſi cut paulus dictus eſt de tarſo.
Municipatus.ius ipſius municipii.
Municipiū eſt ciuitacula:quod manēte ſtatu ciuita tis ius aliqd maioris aut mīoris officii a principe impetrauit.dictum a muniis ideſt officiis : quod tātum munia ideſt tributa reddat & mūera : nam liberales & rimoſiſſimæ cauſæ & quæ a pricipe ꝓ ficiſcuntur:ibi nō agūtur : hæc enim ad dignitatē ciuitatum pertinet.
Miniciō:ſeptember mēſis tenedum lingua.
Munifex munerarius : qui mūera facit uel munus ideſt officium.
Munificus quia licui multa mūera dat:uel qui mu nuſ ſuum ideſt officiū quod debet implet . Sic & & munifex dicitur.
Munificare:muneribus honorare.
Munificus:honorificus.largitur.liberaliſ.largus co pioſus.Munificus:honorificus.tior.tiſſimus . Nā munificēs nō utimur.
Munificētia:liberalitas.largitas.publica donatio.
Munifice.large.copioſe abūde.
Munilia:petoralia equorū :uel ornamēta in' cerui ce mulierū.hoc ſerpētum dicit.
Muniū.munitio.munus . dictum quaſi māu factū
Muniū officium uel tributum.
Munimen uel munimentū dictum q; manu ſit fa ctum defenſio.
Munus donū uel officium.
Munus debitum eſt ut patrono:donū uero hono rum eſt.Item munus homibus:donū deo datur. Itēdonū dantis:munus accipientis.munus a mu niendo uel a mouendo:dōum uero dicitur a dā do.priſc.hoc munus eris:unde munero as.ſic ſi milia quæ in uerbo habent e i genitiuo quoq; ha bent.
Munus inde muneror aris.munuſculum cōponit imunis imunitas cōis.cōmunitas.cōmunio. com muniter emunis emunitaſa munifico communi fico cōponitur:ide munceps .municipium.muni cipalis.municipo as.
Munuſcula:dona modica.
Murrha pro mirrha græco.priſ.murrha lachryma eſt arboris arabica ſimilis ſpinæ.quam acanthum dicunt:a regione nomen accepit .
Murrha genus uaſis pro uitro ponitur..Myrrha nunc unguentum.
Murrhatum uinum amarum.i.cum felle mixtū.
Murani omnes latinorū reges ātiquituſ dicebātur
Murcia deus a paganis dictus qui faciebant homi nem murcidum.i.deſidioſū q nō ſe moueret.
Muræna genus piſcis.quam græci murinā uocant eo q; cōplicet ſe in circulos uel genus ſerpentis.
Muræna ex auro & gēmis dicta uariis a ſimilitudi ne ſerpentis murenæ.
Muræmulæ ſunt cathenæ latæ & ſpiſſæ mire de auro factæ quæ a capite defluentes a d ceruicem ornandam aptātur.hæc auri & argēti texūtur uir gulis:dictæ a murena quæ capta uertit ſe i circulū uel quia diſtincta eſt.
Murænam fœminini tantū ſexus eſſe tradūt:& cō cipere a ſerpēte.uñ a piſcatoribus tanq a ſerpēte ſi bilo uocatur & capitur i cauerna.fuſtæ difficulter iterimitur.ferula ꝓtinus.aiam i cauda habere cer tū eſt.Nam pcuſſa i capite uix intermitur inicau da autem ſtatim aiūr exanimari .
Mueret:leuiter diſtillat.
Murex herba murex ſorex uel eminēs ſaxum uel regalis purpura color uel ſanguinis de cōchiliis.
Mures cochlea maris acuta quæ alio nomine con chilium dicitur ex qua purpura nobilis īficitur & murices petræ in littore ſimiles muricibus uiuis acutiſſimæ & nauibus pernicioſæ.
Murgiſſo:callidus murmurator.irriſor:illuſor.
Muria craſſitudo aqua ſalſa & pro liquamīe de no mine maris dicitur.proprie autem aqua ſale com mixta quaſi maris.
Murica coclea eſt maris dicta ab acumine & aſperi tate quæ alio nomine cōchilium nominatur pro pter qd circūciſa ferro lachrymaſ purpurei coloriſ emittit ex quibus purpura tingitur & ide oſtrum quia hæc tinctura ex teſtæ humore elicitur.

Muricæ arua tam fluminis q̃ aſperi itineris ſaxa.
Muri a munitione dicti eo ꝙ muniāt interiora ur bis: unde mœnia. Sed mœnia interdum oīa ædifi cia ciuitatis.
Murrhina. uinum myrrha conditum.
Murina gēma. apud parthos gignitur: unde dicit̃ quia uarietas eius in purpuram cādoreq̄ & ignē quaſi in cæleſti arcu conſpicitur.
Murio pro morio dicitur. ibi quere.
Murmur aris. populi ſeditionis exordium ſtridor
Murmur dictum a mouendo ora uel de ſono factū non enim eloquitur.
Murmurare: incondite. uel mala uolūtate aliquid contradicere.
Murmuro & murmuror idem ſignificabat ātiqui tus.
Murna ſmyrna.
Murtera quaſi mortetæ: ideſt aq refuſæ a loco mor tuorum ideſt inferis.
Murus a muniendo dictus. unde muralis & ante murale.
Murus ſignificat robuſtiores: & eminentiores ſan ctos.
Murus propter altitudinem dictus.
Muruſculum bellicum machinamentū. unde mu ri diſſoluuntur. unde & dicitur.
Mus terra dicitur: unde & humus appellatur.
Mus puſillum aīal. græcū eſt: Nā græci mys μυσ la tini mus: Alii dicunt mures: ꝙ ex humore terræ naſcūtur. nā mus terra dicit̃. hic in plenilunio cre ſcit priſc. īde muſculus diminutiuū: mus tis a græ co mys componit̃ muſcipula: muriceps. muſtella
Muſare: murmurare. uirg.
Muſat: dubitat in loquendo. timet. murmurat.
Muſaraneū animal perexiguū araneæ forma q̃ ſo liſuga dicit̃ ꝙ diem fugiat: in metallis argētariis plurima & ſuperſedentibus per imprudentiā pe ſtem facit huius morſus inſanabili.
Muſac ſabbati: locus quidam fuit ædificatus in ue ſtibulo templi domini ubi reges quando ad tem plum ibant in ſabbato cauſa orationis pecuniam pro elemoſyna immittebant.
Muſas pagani ipſas dicunt quas & nymphas. i. de as aquarum.
Muſa uel ſapientia dea litterar̃: ſed nunc alias. Sūt āt numero. ix. clio. euterpe. thalia: terpſicore. mel pomene: erato: polyhimnia. urania. calliope: ſed hoc pagani fingunt.
Muſa dicit̃ a mos μοσ ægyptiaco: ideſt aqua græ ce. qa muſicus ſonus maxime ex aqua & aere fit.
Quæ ideo nouem fingunt̃ qa uox hūana per no uem fit officia: ex plectro linguæ. pulſu quattuor dentiū: repcuſſiōe duor̃ labior̃: cauo gutturis ad iutorio pulmonis ſicut follis.
Muſæ ſunt dictæ filiæ iouis & iunonis quia omnis̃ uox ex aere & æthere fit: ſecundū philoſophos au tem muſa dicit̃ quaſi moſis μοσισ ideſt aquati ca: quia nulla ſonora uox poteſt eſſe ſiue aqua: nā aquæ motus muſicam facit: priſc.
Muſam dicimus pro μουσα. υ pro ου græco po nentes.
Muſica in plæriſq̄ locis ſacræ ſcripturæ honorabi liter poſita īuenit̃ Nam non ſunt audiendi genti lium erroreſ qui muſas nouem eſſe: iouiſq̄ & me moriæ filias eſſe finxerunt: quos etiam uarro in ter eos doctior refellit. nam omniū ſonorum quæ materies eſt cātilenarum: triformis eſt natura aut enim uoce editur: aut flatu: aut pulſu. Sed cū hæc ut dictum eſt ſeſe habeant dicit uarro quandam ciuitatem tribus artificibus terna ſimulacra muſa rum locaſſe quæ i templo appollinis dono pone rent a quocunq̄ artifice pulchriora fierent: ſed ta men contigit ut omnes tres artifices terna ſimula cra pulchra facerent ut populo placerent: omnes que nouem templo appollinis dedicarent: qbus etiā poſtea heſiodum nomen dediſſe dicit.
Muſca ex græco uenit ſicut & mus: necatæ in aqua aliquotiens poſt unius horæ ſpaciū reuiuiſcunt.
Muſciones uulgo a muſcis appellantur: iidem & bibiones ſicut & poeta ait: in oculis tuis bibiones uolant.
Muſcipula: pedica laqueus. tentatio. quaſi mures capiens: uel muſcipulum.
Muſculi capita neruor̃ ex ſanguine & neruiſ copu lati: īdē & mures: qa in ſingulis membris ſunt cor dis loco: ut cor in medio totius corporis ita dicti muſculi a nomine ſimilium ſub terra deliteſcenti um murium: iidem & lacerti uel chori.
Muſcerda: ſtercus murium.
Muſculi pro tibiis & brachiis ponūtur.
Muſculus eſt curruum nauium.
Muſcus: genus herbæ molliſſimæ: lanugo.
Muſæus poeta inſignis tpe orphei.
Muſæum: muſarum opus:
Muſeleum: idem quod mauſeolum.
Muſica eſt peritia modulatiōis ſono cantuq̄ conſi ſtens dicta per deriuationem a muſis. Muſæ aūt appellatæ. απὸ τοῦ μωσαι moſai ideſt a quæren do: ꝙ per eas ſicut antiqui uoluerunt uis carmī num: & uocis modulatio quæratur: quæ inde a poetis iouis & memoriæ filiæ confictæ ſunt.
Niſi enim memoria teneātur: ſoni pereunt. quia ſcribi non poſſunt. Moyſes dicit repertorem fuiſ ſe muſicæ tubal: græci uero pitagoram alii linum thebæum & zethum & amphion. Muſicæ partes tres ſunt ideſt harmonica quæ diſcernit in ſonis acutum & grauem. Metrica quæ menſuram di uerſorum metrorum probabili ratione cognoſ cit: ut uerbigraria heroicum iambicum elegia cum &c. Rithmica quæ requirit īcurſionem uer borum utrum bene ſonans an male cohærceat.
Ad omnem autem ſonum quæ materies cantile narum eſt hanc triformem conſtat eſſe naturam Prima eſt harmonica: quæ ex uoce cum cantibus conſtat. Secunda orgacaica quæ ex flatu exiſtit: Tertia rithmica quæ ex pulſu digitorum nume ros recipit. Nam aut uoce editur ſonus ſicut per fauces aut flatu ſicut per tubam: aut pulſu ſicut p citharam.
Muſica græce ὑ υσικη dicitur huius tria ſunt

genera: diatonicum grauis cromaticum medium enarmonicum dulciſſimū. Muſicæ melodiæ tria ſunt genera: enarmonicum diatonum & cromaticum. Primum quidem propter nimiam ſui difficultatem ab uſu receſſit. Tertium imfame mollitie: medium ideſt diatonum mundanæ muſicæ aſcribitur.

Muſici: modulatores cantus: qui cantū nouerunt.

Muſicus: qui muſicam nouit.

Muſicum: dulce carmen.

Muſinatur: mulcet: placat. lenit.

Muſio dictus ꝙ muribus infeſtus ſit: hunc uulgo captum a captura uocant: alij dicunt catum eo ꝙ ακτει λἠ.i. uideat græce.

Muſis: regula uel menſura.

Muſitat: leuiter in auribus loquitur murmurat.

Muſium: muſeleum opus depictum.

Muſino uocat̃ animal. quod ex capra & ariete naſcitur: eſt aūt dux gregis.

Muſino: monſtrum ſimile ſimiæ.

Muſtacia: mala uina. eo ꝙ ſimilitudinē muſti nō ſaporem habeant.

Muſtela dicta quaſi mus longus: nam τηλὸν telō longū græce: huius duo ſunt genera: altera ſilueſtris diſtans magnitudine quam græci iſtida uocant altera in domibus errans.

Muſtela genus piſcis. Ambro. muſtela ſerpētes & ſtimures perſequitur.

Muſteum: medium uiride uiſcidum.

Muſtum eſt uinum ex prelo ſtatim ſublatū dictū creditur ꝙ in ſe limum & terram habeat mixtum nam mus terra: unde & humus muſtus & muſta & muſtum inuēitur unde uidetur adiectiuum ꝓ nouus ı nouum. i

Mutare: de loco in locum mouere: aut de tēpore tempus & uidetur a motu deriuari. o. in. u.

Mutabile uarium momentaneum.

Mutatorium. quod mutatur.

Mutatoria ſolēnia ueſtimenta aliis meliora.

Mutatoriæ mutandæ ueſtes & camiſiæ brachæ:

Mutificat: mitigat.

Mutilare eſt aliquid integrum detruncare: ut hominum manum amputare: uel partem ex arboribus auferre.

Mutilat: uiolat: truncat. debilitat. cōuellit. in membra diſpartit: retondit. mutat. murmurat: iminuit: exquirit.

Mutilū caput. tonſum caput:

Mutili: q̃dranguli q minus habent ex aliq̃ pte ſic.

Mutina ciuitas italiæ.

Mutire: garrire. modice murmurare.

Mutua: uicaria. alterna. cōmunis.

Mutuari & cōmodare hoc differunt qui dat mutuum aliud recepturus eſt: qui uero cōmodat utiq; id ſibi reddi deſiderat. Mutuatur omnis qui accipit: etiam ſi non ipſe ſoluturus eſſet.

Mutuo & mutuor eiuſdē ſignificatiōis antiquitus.

Muthul & ſuthul propria oppidorum pœnorum maſculina.

Mutuo. alterno cōmode inuicem aduerbium eſt.

Mutuū dictū qa id qđ a me tibi dat̃ ex meo tuū fit.

Mutunus uel tutunus: priapus a græcis dicit̃.

Mutus dictus ꝙ mugiat: quia uox eius non eſt ſermōis ſed mugitus: uocalem enim ſpiritum emittit per nares quaſi mugiens.

Mutuſcæ ciuitas italiæ oliuifera.

Nabal ſtultus uel inſipiēs. interpretatur.

Nabathæa regio a nabeth filio hyſmael nuncupata iacet inter iudæam & arabiā ab Eufrate uſq; ad mare rubrum: pars tamen arabiæ inde nabathei dicti ſunt.

Nabā abſceſſio interprætat̃

Nabæ interpretat̃ latratus.

Nabis quædam ciuitas unde nabathei dicuntur.

Nabis autem dictus eſt quidam rex ditiſſimus

Nabeth filius hyſmael: a quo nabathæi.

Nablath uel nablā hebraice: pſalteriū græce dicit̃.

Nabloth idola accola.

Nabuchdonoſor prophetiæ acunculæ anguſtæ interpretatur ſiue ꝓphetizās iſtiuſmodi ſignū ꝓ ſōno. ſ. futurorū: qđ uidiſſe narratur. & daniel iterpræatus ē ſiue ſeſſio i agitatiōe anguſtæ pro his qui in captiuitatem ab eo ducti ſunt. Duo autem nabuchdonoſor fuere: unus q trāſmigrauit iſrael alius q miſit holofernē: quem iudith interfecit.

Naca cancer.

Nachor frater fuit abrahæ. teqes lumis interptat̃.

Nagat: uacillat: huc illucq; fertur.

Nageum nugium pallium tenue.

Naiades deas maris in cōmitatu eſſe ueneris pagani dicunt.

Naid interpretatur fluctus uel commotio.

Nays ναοσ græce latine nauis.

Nais genus herbæ.

Naim ciuitas uel terra: interpretatur commotio.

Naalihel interpretatur ex deo.

Nam nāq; n. cū ſunt coniunctiones cāles gat γάρ ſignificāt: ut cole pudicitiā. nam fundamentum ē uirtutū. inueniūtur cōplectiuæ cū ſignificāt mē μεν ut heu qa nam: quo nomine dicuntur coniūctiones: cum ornatus cauſa uel metri nulla neceſſitate ſignificationis ponūtur.

Nanſuere quod medici napton uocant.

Naamā decor interpretatur.

Nāciſcor deriuatur a nancio cis: quod in uſu fuit antiquitus priſ. nactus fecit abſq; n.

Nantes natantes aut nauigantes a no nas.

Naos ναοσ græce templum.

Naophylax templi cuſtos græcum eſt.

Napeæ deæ florum agreſtes.

Napta genus fomitis apud perſas: quo icēdia nutriuntur uel amurca.

Napta purgamenta lini uel cuiuſlibet rei: ut Saluſtius dicit in hiſtoriis eſſe genus fomitis apud pſas: quo maxime nutiuntur incendia: alii oſſa oliuaꝝ: quæ ꝓiiciūtur cū amurca naptam uocāt.

Napocaulis ex duobus oleribus compoſitum eſt.

o iiii

quia dum ſic ſapore napo ſimilis nō in radice ſed in thyrſum coſcēdit:ut caulis.

Napus a ſimilitudine rapæ dictus niſi ꝙ foliis eſt latior:utriuſqꝫ eni ſemen ī alteꝝ uiciſſim mutat̃

Nar:albus fluuius tuſciæ.

Nar naris producit penultimā:nomē fluuii.

Narratio eſt præteritoꝝ:pronunciatio futurorum demonſtratio præſentium.

Narrare:iudicare:referre.diuulgare.

Narbona & arrelatū & pictauium:ciuitas proprii collonii condiderunt.

Narbonēſis prouincia parſ galliaꝝ ab oriēte alpes ſcutias:ab occidēte hiſpaniam:a circio aquitaniā a ſeptētrione lugdunenſem:ab aquilone belgi cā galli a meridie mare gallicū hebet.

Narciſſus gēus hærbe odoriferæ purpureæ fabuloſe dicta a puero eiuſdē nois:cuius membra in hunc florem dicūt trāſiſſe.

Nardus genus odoriſ optimi.generis fœminini.

Nardus eſt odor aromaticus craſſa & fragili radice paruoqꝫ folio:& denſo : cuius acumina in ariſtas ſe ſpargunt fideles ſignificat odore uirtutum ful/gentes:craſſos operibus bonis:tamē in carne fra/giles:in ſuis operibus humiles & non in ſe gloriātes:ſed denſi & innocentes.

Nardus hærba eſt ſpicoſa : cuius alia indica alia ſy/riaca appellatur.nō ꝙ in ſyria naſcatur. ſed ꝙ modus ī quo naſcitur alio latere indiam alio ſyriam ſpectat.

Nardum piſticū ideſt fidele:& ſine impoſtura græ/cum eſt:piſtis.enim græce fides dicitur.

Nardū ſpicatū ab eo ꝙ ſpecies ipſa nardi in modū ſpicæ ſit:quæ infuſa conficitur.

Nardū celticū a regione galliæ nomen traxit:naſcitur enim ſæpius in lyguriæ alpibus & ī ſyria hoc ꝑpter odorē probatum eſt uſui.

Nares dictæ : ꝙ per eas aer uel ſpiritus manat.In his tria ſunt officia : unum ducendi ſpiritum alterum capiendi odoris : tertium purgamentum cerebri deducendi : priſcianus hæc naris ad naſū pertinet.

Narium recta pars ꝙ æqualiter ſit porrecta collumna uocatur extremitas uero pyrula a forma pomi pyri:q dextra leuaqꝫ ſunt pinulæ.

Naricia locus eſt:in quo abundant picæ.

Narria piſcis.

Nario ſubſanans.

Narones hebraica lingua Iunius mēſis.

Naruſci locri a flumine locorū.

Narus ſum:cognoui didici.

Narus:peritus.ſciens.

Naſſa genus nauis uel caueæ.

Naſamonites gēma ſanguinea & nigris uenis a loco.Naſamones eni africæ ſunt.

Naſcit̃ quod ab utero decidit. enaſcit̃ uero quod de terra aut aqua exurgit.

Naſcor ris.natus natura.Naſcor deponens a te & tibi:paſſiuam uim habet.Naſcor ſceris : inde natus nata natum ; natura naturalis : naturaliter : natalis natalicium:natiuus a um.natiuitas nationis:unde cōponit̃ cognatus cognatio. Cōponitur innaſcor innatum:renaſcor.Nepos.neptulus neptis:unde componitur pronepos abnepos:trinepos.

Naſiſterna : aquarum uas .

Naaſon mons uel proprium hominis de tribu iſrael.

Naſterium modicū oratorium græce.

Naſturciū hærba a ſapor appellatus . quod acrimōia ſui naſum torqueat.genus hoc candum eſt & conficit carnes ita ut conſtingant flegma & meatum urinæ obduret.

Natare unde natatus a um:no nas naui natū natu.

Nathanael interptatur donum dei:quia dolus & ſimulatio dono dei ī eo non fuit.

Natalis dies:in quo aliquis natus eſt : unde natalitius a um hic natalis dicimus etiam hoc natale dicitur in priſc.

Nathania donū dei uel dedit dominus ĩterptatur.

Nathan interpretat̃ accipiens uel dediti ſine datis.

Nathanai.i.hūiles in obediendo in ueteri teſtamēto:in nouo uero ſubdiacones appellātur.

Nathanai ideſt in humilitate domino ſeruientes.

Nathanai apud hebræos uocātur qui obligatiōes deo faciunt.

Nates dictæ ꝙ in ipſis nitimur:dū ſedemus .unde & cōglobata ē in eis caro:ne præmētis corpis mole oſſa delerent̃:hæc uatica cæ etiam dicitur.

Nati filii.

Natæ filiæ.

Nationes ſunt:quæ propriis cognationibus terminatæ gentes uocantur.

atio a naſcendo uocata.

Natrix ſerpentis genus maſculus eſt.Lucanus Natrix uiolator aquæ : poteſt tamen uerbaliter accipi.fœmininum quaſi ad ſerpentem per ſignificationem.

Natura dicta ab eo ꝙ aliqd naſci faciat .gignēdi.n. & faciendi potens eſt.Hanc quidam deā eſſe dixerunt:a qua oīa creata ſunt.

Natura eſt creatura oīum etiā inuiſibiliū rerum

Natura eſt nō quod opinio inuenit:ſed quod quædam innata uis inſeruit.

Natura tribus modis dici poteſt. Cū de oībus re/bus naturam dici placet.Natura ē earū rerū quæ cū ſint quoquo mō intellectu capi poſſunt.hic definiūtur accidentia & ſubſtantiæ.Quoquo modo ideo additū.eſt quoniam deus & materia perfe/cto intellectu intelligi non poſſunt : ſed cætera/rum rerum priuatione quoquo modo capiun/tur.Quæ cū ſint : ideo adiunctum quia & ipſum nihil ſignificat aliquid ſed non naturam:nō eni qd ſit aliquid ſed potius nō eſſe ſignificat. De ſolis uero ſubſtantiis ſic definitur. Natura uero eſt qd uel facere.uel quod pati uel facere pt: pati quidem ac facere:ut omnia corporea atqꝫ corporeorum :anima.Hæc enim a corpore & in corpore: & facit & patitur:facere uero tm̄:ut deus cæteraqꝫ diuina:hic autem ſubſtantiæ quoqꝫ reddita ē definitio.Si autem ſecundū:quoſdā qui dicūt tantū

corporeas ſubſtantias naturā habere.ſicut ariſto teles & multimodæ philoſophiæ ſectatores natura ad corporales res tm̄ contrahit : ſic definitur Natura eſt motus principiū ſecundū ſe & non p accidens:quoniam omne corpus propriū habet motū.per ſe ut ignis ſurſum:terra uero deorſum & nō p accidēs:ut lectus qui naturaliter lignum eſt:lectus artificialiter.Nō.n.quia per accidens lectus deorſum cadit:ſed qui naturaliter terre eſt. Cū aūt proprietatem rei demonſtrare cupimus ſic dicit.Natura eſt unāquanq; rem informās ſpecifica differentia:& hæc eſt ſignificatio nature: ſecundum quā dicimus auri & argenti diuerſam naturam:ideſt proprietatem: ſecūdū hāc ultimā duas i xp̄o naturas conſtituimus. Natura ingenium mores animus Naturale eſt pertinens ad diuerſas cauſas naturæ quæ uniuerſa continent.

Naturales dicunt ingenui concubinarū filii : quos ſola natura genuit nō honeſtas coniugii.

Naturaliter illud eſſe dicitur quicquid agere:pati. naſci aut durare ſeu exiſtere ſine difficultate aut affectione poſſit.

Naturalis ſcientiæ dr̄:quod ab uniuſcuiuſq; rei na tura diſcutit:quia nihil in uita generat : ſed unū quodq; his uſibus deputatur:in quibus a creatore diffinitum eſt:niſi forte cum uoluntate dei aliquod miraculum fiat.

Naturalis annus eſt:cū ſe ſoli luna ſupponit:nobis dās tenebras ideſt eclipſim ſolis.

Natus ta tum.a naſcor ris ideſt ortus generatus: editus uel filius.

Naum interpretatur conſolatio ſiue germē: increpat enim ciuitatem & poſt euerſionem coſolatur ſyon propheta unus de duodecim.

Nauales:res ad naues ptinentes:ut nauale bellum quod cum nauibus factū eſt:hic & hæc naualis & hoc naualle.

Nauare:ſtudioſe īplere:operā dare:cogere:natare.

Nauarchus:nauis magiſter.

Naucleruſ dominus nauis eſt appellatus:eo q̄ nauis in ſorte eius ſit.cleros enim græce: ſors dicitur latine:cæteri autem in naui in cōtributōe ſūt.

Nauci putamen nucis & pro nihilo ponitur: generis omnis.

Naue interpretatur uiſus bonus.Nauem quidam dici putāt quod gnauum rectorem quærat ideſt peritum qui gubernare nouit pp maritima picula & caſus.ūde illud ē.Intelligēs gubernacula poſſidebit.Lydii aūt nauē primū fabricauerūt : pellagiq; incerta ſulcauerūt.Nauis græce ραῦσ nauis.

Naufragus qui naui fracta ſpoliatus eſt: perditus, deletus.priuatus.

Naufragium nauis fractio dicitur.

Naufragari:naufragium pati.

Nauis pro ραυσ græco interpoſita.i.ſicut nauta p nauta.Nauis una ratis.nauigium uero omnis claſica profectio.

Naucletus:ipſe primarius nauigator oīs exercitus naualis cōſortii.Nauta uero omnis qui laborem facit nauigandi.Nauis inde nauicula.

Nauita per ſincopam nauta.

Naulum nauli græce naualis.

Nauus:gnauus:quidam tamen a nauo nauem deriuant.Componitur nauiger naufragus naufragium nauigo nauigas.

Naucłerus καυκληροσ græce deriuat a no nas trano nas inde & nato natas.

Nauiger.nauis rector.

Nauicularius:qui tm̄ eſt nauium fabricator.

Nauigia:claſſes.naues.

Nauigat:nauem agit.

Nauita a nauo dictus q̄ eſt rectum poetice p nauita dictum:hic nauta tæ.

Nauiter:bene.caute.induſtrie.

Nauet:ſtrenue agit.

Naulum:merces quæ datur de naue:quā quis trāſ uehitur.

Naumachia naualis pugna.

Naupego iunctio nauis.

Nauitus:nauis factor.

Naupreda genus piſis.

Nauſea uomitus:qui ſit propter ſentīæ aquā fetidam:unde & dr̄ a nays græco uel nauis.

Nauſeare:uomere . Nauſeo nauſeas . Nautæ uela tendunt uelificant.

Nautica:aqua corii fetida:in qua coria macerant.

Nauticus:nautarum clamor uel uox.

Nauus:celer induſtrioſus.fortis.ipiger.agilis. prudens.Nauus a noticia uiæ dictus : ideſt prudētia Nauus qui rem quancunq; continuat uel gubernat:unde & nauis dicitur.

Naxoſ iſula dicta a dionyſio quaſi dionaxos:q̄ fertilitate uitium uincat cæteras.xviii. milia paſſuū a delo ſeparatur.

Nazareth ciuitas in qua dominus noſter ieſus chriſtus conceptus eſt & nutritus: interpretatur flos ſiue mundus.

Nazareus a merito dicitur ideſt ſanctus ſiue mundus:quia peccatum non fecit . Nazerenus uero a ciuitate nazereth dictus.

Nareus olim dicebatur:qui comam ſanctam nutriebat:& nihil contaminatum accipiebat abſtinens a uino.

Ne ſi præponatur : aduerbium eſſe intelligitur.& acuto accentu pronunciatur.Si uero ſubiungitur coniunctio reperitur:& preſſo accētu profertur ut præcipio tibi ne legas.Ne aduerbium prohibendi:ut ne facias.Interrogandi quando pro nunqd ponitur:ut feciſti ne:& pro ut non: ut lege ne upules.Eſt increpatiuum. Tu ne cruēte ferox . Ne coniunctio encletica amittens etiam e per apoſtrophen ut Tanton me crimine ducis.

Ne correpta an necne dubitatiuæ coniūctiōes ſūt ut iuſtitiæ ne plus mirer belli ne labor. Eadē frequentiſſime ſunt interrogatiue : ut Hectoris andromache pyrrhin connubia ſeruas . Hæc eadē inuenitur & pro confirmatiua:ut Tanta ne me tenuit uiuendi nate uoluptas . Sola hæc apud latinos apoſtrophen recipit.

Ne deriuatur inde non . componit inde nec nec

uon nequiq̄ nequā.Negligo nequis nullus nihilum & per ſincopam nihil.Inde annihilo as nihil pendo nobilis & cætera.

Neqū μητοτε ſignificat cōiūctio ē cālis:ut equus altiſſimus factus.Ne recipi portis poſſit.Inuenit̄ etiā ꝑ neq; copulatiua coniunctione.Sub una enī abnegatione copulat res quomodo nec : ut ne dici quidem opus eſt pro neque. Quando uero Ne μη uel an ſignificat aduerbium eſt.

Ne dehortatiuū eſt aduerbium.& tunc indicatiuo non iungitur : ſed cæteris:ut tu ne cede malis Et utinam ne tibi in mentem ueniſſet:& ne dicā dolo:& ne dici quidem opus eſt.hoc etiam accipitur pro neque:ut ne dici quidem opus eſt:& pro ut non cauſalis eſt coniūctio ut ne dicam dolo:& pro ualde ideſt affirmatiue:ut ne illa illū haud nouit:cuius cauſa hic incipit. Ne & ni quando pro neq; accipiuntur inter coniunctiones quidam poſuerunt cauſales:quanuis ſignificatio abnegatiua aduerbiis ea magis aplicet Ne aduerbium corripitur:ſcilicet pro non uel pro nōne hoc eſt interrogatiuum uel affirmatiuum. De hortatiuum uero producitur & pro non & coniunctio ſimiliter.

Nea græce.qd nos in nūeris græce nouē uocamus

Neapolis noua ciuitas.

Neapolis ciuitas ſamaritanorum ipſa eſt ſychen.

Neapolis oppidum quod olim parthenope uocabatur iuxta ſalernum.

Nebris coriū dianæ:quia cū ceruo pingitur.

Nebris pellis lyncū uel coriū cerui.

Nebroth interpretatur tyrannus.iſte.n.prior arripuit tyrannidem inſuetam in populis:& ipſe aggreſſus eſt turrem ædificare aduerſus deum.

Nebula dicta ab obnubendo terram ideſt operiēdo.Exalant enim ualles humidæ nebulas.& faciunt nubes.inde nubulū:ide nubes.Nebulæ ima petunt:cum ſerenum eſt:ſumma cū nubilū.

Nebulo nebulōis:glutto uanus.obſcurus.mēdax inductor.illudens fallax.

Nebuloſuſ tenebroſuſ:quaſi nebula plenus:

Necare iugulare.extinguere.occidere.

Neco necas cui & caui nectuſ & necatus:ſed necatus ferro.nectus uero alia ui.

Necdū nondū non ad huc:nequaq̄ uero nullo mō

Neceſſarius :domeſticus quottidiāus : q̄ſi a quo non eſt ceſſandum.

Neceſſarium:utile uel amicum:aut ineuitabile ſignificat.

Neceſſitas aliquid fieri cogit.Neceſſitudo autem affectus eſt:uel uinculum propinquitatis.

Neceſſitudo affinitas ideſt uxor uel filius.

Neceſſe eſt confirmantis aduerbium.

Neceſſario ipſa terminatiōe datiui.pro aduerbio accipitur:ſicut ſero cito manifeſto merito & cætera.dicitur etiam neceſſe.ſed neceſſe eget uerbo ſubſtatiuo.

Neceſſarium argumentum eſt:quod ut dicitur aliter eſſe non poteſt.

Necis:mortis:paſſionis:ſed nominatiuus ī uſu nō eſt:quod eſt nex.

Necminus nihilominus:ſed ſimiliter duæ partes pro aduerbio comparandi.

Necmancipi datiuus pro aliis caſibus ideſt nō manu capto:uel quod de manu nō poteſt transferri

Necne cōiunctio dubitatiua uel interrogatia uel confirmatiua.Necnō etiam ſimul inter : pari modo uerum etiam.

Nechota in hebræo:de quo aquila trāſtulit ſtoracem.In noſtris uero libris eſt thymiama: ex quo domus nechota quod in illa phormia unguenta ſunt condita:

Negromācia mortuoꝝ diuinatio : nam cadauer eſt uates.

Nectar genus odoris dulcedo.Nectar putum mel & dulce:quo dii utuntur.hoc nectar is.

Nectar arbor maga:unde fit balſamum.

Nectareus odorifer.

Nectar poculorū frequentia.

Nectit:ligat:iungit texit.

Necto nectis nexui & nexi nexum facit : inde nexus xus & nexo frequentatiuum. Componitur innecto.ſub.ſubter.

Nedū ſæcularia ideſt quanto magis ſæcularia.

Nefandum:nec dicendum.inane.atrox.ndignum horribile.

Necadion græce uigilans.Hiero.

Nefarius non dignus farre:quo primo cibi genere uita hominum ſuſtinebatur:alias nec dicēdus ſceleratus.

Nefas quod nō licet:peccatum nec licitum. ex nec & fas hoc nefas.accuſatiuo hoc nefas.

Nefaſti dies erant in quibus nō licebat ius fari.

Nefrendus porcus dicebatur uictima : quā marti ſacrificabant : quia plures hoſtes interfeciſſet dictus quaſi ſine renibus.

Nefreſis græce renum dolor. Renes enim græce dicuntur.

Nefrendis infans nondum dentatus:dictus ꝙ nōdum frendat.

Nefrendes adhuc lactentes porculi dicti:ꝙ nondum aliquid frendant ideſt comminuant dentibus:hic & faba freſa quæ molita eſt.

Nefretici ſunt qui renū dolorem ferre non poſſūt ꝓpter tumores & collectiones & uulnera ſanguis erupti & calculum ideſt petram.

Nefele νεφηλη nubes. Nefos νεφοσ græce nubilum & nimbus ideſt nubes.

Negamus ſi quid obiicitur:abnegamus ſi qd petit̄

Negatio eſt enūciatio alicuius ab aliquo ut homo non eſt lapis:philoſophus nō eſt plato.

Negligere:non curare aut deſpicere:cuius uſus obtinuit p g.ſcribi quāuis & p c.ī quibuſdā legatur.

Negligo neglexi neglectus ex nec & lego.

Negotitæ:opifices inſtitores.

Negotialis cōſtitutio eſt:in qua quid iuris ex ciuili more & æquitate ſit.conſideratur.

Negocium modo ſignificat actionem cauſæ : qđ ē iurgium litis:modo rei actum alicuius.cui cōtrarium eſt otiū.Inde negotior aris:quod eſt merca

tioni operam dare.
Neme graæce tribuo.
Nemeſis dicit̃ ſors .quæ ſua cuicunq; tribuit.
Nemæa ſilua græciæ ubi hercules leonem comple
xus necauit.
Neemias & heſdras quodam præſagio nomĩa iſta
ſortiti ſũt a dño:heſdras qppe ĩterprætat̃: adiutor
& neemias cõſolator:qa fuerũt illi populo ĩ adiuto
rium & cõſolationem redeũdi ad patriã. Nam tẽ
plũ dñi ædificauerunt & muros ipi reſtaurauerũt
Nemo ab homine tractum:quaſi ne homo:quod ẽ
nullus homo nullus uero quaſi neullus : ad om
nia refertur:cõis generis eſt.
Nemoroſum :opacum.ſiliueſtre a nemore:
Nemos νεμος græce nemus . Nemorma græce
moneta.
Nempe certe ſemper etiam.
Nemus arbores infrutuoſæ & frõdoſæ ĩtelligunt̃
anũibus dcñ:qa pagani ibi idola conſtituerunt.
Nemus o ris.nemoroſus nemoralis nemoroſculũ.
Nõne neforte ergo.
Nenia:finis.alias caro mortuoꝝ.
Næniæ.uanitates:deliramenta proprie caro fune/
bris.
Næniæ:ſuperuacuæ res carmina ſenilia & moralia
quæ in mortuis dicunt̃ epitaphia.
Næniari.uana loqui.
Nænioſus.nugator.
Neo nes neui nere:quod eſt fila torquere.filare ne
or netus ſum facit.
Neophitus græce nouellus & rudis.fidelis uel no/
uiter.Neos enim græce nouum.
Neomia noua luna:quæ apud nos Kalendæ uocã
tur græce enim neos nouũ mene luna appe
latur:quia apud hebræos ſecundũ lunæ curſum
menſes ſupputantur.
Neomenium:nouilunium.
Neomeniæ:feſtiuitates.
Neotericus græce nouitius minor nouus.
Neoptolemus pyrrhus dictus:quaſi nouus miles
uel rex a tolomo græce rego pugno.
Nepa nepæ:ſcorpius qui natos conſumit . niſi eũ
qui dorſo eius inhæſerit Rurſus ipſe qui ſerua/
tus fuit:cõſumit partẽ.hic nepotes & nepotatio
ideſt luxuria dicitur:hic nepa nepæ ſcorpius pri
ſcianus.
Nepet nomẽ oppidi italici indeclinabile/
Nepeta menta agreſtis maioris uirtutis.
Nepos dictus quaſi natus poſt ideſt filius filii : hĩc
& poſteritas quaſi poſtera ætas.priſc.Nepos com
mune a quibuſdam putatur.quis eius fœmini/
num ſit neptis:hic nepos otis.priſc.
Nepos luxurioſus cõſumptor dictus a generĩ quo
dam ſcorpionũ quod natos ſuos conſumit . hinc
quoq; nepotatio ꝑ luxuria dicitur:qua quæq; reſ
conſumuntur.
Nepotes dicuntur & uirgultæ noue: eo ꝙ de po/
mo naſcantur quaſi de filio.
Neptalin multitudo uel conuerſantes.
Neptalin interpretat̃ de conuerſiõe comparatiõe
nnde dixit rachel cum eum pepcriſſet ãcilla bala:
comparauit me dominus cum ſorore mea.
Nepticula:ueſtis breuiſſima.
Neptis in iure eſt propter diſcretionis ſexum ad
miſſa ideſt fœmina nepos.
Neptunum fratrem iouis & regem maris pagani
aiunt:Neptunum item aquas muudi prædicant
dictus ab eis quaſi nube tonans.
Neptunalia feſta neptuni per quattuor dies : plu
raliter declinantur.
Neptunia troia:quam neptunus conſtruxit.
Nequa:ne aliqua.priſcianus.una pars ẽ: nequis &
nequo.
Nequam alii pernicioſum:alii nugantem putant
ut ait monatrius hic adoleſcens nequam & nõ
malus eſt & fugax alii confundunt nequã & ma
lum.Nequam generis omnis utriuſq; numeri in
declinabile.
Nequaq̈:nullo modo.non ita.Ser.
Nequicq̈ pro non.
Nequicq̈ fruſtra ſine cà nõ ita:nõ adeo.
Nequit:non poteſt.
Nequeo neqs nequiui nequitum.
Nequiter:inique.malitioſe.
Nequitiam ex eo quod nequiq̈ fit ideſt nihil uete
res dixerũt.
Nequito:nequiter ago & nequitor idem ſignificat
antiquitus.
Nequeo ne aliquo modo.
Nerea deus marinus accuſatiuus eſt.
Nereus mare dictum eſt quodam loco a nomine
cuiuſdam iuiri.
Nere dea paganorum græce quaſi aquarum: quã
latini ſalaciam quaſi marinam dixerunt.
Nereis nereidis dea nympha marina.
Nere:filare.
Nero græce aqua.
Nerones:romani imperatores omnes poſt augu
ſtum dicti ſunt.
Nerui:uincula cathenæ.
Nerui a græco deriuatur:quod illi neruia uocant.
Alii ab inhærendo latine uocatos putant eo qđ
artium coniunctio ĩuicem his inhæreat.nam ui
rium ſubſtantiam neruos facere certum eſt hic
neruus.
Neruoſus:cõſtans robuſtus firmus.
Neruo uas ideſt ligo.conſtringo.unde eneruare
ideſt neruis diſſoluere.
Neruius populus inter burgundiã & aluerniam:
Neſcio.ignoro:non dico diſſimulo:reticeo ex nec
& ſcio.
Neſeui:ne iraſcaris:
Neſtia græce ieiunium.
Neſtis.inſula uicina puteolis : contra quam eſt ce
ronteum.
Neſtoriani hæretici a neſtorio conaſtntinopolita
no epiſcopo dicti:qui beatam uirginem mariam
non dei ſed hominis tantum aſſeruit genitricem
aut aliam perſonam carnis: aliam faceret diuini

tatis:nec unum chriſtum i uerbo ideſt deitate &
carne credidit.

Nethe corda ultima.

Netes filia uel telæ.

Netes acutiſſimæ uoces fidium.

Neu pro uel ne.

Neue neque uel non.

Neua res inſpirata pictura.

Neuit:filauit:

Neui:maculæ:quæ in homine naſcuntur.

Neuma ideſt pars cantilenæ: quæ fit de geminati
one diphthongorum.

Neuo candidus.

Neuter neutri facit.

Neuter neq; ille neq; iſte quaſi nec uterq; uł nemo
noſtrum.

Neuterici græce iuuenes noui uel recẽtes nouitii.

Neutericus liber:cõmunis liber aut neutri partes

Neutrum nihil eſt aliud niſi quod nec maſculinũ
nec fœmininum eſt:& hoc quantum ad uocem
pertinet. Intellectu uero marem uel fœminam ſi
gnificat.

Neutrum nomen uel participium eſt: neutrale ue
ro uerbum.

Neutralia dicuntur . ut iaceo : ſedeo. his ſi.r.addi
tur non ſonant latine.

Neutralia uerba non dicuntur ut nihi ſignificent
aut actionẽ aut paſſionẽ:ſed utrinq; nõ ſignificat
ut ambulo actum.Rubeo paſſionem.

Neutra paſſiua dicta:quia cum ſint neutri generis
non tamen habent præteritum niſi in paſſiua lit
teratura:ut fio factus ſum . nam cœnatus ſum &
cœnaui:& pranſus ſum & pranſi & cætera simili
ter faciunt.

Neutrũ uerbum dicitur in o deſinens ſicut actiuũ
non facit ex ſe paſſiuum.

Neuum macula.

Nex : mors uel ſupplicium a neco necas . priſcia
nus hæc nex necis antiq;.

Nexus nexa nexũ:ligatus.conuictus.

Nexus nexus cognatio.cuiuſq; rei ligatura . a ne
cto nectis: inde frequentatiuum Nexo nexas &
nexis ſecundum quoſdam nexui facit.

Ni pro niſi.Ni pro ne antiqui ut non.

Nici νικη græce uictoria hic anictos ideſt inui
us ũde & niciteria.i.filateria: i qbꝰ uictoriæ ſũt
ſcriptæ quæ athletæ capite geſtabant : muliebria
ornamenta ſunt.

Nicea ciuitas Indie:quam alexander magnus con
didit.

Nihilum compoſitum eſt ex ni & hilum:ut uarro
ait:quod ſignificat medullam eius ferulæ.quam
græci aoſodelaon uocant.

Nihil eſt homo ideſt nulius momenti:nil uero ad
uerbium eſt

Nihil nomen inſubſtãtiale eſt nõ res.

Nihil idola dicuntur humano arbitrio derelicta.

Nihil minus.p minime duæ negatiuæ pro una.

Nihil ĩdeclinabile per apocopẽ a nihium dictum
adiectiuum eſt nomẽ quantitatis . Nam quomo
do dicimus multum bonum boni & bonorũ : ſic
nihil malum mali & malorum:poteſt etiã loco ad
uerbii accipi: ſicut multum & primũ : cõponitur
uero ex nõ & illum:nã nomẽ illum pro ullum an
tiqui accipiebãt nihil ĩdeclinabile. ge. omnis ſed
rationabiliter aquibuſdã genitiuus de nihilo exi
ſtimatur:quod figurate cum omnibus aliis caſi
bus & generibus poſſit adiũgi: ſicut & huiuſmo
di frugi:mancipi.

Nihilominus ſine dubio ſic quoq; nõ minus.

Nihiloſecius:nõ aliter.

Nihilipẽdit:.p nihilo habet.nihil iudicat.

Nicolaus:ſtultus interpretatur.

Nicolaitæ hæretici dicti a nicolao diacono eccleſie
hieroſolymoꝝ:qui cum ſtephano & cæteris con
ſtitutus ẽ a petro. Qui propter pulchritudinem
relinquẽs uxorẽ ut qui uellet ea uteretur uerſa ẽ
in ſtuprũ talis cõſuetudo:ut inuicem cõiugia cõ
mutarẽtur:quod Ioãnes in apocalypſi improbat
dicẽs.Sed hoc habes ꝙ odiſti facta nicolaitarũ.

Nicomedia:ciuitas a nicomao rege ædificata.

Nicopolis ciuitas quã auguſtus condidit : quan
que a uictoria appellauit poſtquam antonium
uicit.

Nicoſtrata eſt appellata carmentis nympha : quæ
latinas litteras prima italis tradidit.

Nictages hæretici a ſono dicti : ꝙ uigilias noctis
reſpuunt ſuperſtitionem eſſe dicentes iura teme
rare diuina:qui noctem ad requiem tribuit.

Nictim canis cum acute gannit.

Nictos græce nox genitiuus eſt.

Nycticorax a quibuſdam noctua:qui bubo appel
latur:quidam dicunt eſſe orientalem auem: qui
nocturnus coruus dicitur:ſignificat chriſtum uel
ſanctum uirum.

Nyctulinus ẽ paſſio dicta:quia per diem oculis pa
tentibꝰ uiſus denegatur:per noctẽ uero reddit:
uel uerſa uice.nam νηξ νυκτοσ nox eſt latine.

Nidor.oris odoris uirtus:qui græce nympha dr.

Nidor.odor cuiuſq; rei aduſtæ.Virgili. graues ni
dore chelyndros.

Nimpha ignis odor qui a latinis nidor dicitur.

Niphates niger fluuius armeniæ q uoluit ſaxa in
diæ fluuius.Nifates fluuius & mõs thraciæ.

Niger dicti quaſi nubiger:q nõ ſerenus ſed fuſco
opertus ẽ.unde & nubilũ diem tertium dicimus

Niger nigrior nigerrimus nigredo.

Nigro nigras. actiuum eſt inde nigreo : unde ni
greſco.

Nil nihil.producitur tamen aduerbium eſt.

Nilus fluuius apud ægyptios dictus propter limũ
quẽ trahit:qui efficit fecunditatem:q antea melo
dicebatur. Nilũ eſſe geon aiunt philoſophi:ꝙ eo
loco ubi ſe ex altiſſimis mõtibꝰ in catadupla præ
cipitat:ita magnitudine fragoris accolæ aures
obſtruat:ut auditu carere dicantur. priſc. Nilus
quaſi ναρησ nouum cœnum græce.

Nilis aqua.

Nilotis ægyptiacus de ægypto . a nilo dicitur.

Nilicola ægyptius uel homo qui colit nilum idẽ

ægyptum.
Nimbi nunc uentos ſignificant:plærunque nubes pluuias.
Nimbus eſt denſitas nubis in tempeſtate obſcura & inde eſt a nube dictus.Sunt aūt repentinæ præcipiteſq; pluuiæ.Nimbi uenti aquis mixti.
Nimboſus:aquoſus.
Nimbus eſt uæhemens uētus ſolutus in pluuiam
Nimbus eſt elatioris aeris ſplendor pluuia cum tempeſtate.
Nimbus faſciola tranſuerſa ex auro aſſumpta ī linteo:quod eſt in fronte dominarū poſitū. Nam & lumen quod circa angeloꝝ capita pingit̃ nimbis uocatur.licet ſit denſitas nubis.
Nympha ſpōſa in nuptiis dcā,p lauatiōis aq̄ officio
Nymphas deas aquaꝝ pagani putāt dictas a nubibus.Nā a nubibus aquæ ſunt.
Nymphas deas aquaꝝ quaſi lymphas ipſas dicūt & muſas:quia aquæ motus muſicā efficit. Nympharum apud gentiles uaria ſūt uocabula. Nymphæ quippe montium orcades ſiluarum dryades fontium amadryades: camporum naiades: maris naices.
Nympha græce ſponſa.
Nymphios νι μφι ὸσ græce ſponſus.
Nymphæus fons ubi nomina nympharum apud paganos celebrantur.
Nymphates fluuius ſcythiæ uel mons achaiæ:ut q̄dam dicunt.
Nimirum.ſ.ſine dubio:profecto.nec mirum.
Nimius nimia nimium nomen.nimis uero ſolum aduerbium.
Nimnarus:murio cuius uxor mœchatur & tacet.
Niniue ciuitas a Nino beli filio uocata eſt. Ipſe enī fuit conditor huius ciuitatis magnæ.
Niniue pulchritudo interpretatur uel ſpecioſa ſiue decora.
Ningo ningis:ninxi: qd̓ eſt niuare inde nix. niueus a um.niualis.niuoſus: componit̃ nitet & quæ ab eo fiunt.
Ninos ciuitas:quā ninus ædificauit gētibus uictis.
Nioba latro.
Niſates fluuius.
Nyſa mons indiæ & urbs.
Niſam urbem dionyſius qui & liber condidit iuxta nilum fluuiū & ex ſuo nomine cū indiā uictor perambulaſſet uocauit.
Nyſan in libro heſter.ſyrorum mēſis:q dr̄ martius quiq; primus menſis.
Niſabath hebraice:aprilis menſis.
Niſare implicare.
Nyſeus: dionyſius:qui & liber dictus a nyſa ciuitate:qua colitur.
Nyſiacus ideſt indicus a nyſa mōte indiæ ubi liber colitur:qui dictus eſt a nyſa ſorore liberi.
Niſus:conatus.i.molitus a nitor ris.
Nitan græce uetuſtas.
Nit fluit.
Nitela nitor.
Nitelæ nitores parui.

Nitens participium a nitor ris ideſt incumbens laborans.
Nitens.nitidus.lucēs.micās.ſplendens.a niteo tes.
Niteſco:ſplendeſco.a niteo inchoatiuū.
Nitere:fulgere:micare.
Niteo nites:inde niteſco.nitor nitidus componitur eniteo.
Nitedula anima fulgens ut ignis exiguus. mus quod græce lamparis dicitur.
Nititur:laborat:conatur.inchoat.
Nitidus a niteo.ſplendēs ornatus.cultus. probus
Nitor ſplendor.candor:a niteo.
Nitrum a loco dictum.naſcitur enim in loco uel regione ægypti.
Nitria ex quo & medicinæ fiunt & ſordes ueſtiū corporumq; lauantur:huius natura nō multum diſtat a ſale:habet uirtutē ſalis:& ſimiliter oritur littoribus caneſcentibus ſiccitate.
Nitrum de aqua ſit ex nimio ſolis calore in paleſtina.Nitrum ſpecies eſt ſalis ex aqua & terra factū luuenitur in ægypto.
Nitura genitura.niualis:
Niualis.niuibus ſimilis.candida.
Niuata aqua ex niue facta.
Niueus candidus.
Nix a nube unde uenit uocata:& glacies a gelu & aqua quaſi gelatæ aquæ.de niue.n. ambro.ait q̄ plærunq; glacialibus flatibus rigentes aquæ ſolidantur in nube ruptoq; aere nix funditur.
Nix niuis.ātiq uero nīgis a nīgo:ſicut dux a duco.
Nixa ſpecies arboris: pomum cuius frigidiſſimā habet uirtutem.
Nixa a multitudie enixi fructus eſt appellata hæc græce coquinella uocatur.
Nixa couiuncta.Nixus uel niſus a nitor ris ideſt munitus.illigatus.incumbens.
Nixus:pronus:curuus.
Nixari.ſæpius niti.
Nobilis.generoſus.nō uilis:notus omnibus ita diſtinguitur.Nobilis.nominabilis uel nou uilis cuius genus uel nomen ſcitur.
Nobilis: feſtiuus uenuſtus p̄clarus. græce ἐὐ γενει eugenius dicitur
Nobilis nobilior nobiliſſimus: unde nobilitas & nobilito nobilitas.
Nocere:obeſſe.lædere:obturbare.
Noceo tibi dicimus.inde noxia & noxius.
Noceo noces:inde nocens nociturus nociuus noxa noxius:nox componitur innocens innocētia innocenter innoxius.
Noctioſus:qui melius ueſpere uidet.
Nocui ſunt nocentes.
Nociuus:noxius.
Nocticorax ipſa eſt noctua:quia noctem amat: eſt enim lucifuga ſolem non patitur.
Nocticorax hyperbolice dicitur coruus.
Noctiluca:luna.
Noctipuga: obſcæna dicta: qd̓ quaſi noctibus pungatur.
Noctua dicta pro eo quod nocte circūuolet & p d

em nõ poſſit uidere:hæc nõ eſt bubo ſed mĩor ẽ.
Nodatum:meſſium deum pagani dixerunt.
Nodatus:nodis cuſmoꝝ præponitur.
Nodare ligare.
odus:inuolutio:ligamen.
Nodus propriẽ ẽ in exercitu denſa peditum multitudo: ſicuti turma equitum dictus ꝙ uix poſſit reſolui.
Noe requies ĩterpretatur pro eo ꝙ ſub illo omnia retro opera quieuerunt per diluium: unde pater uocans nomen eius noe: dixit iſte requieſcere nos faciet ab omnibus operibus noſtris.
Noema uoluptas interpretatur.
Noemi interpretatur conſolata. q̃a marito & mortuis:pergere moabitidẽ in cõſolatione ſua tenuit
Noechiani hæretici a quodã noecho uocati qui dicebant chriſtũ eundem eſſe & patrem & ſpiritũ ſanctũ:ipſamq; trinitatem in officiorũ nominibus nõ pſonis accipiunt:unde & patripaſſiani uocantur:quia patrem paſſum dicunt.
Noys mens uel ratio ſumma pars animæ.
Noys uoluntas dei uel mens quæ prouidentia dicitur.Eſt autem intelligibilis eſſentia aniæ æmulæ bonitatis propter indefeſſam ad ſummũ deũ conuerſionem.
Noym.i.uerbũ dei cõtinẽs originales rerũ ſpẽs.
Nola ciuitas campaniæ:ide nolanus patriũ.
Noluntas ab eo quod nolumus.ſicut uoluntas ab eo quod uolumus.
Nomen ex uox ſignificatiua ſecundum placitum ſine tpe:cuius nulla pars eſt ſignificatiua ſeparata ut ſocrates:dictũ quaſi notamen:eo ꝙ nobis uocabulo ſuo res notas efficiat:niſi enim nomen ſcieris cognitio rerũ perit. Nomẽ eſt pars orationis uniuſcuiuſcuiuſq; rei ſuppoſitæ cõmunẽue,ppriam qualitatem ſignificans.Quot accidunt nomini:qualitas ſiue ſpecies genus numerus figura caſus. cõparatio nãq; nõ eſt generale accidens neq;.n.accipit niſi adiectiuis.Nomẽ.ãt dicit uel a græco noma & adiecta o idemeſt onoma dictum a tribuendo qd' eſt νέμειν nemein:uel ut alii dicũt quaſi notamẽ: ꝙ hoc nomĩe notamus uniuſcuiuſq; ſubſtantiæ qualitatẽ cõmunem corporum:ut homo propriã ut uirgilius: reꝝ uero cõmunẽ: ut diſciplina ars propriam ut arithmetica necromantia &c. Nomen dicitur a notatione uel a notamine uel a græco onoma qd' latine dicitur nomen:Nomen eſt uocabulum ,priæ appellationis Prænomen qd nominibus ob digitatem generis preponit' ut Publius uirgilus nõ enim poſſum dicere uirgilius publius.Agnomen ex familia generis uenit ut Scipio cornelius a cornelia familia ortus. Cognomen quod ex uirtute uel uitio trahitur: ut Scipio africanus. q̃ africam uicit:uel lentulus ſura. quod maiores habuit ſuras: pinde nomen a ,pprietate uenit: ,pnomen a dignitate:agnomen ab origine cognomẽ uel actione uel a ſpecie. Nomĩa propria quattuor habent ſpẽs:pnomẽ:qd' præponitur uel differẽtiæ cã uel amicitiæ: ut Iulius Cic. Nomẽ ẽ,pprie uniuſcuiuſq; ſuũ:ut paulus,ppriũ.Cognomẽ ẽ cognatiõis,pprie cõe:ut Scipio.Agnomen quod aliquo euentu imponitur:ut africanus:hæc tamẽ ,p ſe ponũtur:ut quæ i aliis perſonis ſunt prenomina aliis perſonis ſunt prænomina aliis ſint noĩa.
Nomen.gloria.ſumus honor.fama.opinio.
Nomenculator qui noĩe cõuiuas uocat per.c.& .u. nomen officii eſt.
Nomenculator:nominis ſciſcitator.
Nominat:nũcupat:uocat.dicit.Rẽm.
Nomino nominas a nomine deriuatur.
Nominatim:priuatim: ſingulatim .p unũqneq;.
Nomĩatiuus caſus :'qui & rectus & primus dictus quia per eum aliquid nominamus: ut hic magiſter:qui & caſus dicitur:nõ ꝙ cadat ſed ꝙ alios cadere faciat:uel ꝙ cadat a generalitate noĩs: uel a maiore parte caſuum:qui cadunt.
Nomentũ urbs ſabinorũ albanis montibꝰ cõdita
Nomiſma:ſolidus aureus uel argenteus uel ære. us dictũ a nominibus principũ effigiiſq; quibus ſignatur.In nomiſmate tria quæ runt'. metallum figura & pondus:quibus.ſi caruerint:nõ erit nomiſma.hoc nomiſma atis.
Nomius ideſt paſtor.
Nomius dictus eſt apollo ideſt paſcenodo uel ideſt lege chordarum quas inuenit.
Nomos græce lex dicitur.
Nomnoſ uocamus maiores ob reuerentiam:nam intelligitur paterna reuerentia.
Non aduerbium negandi.
Nona aurora.non autem dies.
Nonæ a nundinis uocatæ ideſt publicis conuentionibus uel mercimoniis.Nonæ pluraliter declinantur ſemper uſu.Inde nundinæ componunt': & a die ſicut perendino.
Nonæ dictæ a nundinis. uel ꝙ nonus ſi dies ante idus:quas ideo diuiſerũt quarto nonas & ſexto nonas dicentes:ne latrones ſcirent mercata eorũ quando eſſe deberent:q abſcondentes ſe in latibulis uenientes ad mercatum occidebant & ſpoliabant.
Nondum:non adhuc.
Nonne.nunquid non.
Nõnulli aliquanti:pene omnes multi.
Nõnunq̃ aliquotiens uel aliquando.
Norat pro nouerat.
Norax peccator criminoſus.
Norga ſordes maris.
Noricum pars eſt illyrici.
Noricum:forte.Noricus ca cum. Virg.
Norma:regula.forma.modus.ordo norma græce dicta:extra quã nihil rectũ poteſt fieri. cõponitur aũt ex tribus regulis ita ut duæ ſint binum pedũ tertia haber duos pedes uncias decem.
Normalis rectiangulus a norma.
Noſcere: cognoſcere.intelligere.
Noſco noſcis: uñ noſcito..notus.tio.nota & notula ideſt noto as:tatus.tator trix.tio.notamẽ a quo p ſy ncopã nomẽ:uñ noio as nomiſma.componit'

agnomē.pnomē cognomē:ūde cognomio as co gnomentū.Nūcupo as bmomius.ignomia:a notus noticia noticio compōitur agnoſco . ignoſco pgnoſco.pgnoſco.dignoſco agnitio nouerca gnauus &cætera:

Noſcitare.agnoſcere.

Noſconium domus in qua ægroti curant̄.

Noſtras de noſtra pria:hic &hæc nr̄as noſtratis.

Notatio eſt quoties ex nota aliqua rei quæ dubia eſt capit argumentū.Nota uero eſt quæ rem quā que deſignat:ut oē nomen rem de qua prædicat̄ totam faciat.Notatio autem nominis ē interpretatio.quæ græce etymologia dicitur. Nota eſt figura propria in litteræ modū poſita ad demonſtrandā uerbi ſententiarūq; ac uerſuū rationem. Quædā autem ſcripturarū notæ apud celeberrimos auctores fuerunt quaſq; antiqui ad diſtinctionem ſcripturarum carminibꝫ & hiſtoriis appoſuerunt. Nōne autē uerſibus apponūtur numero.xxyi.quæ ſunt nominibus infraſcriptis. Aſtericus his apponitur. quæ a . lxx . ſunt omiſſa & in hebræo habētur.ſ.ut illuceſcerent per eam.Stella enim aſter ἀστὴρ dicitur græce:a quo aſtericus uel ſic. Obelus eſt uirgula iacens apponitur in ſuperfluuis uerbis ideſt iteratis uel ſententiis:rariſſime etiam ubi lectio aliqua falſitate notata eſt:ut quaſi quædā ſagicta iugulet ſuperuacua.Sagicta.n.græce obelus dicit̄. Obelus ſuperne & punctus apponitur in his de quibus dubitatio:utrū poni debeāt aut tolli Limniſcus eſt uirgula inter geminos punctos iacens apponitur his locis:quæ ſacræ ſcipturæ interpretes eodem ſenſu : ſed diuerſis ſermonibus trāſtulerunt. Antigraphus uero cum puncto apponit̄ his ubi in tranſlationibus diuerſi ſenſus habentur. Aſtericus cū obelo hanc proprie ariſtarchus utebat̄ in his uerſibꝫ:q nō ſuo loco poſiti erāt Paragraphus inter uerſus ponitur ad ſeparandas res a rebus.Poſitura eſt paragrapho cōtraria qa ſicut illa pricipia notat: ita iſta fines a principiis ſeparat. Amphiboli circuli pars inferior cum puncto. apponitur in his locis ubi quæſtio dubia uel obſcura ſolui nō pteſt ātiſigma pōit̄ ad eos uerſus:quorū ordo permutandus eſt.& inuenitur in antiquis auctoribus poſitū. antiſigma cū puncto. apponitur his locis:ubi in eodem ſenſu duplices uerſus ſunt.& dubitatur.qui potius ſit eligendus. Dipleperiſticon ſiue antilabda leogarus primus poſuit homericiſ uerſibꝫ ad ſeparationem olympi a cælo. Hac diple noſtri quoq; eccleſiaſtici uiri utunt̄ ad ſeparanda teſtimonia diuinarū ſcripturarum:quæ ob dictorū confirmationem exempli cauſa interponit̄ Dipleperiſtgimine cū geminis pūctis his apponebant antiquis quæ zemodotus epheſius non recte adiecerat aut detraxerat:aut pmutauerat:In his & noſtri uſi ſunt. Diple obeliſmene interponitur ad ſeparādos in comœdiis uel tragœdiis periodos. Auerſa ob liſimene quoties ſtrophe & ātiſtrophus īſert̄. Aduerſa cum obelo ad ea ponitur:quæ ad aliquid reſpiciunt : ut nos ne tibi fluxas phrygiæ res uertere fundo conamur. Nos an miſeros qui troas achiuis obiecit.diple ſuperne obelata ad conditiones locorum ac tempoꝝ perſonarumq; mutatus.Recta & auerſa ſuperne obelata ponitur finita loco ſuo monade Ceraunium ponitur quotiens multi uerſus improbantur.nec per ſingulos obelāt̄.Ceraunos κεραυνοσ enim fulmē dicitur. Criſmon ex ſola uoluntate uniuſcuiuſq; notandum ponitur ad aliquid.Pictro id eſt fortis:ubi aliquid obſcuritatis eſt ob ſolicitudinem ponitur.hæc ponitur quoties emendatio uel ſenſus uerſuum ſollicitus ē inſpiciendus. Anchora ſuperior ponitur ubi aliqua res omino magna eſt. Anchora īferior ubi aliquid uiliſſime uel incōuenīetius denūciatū eſt.Cronis tantū in fine libri apud oēs poſitū inuenitur. Allogus ad mēdas inuenitur & adhibetur. Fiunt & alias notæ libroꝝ per anoſcendis his quæ per extremitates paginæ exponūtur ut ubi lector huiuſmodi ſignum in liminari inuenerit ad textum recurrēs eiuſdē ſermōis uel uerſiculi ſciat eſſe expoſitionē:cuius ſimilē ſui ꝓ iacēte nota inuenerit.Itē in ſententiis ꝓnunciandis quaſi dum diſtictionū pticulis oratores utuntur has græci θεσισ theſis uocant:grammatici poſituras:Quaꝝ aduerſitas pūctis diuerſo loco poſitis demonſtratur:ubi enim in initio ꝓnūciatōis necdū plena ps ſenſus ē:& tñ reſpirare oportet fit comai.pticula ſenſus : punct uſq; ad mediam litterā ponit̄ & uocat̄ media diſtintio.ubi autē in ſequentibus iā ſentētia ſenſum præſtat : ſed adhuc ſupereſt aliquid de ſentētiæ plenitudie fit cola unāq; litterā pūcto uocamus:& uocatur ſub diſtinctio Vbi uero iā p gradus ꝓnunciādo plenā ſentētiæ clauſulā facimus:fit piodus : pūctus que ad caput lr̄æ ponitur.& uocat̄ diſtinctio. Acutus accentus ē nota per obliquū aſcendens in dexterā ptē.Grauiſ ad dexterā ptē a ſūmo deſcēdēs Circunflxus nota de acuto & graui facta.

Vulgares notæ a q̄plurimis inuentæ ſunt.Notæ aūt dictæ eo q; uerba uel ſyllabas p̄fixis characteribus notēt:& ea ad noticiā legentiū reuocent quas q didicerunt ꝓprie iam notarii appellantur.

Quædā lr̄æ in libris iuris uerboꝝ ſuoꝝ notæ ſunt ſcribebāt.n.pbſ.bonū factū.p ſc ſenatus conſultus p rp reſpublica.per pr. popu us romanus: dt.duntaxat.per ſupinā. ui mulier.p p.ſecūdū naturam pupillus.p d.uerſo capite pupilla.p unum K.cappa.p duo KK. iuncta calūniæ cā . p i c. iudex eſto per d m.dolū malū.Cuius generis plurimas cōſimiles inuenies.has nouitii impatores abolendas ſanxerūt. In breuiculis quoq; qbus noīa militū cōtinebant̄ : ꝓpria nota erat : q̄ inſpiceret̄ qti ex militibus ſupeſſent : qtiq; in bello cecidiſſent: Tau.T.i capite uerſiculi poſita ſupſtitem deſignabat.Theta . θ . ad uniſcuiuſq; defūctionem appōe

batur ad caput:uñ hēt per mediū tælū.i.mortis ſignū.Cū aūt pueritiā ſignificare uellēt. labda L littera uſi ſunt. Notas etiā lfaꝝ ueteres faciebant ut qcqd occulte uellēt ſignificarēt.his teſtis ē brutus:uñ cæſar ad filiū.Quoniā uaria icidunt habeamus īter nos notas tales ut cū aliqd ſcribēdū erit:ꝑ unaquaqꝫ littera ſcribamus ſequentē: hocmō ꝑ b c.& deiceps.poſt z aūt redeundū erit ad duplex aa.Quidā ēt uerſis uerbis ſcribūt.Sūt & qdā digitoꝝ & oculoꝝ notæ.qbus ſecū taciti ꝓculqꝫ diſtantes colloquūt ſicut mos ē militaris: & quotiēs conſentit exercitus:ut Salomon ānuit oculo.terit pede.digito loquitur.Notæ.a.habet ac:actio.act actor:acti actiōem:an actionū.an m actiōem mādat.acc accepta.ac acta.cā.acp.actor prouinciæ.a crator ciuitatis romanæ.a ſuis.a ſſ ad ſuā l'egē facit.a l ad locū.ad ſ.ad'finem a'd qſ ad quæſtores.ad i adiutor.'adip adiutor ꝓuinciæ ag agit.agr agitur.ala alia.alig alia lege.am. amicus.am n amicus noſter an ānus.ann ānos.atp.āni tpe.aa añ audita.acpr.actor ꝓuinciæ romanæ aa c ante audita cauſa.ap apud.apn apud nos ap appellat:appn appellatio nomine:arg.argentum at autem atc auctoritas.aur aurelius.aug.auguſtinus uel auguſta: au auguſtalis.a aut.

Bm bene merētes:.bmb: benemerentibus:bmbſc benemerentibus ſeruata cā.bmſt benemerentes ſeruantur:bmf benemerenti fecit: b fc.beneficiū b.bonus.br bonoꝝ:bſ bonum factū: bo e bono. rū ēptor:beu bonorū unditor:bh bonorū hæres bhth.bonorū hæreditates: bſ. bonorū ſerui: blb. bonorū liberi:bfl.bonorū filius. bp. bona paterna.bonorū poſſeſſor uel poſſeſſio.bud.bona uocanda.ban bona noſtra:bu.bona ueſtra.bf.bōa fide:b.fu.bona fortuna bfic. bonæ fidei: cōtractor bm.bona materna:bm.bonæ memoriæ: ber bona eorū:berſt bona eorū ſeruant.bermit.bōa eorū non inueniuntur bi bona inueiuntur:bhi bona hic inuenies.bhn bona hic iteruenies: be.bona eius:bei bona eius inuenies bit bona inſtituta bca bona caduca.

C cauſa c cauſat.cm.cauſa mortis.cce.cauſa conuēta eſt.cſ.credimus.cſ.cæſar.cſa.cæſar cſa auguſtus cip.cæſar imperator cm.cæſar maximus.cuto cētenario.cl.centū milia.ctr.cæterū.cr.cr circum circa citra ciuitate romana.C ciues uel contra cu cauſus:cm comis.cs.cornelius:ct. contrariū uel contractum ocon ocontrouerſia:oſſ conſulibus.cos ſules.cſl.cōſularis.cſ.communes comob comicia obrdiaca.di clarificus uel clariſſimus.clſi. clariſſima fæmia.clf.clariſſima filia.c.con:cui cuius crop cuius re cauſa.cc.ducenti.

D d dandū dipi clare ꝓmittis drſ dare ſpondet. de dānatus ē uel erit.dd.dedi ddm dedimus mercedem.dnd dandas ddide donis did deinde d dedicauit.dd.dedicauerunt.d.dedicatio:dpo depoſitio.dl delegor.dct decretum.df. defūctus. dqr qua re.du deuotus uit.dp.deuota pſōa.dſ.de do deo.dm deum:d.dixit uel damnat:dx dixerunt dc.diuus cæſar dp diuus pius. dc.a diuus cæſar auguſtus:da diuus auguſtus:dig dignus.dig.m. dignus memoria dil dilectiſſimus dm diis mani bus.dmſ.diis māibus ſacrum dqſ die quo ſupra dmſ.qcp:dies malus ſequit qd cras precor.d dies dote petit.df.dotem fecit.d.donatio.dom.dolū malū.dm.domū mortui uel dormierunt mortui dmſ.dormiūt mortui ſecuri ddo. dictio dotis.dl do.legem.dn dñs.dña domina.duo dño.d. duo ddſ duo deſeruerūt.dt.dū taxat.dul dulciſſimus

E ē ce eē eemgp eē magiſter pōt.eenp.eē nō pt erg ergo er erit uel erūt.erp eripiūt eg.eger & ēt nc ēt nūc epc epiſcopus ep epiſtola.epm epiſtolam mi ſit:ei eius.eim eiuſmodi.ex exigitur eigr. eiuſ ergo res:epp & preparat.

Familia.fm.fati munus fmi fati munus ipleuit ffr fabriles fratres fe factū ē.ffe.factū ſic ē.fi feci fec ſeē ſeu fecerūt.fea fœmina: fu filius fa filia.fffam fama filius familiā.ff filius familiæ:fc fiſcū uel fidei cōmiſſum:fcrp.fiſcū reip.fib.fide bona fir. fideiuſ ſores.fl flauius.ffl.fratris filius fe fore.fr forū.ft fūdauerunt.fuag fūdus agri:fu fuit.

G gaudiū g gaius.ges gaius cæſar: gual gaius ualrius.gr gentes.g genus.gb. gēs bona.gm gens mala.gd.gens doloſa.gr.gerit.gr genus regium gſ geſſerunt.gm germanus.gmf. germanus frater gmf.germani filius.gl.gloria glp gloria parentū.ga gratia.ge gēs:grauitas ueſtra.gx.grex.

H hæres.hh.hæredes.ht. hæreditates. hi hæreditario iure.hſ.hæc ſūt uel hora ſecunda.hp.hic poſuit.hſ.hic fundauit.h.dd.hic dedicauit. hc hoc. hc hunc.ho honor hſ.hos hſ honeſta.hu honeſt' uir.hſ.honeſta fœmina:hp honeſta perſona uel honeſta puella.hu honeſta uita.hl.honeſto loco hln.honeſto loco natus.hſo hoſtibus hſl hoſtia ſacræ legis.hi hoc iuuenes.h.hora hb.hora bona hm.hora mala.hp.hora peſſima.hmh hoīes hōe ſti.hcl hunc locum:hcu hunc uirum.ho hō. hoh hō honeſtus.hcamn hunc amicum noſtrū hclr. hunc lectorem.

Ia iam iad iam dandum iaſd iam ſatis dandum.iar iā reſpondit. id idē idq idēqꝫ.i in id in domio.pſ impoſitione.ilſ in loco ſacro.il rin loco religioſo. ild in loco diuino.ilp in loco præſenti.illa in loco abñti.ib in breui:inſr in ſenatu romano.ip. intra ꝓuinciam.il iuxta'limitem.ic intra circulum.itp i tuo tempore.itc.itra tēpus conſtitutum.it intra tēpus.iſ iterfuit.itp interpoſuit.itē intereſt.ii inibi. ie iudex eſto.iſr.in foro.iſc.in foro cæſaris.iſ.ſa in foro cæſaris auguſti.iſp in foro pacis inſſt in foro trāſitorio uel traiāi.iſn.i foro neruæi.fl i forulo libri imp īperator.impp. īperatores.impl. imperialis ipa īperato:auguſtus. impe.imperator cæſar it iter uel iterdū.ita iterea.ii iuſiurandum.ii iuſta iudicauit.i duo milia.ipc ius præpeptum. ixi nonuſdecimus.

Kcariſſime. KKcariſſimi. KKalendæ K q kalēdas quitilis.kſ Kalēdas ſextilis.Kd. capite diminutos K c capite cæſus.Ko cordo.K.caput:Km cardo maximus.Kare carthago ciuitas K p cardo poſitus K f cardo finalis.K. cælius. KK. iuncta calumnia uel

cauſæ.kmt.cælius montiū.kap.caſtra poſuit. kaſl caſtra finxit.k.d d caſtra dedicauit.

L laudabilis.ll.laudabiles loci.ld laudandum uel lex.lg legē.lgd legē dat.lgff legē ſuā fecit.lgpm legē promiſit.lgſi legē ſeruare iuſſit.lgſp.legē ſeruare præcepit l.lector.lb.lectoribus.lg.legauit. lb liberi.le.liberi eius .l.locus.lſ.locus ſacer. ld.locus diuinus.ldd.locus.dedicatus.lt.locus religioſus. lqſ.loco.qui ſupra .lp.locus proprius.lem. locus ēptus:lpl.locus. publicus:ladq.locus acquiſitus lmd.locus mortuis debitus.lbp.locus bene poſſeſſus.lmp. locus male poſſeſſus.liiq. locus iniuriæ q̄ritū.liaſ.locus iter affines.lmpl.locus īperialis.lpu.loca priuata lſpal.loca ſacri palatii.lic. loca incerta.lpi.loca piculoſa.lt.lutius . titus.le. lutius cornelius.lm. lutius murena.lur.lutius ualerius rufus:ludap.ludus apollinis.

M. marcus uel miles. mſc.marcus cæſar.mares maximus cæſar.maxpont.maximus pōtifex.mc. mancipatio.meſ.manifeſtū fecit.mſ.mala unde uel maleſidus.mfid.malæ fidei poſſeſſor.mh. malus hō.mp.male poſitus.mſl. manifeſtus locus. mſopp.manifeſtum oppidum.mpt.manifeſtum tētatoriū.mm.manumiſſum.md.mādatum. mr. mater.m.manus.mam.matertera. mg. magiſter mgm.magiſter militum.mrſ.marcus ruſuſ. mai. maior.mi.mihi.m.mulier.min.minor .m. miles. mt.militeſ.ml.militis locus.mag.militis ager.mo modo.m̄.moleſtus.mp.morte pōit.mmip.monumentum petit.mmac.monumētum accepit monumenti locus.mſ.mos uel meus.mulm.mulier mala.mulb.mulier bona mulp.mulier peſſima N nam.nq.nāq;.n m.nā multum.nſſ.nam ſatis fcm eſt.n n.nā naſcit̄.nnep.nam natus eſt puer.n. nec uel nos.nq.neq; nr.nero.ncl.nero claudius nc.nero cæſar.ni.niſi.nl.nihil poteſt.no.nō.nm. nō minus.nn. non nocet.nuui.non uul.nſe.non ſic eſt. nl.non longe:nc.non certe uel non credo.np'. nō pōt.nlc.nō licet.nu.non uis.nb.nobilis uel nobis nobg.nobili genere.nobfn.nobili familia natus. no.nos uel noſter.nno.noſtrorū.ned.notus & dies.nu.nunc nuſquā uel nunquā nunquid. nqu. nominat qui uiuant.

O oportet.oo.oportebit.opp.oppidū.oe.oportet̄. op.opus.ooſ.opera oſtendito.omnibus.oma.oīa oo.oio.oſ.omnes.o.orbe.od.ordine.off.officium oc.occurſum.

Pa.p̄ris.actio.pc.p̄res cōſcripti.pat.p̄ricius.pſm . p\ ſtamus.ptm.p̄imoniū.pſi.p̄ris filius.pſm.patriſfamilias.pſe.p̄iſamiliæ.pactū.pa.papia.pſ.paſſus.p. pedes.pec.pecunia.pp.ppetuū.ppa.ppetuo.auguſto.pu.pugna.per. pegrinus pic.periculum . p.p. pcorb.piceno orbicario.pic.picenū.po.poteſt. pſ. poſſunt.pn.pen.āpi.poſuit.puſ.poſuimus.pcoſ.pter cōſules.pc.pter cōſulatum.p.præ.prt'. præter. p.ſ.pſes.prp.pſes prouīciæ.paſ.præfectus africæ. peg.pfectus ægypti.pſyr.pfectus ſyriæ..piud.pfectus iudeæ.pcl.pfectus claſſis.pgl. pfectō gallorū. pcp.principē.pc.priſca.pcl.priſca lex pug. priuilegiū p.pri.gp.pupillus.p pro.pp.propter.prop.p poſita.pu.prouincia ,ppter ,ppríetati.proc. procōſuli.ppt̄.,pponit̄.p.publicus.pr.populus romāus pqr.populuſq; romanus.

Qur.quare.q.quatenus q̄.quam.qq.quanq̄.q̄.qua qi.quaſi.qt.quantū.qpp.quapropter.qdr.q̄ de re. qdrp.q̄ de re peto.qdc.qua de cauſa.qdcu.qua de cā uenit.qe.q̄rendū ē:qq.q̄cunq;.q.quæſtio . qrp. quarto.qn.quænā.q.quæ.qml. quem locū . qmt. quā patriā.qmpr.quā ,puiciam.qm.quoniā.qdie. quē dicit.qu.quē uult.qp.quem petit.qi.qui.qtc. quitus cælius.qtm.qntus murena.q.quo.qt.quo tpe.qot.quoties.qq.quoque.q.quod.qp.quo petit.qmg.quo magis.qſ.quintus ſellius.q. cur . qi. quin.

R c.reſcriptum.rē.reſponſum.r.reſponſio.

R.reſpondet.Rg.recognouit.rc.recuperatores rg. re.geſta.ri.res.n.rē.R.rex.rp.reſpublica.rps reipublicæ uel rei priuatæ.rgl.regulus.rgſ.regii filius. Rd.regis donū.rm.regis munus : Rſ.romanus. rc.romana ciuitas.Rc.rombi ciues.Roa.romana rau.Rauena.Ro.Roma.

S ſ ſatis ſignificat.ſg.ſatis geſtamus.ſſ.ſatiſſecit ſcm. ſacra cōmunis.ſct.ſanctorū.ſcmm . ſanctæ memoriæ.ſcl.ſcilicet.ſn.ſenatus.ſc.ſenatus cōſultum ſa.ſē tentia.ſd.ſētentiā dat uel dixit.ſd.ſecundum.ſ.ſer uus.ſn ſine.ſnd ſine dubio.ſpm:ſine piculo mortis.ſgn. ſignum . ſigl.ſigillum.ſt.ſint. ſtip .ſtatutū tps.ſtp.ſtatuta.tpa.ſtp.ſtatutū diem.ſtp. ſtatuti dies ſunt.ſc.ſtatutus conſul .ſtcoſ.ſtatuti conſules. ſtſn.ſtatutus ſenatus uel ſtatuti ſenatores.ſpqr. Senatus populuſq; romāus.ſtadp. ſtadiū poſuit. ſtdd.ſtadiū dedicauit.s.ſūt.ſg.ſacrilegium.ss.ſu\ praſcriptus.ſd.ſupradictus.ſpd.ſupradicti.ſpm.ſupra memorati.

T.tāto.tpſ.tēpus.tpb.tēpus bonū . tpm . tēpus malū.tm.terminus.tmp.terminus poſitus.tmdd terminum dedicauit.tmdd.thermæ dedicatæ . tb.tibi.t.titulus:tbdſm.tibi dulci filio meo:trai . traianus tibi tyberius.tbr.tyberis romæ.t.tranſ.bpot. tribuniciæ poteſtates.tri.tritus.tbp.tribūus plebiſ Val.ualerius.ualcſ. ualerius cæſar.uimp. ueſpaſianus īpator.umun.uias muniuit uſ.ug.uerbi gratia.ument.uerum etiam.um.uerū.uo.uero.ul uel uu.uelut.ug.uirgo.urb urbis romæ.

X.decem.xi.undecim.

Nota peccatū dedecus macula.

Notæ:litteræ:uel īſcriptiones.

Nota nomina dicunt̄ quæ deriuata a græcis ex tremam litteram uel litteras uertunt in a ut pœtes ποιητής o pœta.

Nothi filii ex indignis matribus nati:uel qui de diſpari genere naſcunt̄.Nothus dicit̄ apud græcos q̄ de p̄re nobili & m̄re ignobili uelut ex ācilla uel concubina naſcitur:apud latinos deficit : qui cōtrarius ē ſpurius νοτισεαι τον gnothi ſe hauton id eſt:ſcito teipſum græce.

Notare:ſignare:deſcribere: imprimere.

Noto as actiuū:ide noteo es abſolutū.uñ noteſco

Notios & boreas duos populos dicit donatus:q̄ ſint quaſi nothus & boreas. Notuo νοτο qui &

P

auſter græce dictus:quia interdum corrumpat aerem & peſtilentiā gignat.
Notus:q cognitus per t ſolum ſcribēdū & nothus uentus:nothus p h dicitur quia natus ſit de nota culpa uel infamia.
Notus nota tū cognitus præclarus: inſignis: nobilis.Nothus āphereminus.i.non uerus quottidianus.Nothus triteus ideſt non uerus tertianus.
No thus tetrateus ideſt non uerus quartanus.
Noua:recens incognita.
Nouaiis ager eſt primū proſciſſus uel qui alternis annis uacat cauſa nouandarū uiriū. Noualia enī ſemel cū fructu & ſemel uacua ſunt.
Noualia agri a nouādo per ſingulos annos dicti:
Nouales:campi uel ſyluæ nuper ſatæ:hæ nouales uel hæc noualia pluraliter.
Nouare:nouū facere:reparare:uertere:reficere.
Nouacula:raſorium dicta:ꝙ nouum faciat.
Nouacula:ferꝝ ſubtile:quo chartulæ innouantur.
Nouatiani:hæretici a nouatio Romæ preſbytero orti ſunt:q aduerſus corneliū cathedram ſacerdotalem conatus inuadere hæreſim inſtituit:
Nouatiāi ſecūdas nuptias dānāt:pœnitētiā negāt.
Nouēſiles.i.nouē ſalientes: uel ſaltatores iouis.
Nouendial:nouem dieꝝ luctus.
Nouerca patris uxor ſecunda dicta ab eo ꝙ noua ſupducatur.
Nouēber mēſis dictus a nouē & ibri:qa nonus ē a martio prio mēſe:& tūc ibres abūdāt.Nouember græce deos hebraice mareſuan:ægyptiace adnir macedonie dios.
Nouiſcio:gnatus ſum competi caleo.
Noui defectiuum habet participium notus: uel a noſco deriuatur.
Nouitii:nouelli:neotrici minores.
Nouiſſimus:reliquus
Nouus ior nouiſſimus:ſed tamē nouus.i.recēs nouiſſimus uero ultimus.Eſt igit hæc comparatio littera & non ſenſu.
Nouiſſimus filius eſt q̄ poſt oēs naſcitur idem & minimus.
Nouus:recens:ignotum.mirabile.
Nox a nocendo oculis dicta quæ ideo lunæ ac ſyderꝝ ſplendore lucet:ne indecora eſſet & conſolaret eūtes & opantes cuius uiciſſitudo ad diē ē:ut diurni opis laborē uiciſſitudine temperet Noctis uero ptes ſeptē ſūt: ueſpeꝝ:crepuſculum: cōticiniū:intēpeſta: gallicinīū:añ lucanum:diluculum
Nox ē ſolis abſētia q̄ diu ab occaſu rurſus ad ortū aſcendat.Nox ctis ſecūdū græcos:q nix nyctos νυξνυκτος declināt a noceo noces:uñ noctua noctu aduerbiū:nocturnus noctualis:cōponitur noctiuagus:pnox ctis:pnocto as.
Noxa:culpa:crimen:peccatū pœna.
Noxius xia noxiū:malus:noxibilis.
Noxialis uel noxilis nocuus.
Noxale ſnocuū.
Noxit noxat uel nocet.
Nubes dēſitas aeris facit:qaē uapor humidus de exhalatione terræ & maris ſuperius nubilia conglobantur.
Nubes nubecula diminutiuū uel nubiliū.:ſed magis deriuatiuū eſt.
Nubes dictæ ab obnubendo.i.opiendo cælū. ūde & nuptæ ꝙ uultū ſuū uellent.inde & neptunus ꝙ nubat ideſt nube & mari terrā tegat.
Nubes dēſitas aeris facit:uēti.n.aerē cōglobant
Nubes generaliter ſignificāt ꝓphetas uel bonos:q ad fructificādū alios irrigāt : uel pdicatores uerbi
Nubo.i.maritū duco nā fœminā non ad uiꝝ ptinet.Sic ergo nubēs uili figurate dicat:ut magnus eſt ignis nubēs ꝓ fœmina.
Nubo tibi paſſiuū:antiquitus actiuum.
Nubuntur uiri:nubūt fœminæ.nubi tantū de uiris dicitur.nubere uero de uxoribus.
Nubilis:ad nubendum habilis.
Nubitant:nubunt.
Nubo:bis ide nubes nubeſcula nubiliū nubiloſus cōponit nubiger.niger grior.n.gerrimus nigreo & nigreſco.anubo:nupta nuptiæ nuptialis cōponitur innupta.pronuba cōnubiū.
Nubilū:umbroſum.tetrū obſcurum.
Nuces:generaliter dicunt omnia pomo corio tecta duriore:ut pineæ auellanæ glandes caſtaneæ piſtacæ & amygdalæ:hinc & nuclei.
Nuciculam amygdalā:qdā nuculam uocant quaſi minorem nucem.
Nuclei dicti ꝙ ſint nupti.i.tecti corio duro
Nudare expoliare detegere reuelare.euertet mūdare actiuum.
Nudopedalia.nudo pede.deābulatio iudeorum.
Nudius tertius ſignificationem magis pteriti tēporis habet.& eſt aduerbium temporis.
Nudiuſtertius nuper die tertio.
Nuditas nihil eſt ſicut & tenebræ:ſed ubi corpus non eſt tectum:ibi nuditas dicitur eſſe.
Nudus.intectus.deſolatus.egens pauper.
Nudus:illius rei & illa re:ſed frequentius genitiuo iungitur.
Nugas:inutilis:qui ad nullā utilitatem pertinet.
Nugas hebræum eſt.ita enim in ꝓphetis eſt expoſitum: ubi dicitur ſophonia nugas quia a lege receſſerunt:ut noſſe poſſimus linguam hebraicam omniū linguaꝝ matrem eſſe.
Nugas cōmune indeclinabile omnis generis.
Nugaces:uani.fatui.
Nugatur uana loquitur.pābages uadit
Nugacitas.inſanitas iutilis.
Nugæ uanitates.turpitudo.macula.
Nugigerulus:inutilis portitor:nā nugas hebraice inutilis:gerulus uero portitor a gero ris.
Nugigerulus dictus ꝙ ſit turpis nuncius.
Nuis hoc eſt origines duas in nobis eſſe apoſtolus dixit:alteram exterioris hominis q corrumpitur alteram interioris.q̄ ꝓ ſacramento renouatur.
Nuit:annuit adiuuat.texit operatur.
Nullatenus:nullo modo:nulla ratione.
Nullus dictus quaſi neulus.
Nullatio:mutatio.uñ annulare nullius ptii facere
Nullus abnegatiuū eſt omniū:quæ per id ſignifica

ri poſſunt:ut nullus hominũ deorſũ uel eorum quæ cadunt ſub nomine.
Num:nunquid.an.
Numa rex romanoꝝ q poſt romulũ ſecundus regnauit.hic primus romanis ſacra inſtituit deorũ
Numantia hyſpaniæ ciuitas quædã opulẽtiſſima.
Numeſatus:numelia ligatus.i.uinculo:quo quadrupes alligatur.
Numẽ.poteſtas.maieſtas.iuſſio dignitas.
Numẽ numinis a nuo deriuat̃ ſicut lum̃ a luo.
Numenta locum in quo numeri cõſecrabãtur pagani dicebant.
umero proprie uelociter.
Numerarii uocati ſunt:quia publicum numerũ æraiis inferunt.
Numeroꝝ liber dictus:qa ĩ eo egreſſæ de ægypto tribus dinumerãtur & quadraginta duarũ ꝑ heremũ manſionũ in eo deſcriptio cõtinetur.
Numeri ꝑ cordis uel neruis aut cãtu ponunt̃.
Numeroſus:numeꝝ habẽs.numeroſior numeroſiſſimus.
Numerus dr̃ a numerando uel anumeria dea uel a numa pompilio:q primus apud romanos nũeros inuenit:ſiue quaſi numero & riuis.
Numerus eſt dictionis forma:quæ diſcretionem q̃titatis facere põt ſingularis uel pluralis:
Numerus dictus ꝙ per eũ ſingularia uel pluralia nomina oſtendantur.
Numerus eſt multitudo quaſi coaceruatio ex unitatibus collecta.
Numeri diſciplinam apud græcos pytagoram autem ſcripſiſſe.deinde a nicomacho diffuſius eẽ diſpoſitam:quam apud latinos primum apuleius inde boetius tranſtulerunt.
Numero nummus a nomen dedit & a ſui frequentatione nomen indidit.Ratio numerorum contemnẽda non eſt in multis enim ſanctarum ſcripturarum locis quãtũ myſterium habeat:elucet: Nõ enim fruſtra in laudibus dei dictum ẽ omnia in numero menſura & pondere diſpoſuiſti.Numeri aut diſcreti ſunt aut continentes:diſcretus qui diſcretis monadibus cõtinet̃:ut tres ad quattuor quinq; ſex.continens uero eſt:qui cõiunctis monadibus continetur:ut ternarius ſi ĩ magnitudine intelligatur:ut linea aut ſpatium.i.ſuperficies ſolidũ cõtinens dicitur linealis eſt:q ſola longitudine cõtinet̃.Superficialis:q non ſolum longitudine ſed latitudine ſolidũ qui lõgitudinem & latitudinem & ſpiſſitudinem habet.
Numerus populus multitudo.
Nũmi a nomine uel numero dicti:qa numerãtur.
Nũmularius qui nũmos facit uel monetarius.
Nũmi a numa romanoꝝ rege dicti ſũt qui eos primum apud romanos imaginibus notauit & titulum nominis ſui præſcripſit.
ũmi folles dicuntur a ſacculo quo conduntur.
Nũmus prius dictus, argyrius:quia ex argẽto plurimum percutiebatur.
Numidia dicta ab ĩcolis.ꝙ nullã certã ſedẽ hẽnt.
Numidæ:genus africæ:hic & hæc numida dæ.
Nimidia ab incolis paſſim uagantibus dicta.nam lingua eoꝝ incertæ ſedes & uagæ.nomada dicuntur.ĩcipit a flumine amphiga in zeugitãum limitẽ finit habẽs ab ortu ſyrtes minores.a ſeptẽtriõe mare.quod tẽdit ſardiniã. Ab occaſu mauritaniã ſitifenſem.a meridie æthiopũ gentes.habet autẽ hippona ρηγρον regyum & ſuridam.
Numidicum:marmor numidia mittit cruſto ſimile:unde nomen accepit.
Numitor:capys filius cuius filia thea romulũ edidit ex marte.
Numicus:italiæ fluuius.
Num interpretatur nuncius.
Nunq̃.nonunquam.nullo tempore.nuſquam uero nullo loco.
Nunq̃:omnium temporũ negatiua.
Nunquid:non quid aliud.
Nunquid nam:nunquid ideo.
Nuncupatio eſt:quod ĩ tabulis cæreiſq; teſtator recitat dicens:hæc ut in his ſcripſi:ita uos ciues romani mihi teſtimonium ꝑhibete.Hæc nuncupatio dicitur.Nuncupare enim eſt palam nominare & confirmare.
Nuncupat.nominat.appellat.dicit.
Nunc.modo.omnino.
Nundinæ:locus mercati:quod græci εμποριον emporion uocant.nundinæ pluraliter ſemp declinantur uſu.
Nundino nundinas nundinare.mercari.
Nundinarii mercatores.
Nundinat.dehoneſtat uel de format.
Nundinatio quaſi præpoſitio.
Nũdinæ:cõmercia.ſtatiões loca mercati uniuerſa.
Nunciat:indicat cum de futuro dicit aliquid.
Nuncius qui nunciat.i.angelus:nuncium uero qđ nunciatur.
Nuo nuis nutum:adiuuo.aſſentio.deriuatur.numen.nuens nutus.nuto nutas mutabilis.cõponit̃ denuo abnuo ĩnuo renuo adnuo.
Nup:nouiter præſens & præteritum.uenit a nuperus nupera nuperũ.i.nouus.
Nuꝑ mõ recenti tpe:modo citius non olim.
Nuper nuperrime facit licet nuperus nomen ſit.
Nuperrime celerrime.nupedalia nuditas.
Nupta uiro copulata:nam nuptus uel nubit uir niſi figurate non dr̃:ut bonus animus mulieris nubit.uel nuptus mihi ẽ:ꝑ mulier bonũ animũ habens.& uituperatiõis cauſa.ut nubit amicus uel nuptus uir.
Nuptæ dictæ.quod uultus ſuos uellent.tranſlatũ a nubibus.quibus tegit̃ cælũ:unde & nuptiæ dicunt̃.Tria ĩ nuptiis reqrenda ſũt.fides ut nõ adulterent.ꝓles ut amanter ſuſcipiatur & nutriat̃.ſacramentum ut coniugium nõ ſeparetur.
Nuptiæ ſiue matrimoniũ ẽ uiri & mulieris cõiunctio ĩdiuiduã uitæ conſuetudinẽ continens.
Nuptiæ.cõiugium.fœdus matrimonium.
Nuptialis:nuptiis conueniens.
Nuptialiter amicta:ſolito plus amicta.uel uelata & ornata.

Nuptiæ quanquã ab obnubendo capita dicũtur. quod per.b.ſcribitur:tamẽ per.p. ſcribuntur qa minor eſt.p.q̃.b.

Nurſi populi ſunt italiæ.apud quos fortuna colit unde & nurſia dicitur.

Nurſia ciuitas piceni.

Nurſæ:montuoſæ.Ser.ciuitas in montibus.

Nurſus uxor filii.priſc.hæc nurus rus.

Noſcio ſcis noſco.

Noſcioſus:qui ueſpere plus uidet.

Nuſquã nullo loco:non uſquam omnium locorũ negatiua.

Nutare.dubitare titubare.cogitare: nauſeare:huc illucq; declinare.

Nutabundus:dubitans.

Nuta:guſtus oris.

Nutrire:paſcere:exhibere. alere. erudire. Nutrior pro nutrio antiqui.

Nutrit:nutu erudit.

Nutrix ꝓ nutritrix.i.altrix pro educatrix.

Nutrio & nutrior.Nutrico & nutricor deponens.

Nutrimenta:a quibus ignis nutritur uel puer.

Nutus quicquid oculo ſignificat aut manu.

Nutus:uoluntas.maieſtas præceptum poteſtas.

Nuthul fluuius ægypti:idem & nilus.prope fontẽ enim ubi naſcitur: barbari eum elara nominant cæteri uero nuthul.

Nux appellata: ꝙ umbra uel ſtillicidium eius foliorum proximis arboribus noceat:hanc alio nomine iuglandem uocãt:quaſi iouis glandem fuit enim conſecrata ſibi:cuius pomum tantam ui habet:ut miſſum inter ſuſpectos hærbarum uel fungorum cibos.quicquid in eis uirulentum eſt exudet rapiat & extinguat.

Nux lõga amygdola.Nux plurima amygdola.eo ꝙ plurimum floreat.nam omnium nucum prima ſe flore conueſcit.

O Littera diuerſas partes orationis efficit.Nam interdũ interiectio ẽ dolẽtis:ut o deus i quanta miſeria ſumus: Interdum admirantis:ut o rem admirabilem. itẽrdũ optantis aduerbiũ:ut O mihi pteriti referantur cælituſ anni.exhortantis quoq; ut o fugite.

O diuerſas habet ſignificationes:eſt enim aduerbium uocandi:ut o regina. admirandi:o qualis facies.Indignandi o tpa o mores.optãdi o aſſis.

O tantum eſt nomẽ ipſius litteræ. Quando uero ſignificat dolorem uel admirationem interiectio accipitur.

O ſi cum animi affectu per ſuſpicationem profertur erit interiectio:ut o mihi ſola mei ſuper aſtyanactis imago.Si uero accuſatiuus ſequatur:erit aduerbium exclamantis: ut o cõditionẽ: miſerã.

O græce articulus:hic latie oa ὠα græce oua latie

Oaxes:fluuius ſcythiæ eſt.oaxes fluuius ẽ cretæ. oaxes mons.

Ob ꝑpoſitio ꝑ appoſitionẽ uim obtinet ἀντὶ quæ ꝓ cauſali cõiunctiõe accipitur:ut ob mores ſiniſtros:uel loco pro ſeu κατὰ cum ſit accommodatiua:ut ob meritum ideſt pro merito.In conpoſitione uero ſignificat contra uel circũ:ut obuius occurro obumbro obambulo.

Obab interpretatur ſpes.

Obba uaſis genus butica.

Ob prope propter præpoſitio eſt.

Obaudiens dictum ab aure: ꝙ audiat imperata.

Obcluſum:præcluſum.

Obcurſat:retardat.

Obcurſor.obcurſaris hæc tamẽ nõ b ſed loco eius c habere debent.

Obdere:obiicere:claudere.

Obdo.obdis.

Obducere:producere:prætendere. obiicere: obtexere.

Obducta:oppoſita:contracta:circunfuſa operta.

Obedire parere.obtemperare. Obedire deficit futuro infinito: qa fit a ſupino quo deficit.

Obedientia:ſupplicatio.humilitas.

Obeſſe:impedire.cõtrariũ eſſe.obſtare.

Obſum obes obeſt.malo eſt.lædit.

Obeſſe.nocere ẽ:officere uero uelle nocere.

Oberatus ſubæratus uel circunfuſus pecuniæ.ut plus dicat pecuniæ q̃ habeat.

Oberus.i.cutis ruptura.

Obeſus plus eſt q̃ pinguis. Obeſſus: pinguis.corpulentus. cruratus. plẽus.diſtẽtus. Obeſſum dr̃ qd forinſecus ẽ:craſſũ uero qd intriſecus.

Obeſat:impinguat.

Obeo obis.prætereo.cingo.circũmeo.fugio.

Obes oppoſitio obicis facit ab obiicio cis.

Obfibulare: concludere.circũdare.

Obficus:turpis ludus.impudicus.

Obfirmatũ:firmũ.decretum.obſtinatũ.

Obiicit.opponit prætẽdit.obtexit.

Obiectus oppoſitio.

Obices.oppoſitiones:ualuæ cõpages.qui opponũtur hæc obex obicis.

Ob id propter id.

Obiectare:opponere frequenter obiicere.

Obire:mori.circumire.proficiſci.recedere.

Obitus:mors.occaſus.tranſitus.

Obiter:ſimul iter ubi non eſt iter.

Obiter dũ in itinere eſt quaſi circumiter. Obiter uelociter:obitem intentionem.

Obites ſerpens dicta ꝙ colorem habeat harenæ.

Obiurgamus uerbis caſtigãus uero dũ cædimus

Obiurgare: repræhendere.

Oblaqueare:circa codicem terram apire.& uelut lacus efficere:hoc qdam dicunt excodicare.

Oblaqueatio.putatio.propaginatio. foſſio.uitib; iſta conueniunt.

Oblatus.deportatus.

Oblatio uocata:quia offertur.

Oblectatur blandimentis fouet delectæ.quaſi cũ lacte.cum fraude.

Oblectat.delectat.delectationem infundit.